VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
Fakulta podnikohospodářská

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2019 Michaela Bayerová

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta podnikohospodářská

Studijní obor: Arts Management

Název bakalářské práce:

Regionální muzea jako součást kulturní nabídky měst Litoměřice a Louny

Autorka bakalářské práce: Michaela Bayerová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Vojtěch Kouba, Ph.D.

P r o h l á š e n í

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma
„Regionální muzea jako součást kulturní nabídky měst Litoměřice a Louny“ vypracovala samostatně s využitím literatury a informací, na něž odkazuji.

V Praze dne 7. května 2019 Michaela Bayerová

Poděkování

Děkuji Ing. Vojtěchu Koubovi, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce, za jeho rady a ochotu při konzultacích. Dále bych chtěla poděkovat vedení Oblastního muzea v Litoměřicích a Oblastního muzea v Lounech, konkrétně panu řediteli Mgr. Tomáši Wiesnerovi a řediteli PhDr. Jiřímu Matyášovi, kteří mi ochotně poskytli mnoho potřebných informací a souhlasili s rozhovory. Zároveň bych chtěla poděkovat panu místostarostovi města Loun Mgr. Vladimíru A. Honsovi a paní Ing. Andree Křížové, vedoucí odboru kultury v Litoměřicích, za cenný čas, který si vyhradili pro rozhovory.

Název bakalářské práce:

Regionální muzea jako součást kulturní nabídky měst Litoměřice a Louny

Abstrakt:

Bakalářská práce sleduje a hodnotí vliv dvou oblastních muzeí na kulturní nabídku měst střední velikosti. Práce srovnává činnost Oblastního muzea v Litoměřicích a Oblastního muzea v Lounech z hlediska jejich sbírek, nabídky a zázemí pro návštěvníky, statistické návštěvnosti, personálního zabezpečení a rozpočtu. Popisuje také historický vývoj měst Litoměřice a Louny a jejich současnou kulturní nabídku. Cílem práce je definovat roli těchto muzeí v kulturním životě města na základě kvalitativních rozhovorů s vedoucími pracovníky muzeí a zástupci samospráv. Dotazníkové šetření mezi občany obou měst zjišťuje současné kulturní preference a návyky rezidentů. Práce v závěru nastiňuje doporučení pro zlepšení současné muzejní nabídky.

Klíčová slova:

Oblastní muzeum v Litoměřicích, Oblastní muzeum v Lounech, kulturní politika, regionální rozvoj

Title of the Bachelor´s Thesis:

Regional Museums as a Part of the Cultural Offer in Litoměřice and Louny Towns

Abstract:

The bachelor's thesis monitors and evaluates the influence of two regional museums on the cultural offer of medium-sized towns. The work compares the activity of the Regional Museum in Litoměřice and the Regional Museum in Louny in terms of their collections, offers and facilities for visitors, statistical attendance, staffing and budget. It also describes the historical development of Litoměřice and Louny towns and their current cultural offer. The aim of this work is to define the role of these museums in the cultural life of the town based on qualitative interviews with the managers of museums and representatives of local governments. The questionnaire survey among the citizens of both towns identifies current cultural preferences and habits of residents. In conclusion, the work outlines recommendations for improving the current museum offer.

Key words:

Regional Museum in Litoměřice, Regional Museum in Louny, cultur policy, regional development

Obsah

Úvod 8
1 Muzeum 9
2 Historický vývoj muzejnictví 12
3 Muzejní legislativa 15
4 Sbírky muzejní povahy 16
5 Významné odborné instituce českého muzejnictví 18
6 Regionální kultura 20
7 Muzejní publikum 23
8 Oblastní muzeum v Litoměřicích 25
9 Oblastní muzeum v Lounech 31
10 Město Litoměřice 38
11 Město Louny 46
12 Dotazníkové šetření 51
13 Výsledky rozhovorů 57
Závěr 59
Zdroje 62
Seznam obrázků a tabulek 66
Přílohy 67

Úvod

Sbírání a uchovávání předmětů, které pro nás mají něčím vyšší význam, je součástí lidského života od počátků civilizace.

Za nápadem zpracovat téma regionálních muzeí a jejich rolí v kulturní nabídce měst stálo zamyšlení nad možnostmi aktivnějšího zapojení muzeí do kultury města. Oblastní muzea jsou většinou příspěvkovými organizacemi krajů, ale slouží především občanům daného města a jeho okolí. Je tomu tak i v případě Oblastního muzea v Litoměřicích a Lounech. Tyto instituce jsou si podobné i v několika dalších věcech. Sídlí v centru města v památkově chráněných budovách, v obou případech v nevyhovujícím stavebně–technickém stavu. Oba současní ředitelé jsou ve vedení instituce již delší dobu (7 a 5 let). Obě muzea také mají jednu oddělenou pobočku, ačkoli podstatně odlišné velikosti – v případě Oblastního muzea v Lounech se jedná o Archeologický skanzen v Březně u Loun, litoměřické muzeum má ve své správě pouze Památník Karla Hynka Máchy tzv. Máchovu světničku.

Cílem práce je popsat a zhodnotit nabídku výše zmíněných muzeí na základě kvalitativních rozhovorů s vedoucími pracovníky muzeí a zástupci vedení města. Protože je všeobecně známo, že muzea navštěvuje pravidelně pouze okolo dvaceti procent občanů, bude na základě dotazníkového šetření zjištěno, jaká je situace ve městech Litoměřice a Louny, a zda jsou občané dostatečně informováni o fungování místní muzejní instituce. Dotazníkové šetření zjišťuje současné kulturní preference a návyky obyvatel a umožňuje nastínit doporučení pro zlepšení muzejní nabídky. Struktura dotazníků byla konzultována s oběma řediteli tak, aby pro ně výsledky byly užitečné.

Na začátku této práce byla stanovena výzkumná otázka a následující hypotézy.

Výzkumná otázka: Jaký je význam Oblastního muzea v Litoměřicích a Oblastního muzea v Lounech v rámci kulturní nabídky těchto měst?

H1: Návštěvníci obou muzeí jsou ochotni zaplatit vyšší vstupné, než jaké je stanoveno Oblastními muzei v Litoměřicích a Lounech.

H2: Občané měst Litoměřic a Loun navštěvují muzea v jiných městech České republiky stejně často nebo častěji, než muzeum v místě svého bydliště.

1 Muzeum

Pojem muzeum pochází z řečtiny a ve svém původním významu znamená „chrám múz“, řecky mouseion.

Muzeum je podle zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, v platném znění (dále jen muzejní zákon) definováno jako „instituce, která získává a shromažďuje přírodniny a lidské výtvory pro vědecké a studijní účely, zkoumá prostředí, z něhož jsou přírodniny a lidské výtvory získávány, z vybraných přírodnin a lidských výtvorů vytváří sbírky, které trvale uchovává, eviduje a odborně zpracovává, umožňuje způsobem zaručujícím rovný přístup všem bez rozdílu jejich využívání a zpřístupňování poskytováním vybraných veřejných služeb, přičemž účelem těchto činností není zpravidla dosažení zisku“ (§ 2, odst. 3 zákona č. 122/2000 Sb.).

Jinými slovy lze muzeum popsat jako stálou nevýdělečnou instituci ve službách veřejnosti a jejímu rozvoji a přístupnou veřejnosti, která získává hmotné i nehmotné doklady o člověku a jeho prostředí (tj. vytváří sbírky). Sbírky uchovává, zkoumá, zprostředkuje a vystavuje za účelem studia, vzdělávání, výchovy či potěšení. (Profesní etický kodex ICOM pro muzea, 2006)

Názvy institucí označených jako „muzeum“ nejsou nikde ve světě právně zakotveny. Lze se tedy setkat s muzei, která dle podmínek etického kodexu muzei nejsou a zároveň u nás máme spoustu skutečných muzeí, která toto označení v názvu nenesou, příkladem může být mnoho památníků nebo galerií (tj. zpravidla specializovaná muzea výtvarného umění). V České republice zatím neexistuje žádný systém, který by sjednotil a odlišil skutečná muzea od institucí, které se pouze jako muzea tváří, ale ve skutečnosti jimi nejsou. Lze pouze zmínit, že u nás mají muzea, která splňují definici etického kodexu ICOM, své sbírky zapsány dle muzejního zákona v Centrální evidenci sbírek (CES, kap. 4.3). (Šebek et. al., 2010, s. 18)

1.1 Muzealita

Muzealita je dle Stránského (2000, s. 49) poznávací a hodnotící vztah ke skutečnosti (ke světu), který se projevuje tím, že lidé vybírají hmotné doklady (z jejich původního prostředí), uchovávají je na místech k tomu určených, jako svědky minulých jevů a událostí k poznávání a pochopení světa.

Smyslem muzea je vytěžovat poznatky o přírodě a společnosti ze sbírkových předmětů (muzeálií) tzn. přispět k realizaci muzeality. Základním prostředkem k realizaci muzeality je sbírka muzejní povahy (vizte kap. 4). Těžení poznatků o přírodě a společnosti by nedávalo smysl bez poskytování těchto informací veřejnosti. Muzealita není pouze záležitostí muzeí, ale téměř každého z nás. (Žalman, 2016, s. 17–18)

Oproti tomu muzealizace je vědeckým procesem, kterým je zdůvodňována muzealita. Muzealizace je zhodnocování muzejního sbírkového předmětu nebo muzeální osvojování skutečnosti. (Waidacher, 1999, s. 30–31, 41)

1.2 Tezaurace

Pojem tezaurace (z řeckého slova tezaurus, označení antické klenotnice) je vědecky podložený proces tvorby, uchovávání (ochrany) a péče o muzejní sbírky. Jedná se tedy o sbírkotvorný záměr, selekci, hledání souvislostí, evidenční záznamy, průvodní dokumentaci, bezpečné uložení/vystavení muzeálie atd. Tezaurace umožňuje, aby mohl být kdykoli na základě sbírky vytvořen obraz reality. (Šebek et. al., 2010, s. 73, 109)

1.3 Muzeologie

Předmět muzeologie, jako nauky o muzejním fenoménu, tvoří poznatky, které jdou napříč přírodními a společenskými vědami. V muzejních institucích jsou kromě zaměstnanců s historickým a přírodovědným vzděláním potřební i odborníci, kteří se dokáží orientovat v obecných problémech tezaurace, komunikace s veřejností, v sémiotice, psychologii, pedagogice atd. (Žalman, 2002, s. 15)

1.4 Dělení muzeí

Muzea dělíme podle různých kritérií.

Dle tvorby sbírek

Muzea můžeme rozdělit na všeobecná (u nás spíše používáno „vlastivědná“), vlastivědná se specializací, specializovaná, technická, muzea umění (galerie), muzea v přírodě, památníky a výstavní síně. Specializace může být např.: archeologická, historická, etnografická, přírodovědná, geologická, muzea vědy a techniky, vojenská, průmyslová a další speciální muzea. (Fialová, 2006)

Vlastivědná muzea shromažďují doklady vývoje člověka a přírody v regionu, jenž je jim vymezen statutem – zřizovací listinou. Různé činnosti, které tato muzea na daném území vyvíjejí, nazýváme regionální (krajskou či oblastní) působností. (Šebek et. al., 2000, s. 6)

Dle statistických údajů NIPOS (2018) za rok 2017 se v České republice nejvíce muzeí řadilo mezi všeobecná, tzv. vlastivědná (kolem 50 %). Ze specializovaných muzeí tvořila 15 % muzea umění (galerie), 8 % uměleckoprůmyslová muzea (muzea zaměřená na průmysl, vědu a techniku) a 6 % muzea zaměřená na archeologii a historii.

Dle zřizovatele

Typů muzeí podle zřizovatele je hned několik. Prvním takovým typem je státní muzeum. Jsou to instituce s vlastní právní subjektivitou, jejichž zřizovatelem je stát (v České republice nejčastěji Ministerstvo kultury). V současné době je Ministerstvo kultury zřizovatelem 18 příspěvkových organizací muzejní povahy (3 památníky, 2 galerie, 13 muzeí). Celkem stát v roce 2017 zřizoval 33 muzeí.

Dalším typem jsou muzea zřizovaná krajem či městem/obcí. Ze statistik NIPOS (2018) vyplývá, že v České republice je nejvíce muzeí, které zřizují právě města a obce (252 muzeí v roce 2017). Kraje pak zřizují přibližně 20 % z celkového počtu muzeí u nás (93 muzeí k roku 2017).

Dle statistických údajů NIPOS (2018) bylo v roce 2017 celkem 99 muzeí privátních (z toho 54 provozují fyzické a právnické osoby a 45 spolky, obecně prospěšné společnosti, nadace, církve aj. společnosti).

Dle akviziční oblasti

Podle území, jehož historii a vývoj sbírky muzea mapují, a ze kterého získávají sbírkové předměty se muzea dělí na národní, regionální a místní.

Dle typu návštěvníků

Jiným možným rozdělením muzeí je dělení podle typu návštěvníku, kterým slouží. Z tohoto hlediska se jedná o muzea pro obecnou veřejnost, vzdělávací muzea a specializovaná muzea (např. dětská).

Dle způsobu prezentace sbírek

Způsob, jakým muzea představují své sbírky, je dalším možným kritériem pro jejich odlišení. Lze rozlišit muzea tradiční, skanzeny/muzea v přírodě, muzea v historických sídlech (hradech a zámcích) apod. (Šebek et. al., 2010, s. 356)

Dle velikosti

Dále se dají muzea dělit na velká, tzv. encyklopedická muzea a malá muzea lokálního významu. (Johnová, 2008, s. 31–34) Zohlednit lze i počet zaměstnanců dané instituce.

2 Historický vývoj muzejnictví

Tato kapitola, pokud není uvedeno jinak, vychází z knihy *Úvod do muzejní praxe* (Šebek, a další, 2010, kap. 2. Dějiny sběratelství a muzejnictví) a popisuje vývoj muzejnictví od jeho prvotních úkazů až po současnost.

Fenomén sběratelství existuje již několik tisíc let. Člověk nejprve uchovával věci, které se mu nějakým způsobem zalíbily, až časem došel k cílevědomému shromažďování předmětů jistého druhu pro konkrétní účel (vědecký, finanční, estetický, prestižní aj.). Jiří Žalman (2010) ve své knize *Kapesní průvodce po muzeu a muzejnictví* uvádí, že lidé sbírají, protože „nemohou jinak". Uspokojují tím totiž svou imanentní potřebu sbírat věci za účelem přežití. Sbírky také uchovávají historickou paměť. Dříve se tak dělo pouze ústně, historie se předávala vyprávěním z generace na generaci, následně byla přenášena a uchovávána obrazem, a ještě později písmem. Teprve, když se kočovné kmeny usídlily na jednom stálém místě, mohly si dovolit, začít sbírat a ukládat hmotné doklady o historii. Svou roli sehrál také řemeslný způsob obživy a dělba práce, kdy se řemeslníci mohli zaměřit i na zboží umělecké (ozdobné a luxusní), nikoli pouze účelové a funkční. S tím souvisela i nutnost sociální diferenciace společnosti – vznik vyšší movitější vrstvy, která na nákup takových předmětů měla peníze.

Vývoj sběratelství se podle převažujícího typu sbírky dělí do pěti etap: (Šebek, a další, 2010)

2.1 Starověké a antické sběratelství

Počátky sběratelství, jehož základem je cílevědomě a záměrně budovaná sbírka, nalezneme od 3. tisíciletí př. n. l. ve starověkém Egyptě, Mezopotámii i Číně. Od starověku do vrcholného středověku se sběrateli stávali nejčastěji panovníci, nobilita a kněží. Do sbírek se zařazovaly jak přírodniny, tak lidské výrobky, některé sbírky měly i vědecký či vzdělávací účel (např. sbírka hliněných tabulek s klínovým písmem pro výuku písařů v Mezopotámii).

Sběratelství se rozvinulo především v antickém Řecku a Římě. Mnoho sbírek se zde i vystavovalo, vznikly první pinakotéky (sbírky obrazů) a glyptotéky (sbírky soch). S pádem Římské říše antické sběratelství v podstatě zaniklo.

2.2 Éra středověkých pokladových sbírek

Tato éra byla zásadně ovlivněna křesťanstvím, a to především po jeho uznání legálním náboženstvím. Změny nastaly především v průběhu 4. století, po přijetí tzv. milánského ediktu, kterým v roce 313 zrovnoprávnil císař Konstantin Veliký křesťanství s ostatními náboženstvími v Římské říši.

Několik století se následně sběratelství zaměřovalo především na předměty související s náboženstvím. Nejčastěji se tvořily sbírky relikvií světců a předmětů týkajících se života Ježíše Krista a Panny Marie. Relikviáře byly často hodnotné samy o sobě, jelikož se zhotovovaly z drahých kovů a byly zdobené drahokamy.

Ve středověkých sbírkách se nacházely také předměty liturgické, votivní dary, knihy, mince a medaile, gobelíny, obrazy a sochy (s církevními motivy), kuriozity a rarity,

zbraně a zbroj, matematické a fyzikální přístroje, přírodniny, drahé kameny, keramika, sklo a v neposlední řadě předměty, kterým byly přisuzovány magické schopnosti.

Středověké pokladové sbírky, které najdeme prakticky po celé Evropě, můžeme rozdělit do dvou základních skupin – církevní (přímo spjaté s křesťanstvím) a světské, (vytvářené především panovníky a ve vrcholném středověku i šlechtou).

Nejvýznamnějším sběratelem mezi českými středověkými panovníky byl Karel IV, který byl velmi horlivým sběratelem jak relikvií, tak světských klenotů. Sbíral i ostatky zahraničních, pro české země často méně významných světců, jeho sbírka nabyla díky nejrozmanitějším relikviářům velké hodnoty. (Birnbaum, 1933, s. 287–289)

2.3 Éra kabinetů

Od 15. století začaly sbírky nabývat světského charakteru a mnohé z nich můžeme považovat za vědecké. Objevila se nová forma sbírek – kabinety. Nadále existovaly i pokladové sbírky, především u církevních institucí, které se ale postupně také zaměřovaly na vědu. Moderní kabinety doplnily stávající sbírky k vědeckým a učebním účelům.

Ke vzniku této formy sbírek vedlo více faktorů, například objevné plavby, rozvoj moderní vědy, křížové výpravy, zakládání univerzit a také uvolnění poměrů ve společnosti, které umožnilo vědecký výzkum. Kabinety byly mnohdy základnou pro vědecké bádání. Rozvoji vědy pomohl také Gutenbergův vynález knihtisku, který umožnil dostat knihy po napsání rychle ke čtenáři, podstatně je zlevnil a nové poznatky se díky tomu mohly šířit mnohem rychleji.

Zvyšování počtu knižních sbírek ovlivnil i rozvoj vzdělanosti. Sbírka se pro bohaté vrstvy stala jistou formou akumulace peněz, které díky ní neztrácejí hodnotu, ba spíše naopak, a v případě potřeby ji lze kdykoli prodat za hotové peníze. Sběratelství se v tuto dobu stalo společensky uznávanou ušlechtilou zábavou.

2.4 Éra přechodů od kabinetů k muzeím

V této éře, probíhající během 18. století, hrály důležitou roli sbírky panovnických rodů, např. Habsburků, které se postupně doplňovaly a předávaly z generace na generaci. Tyto sbírky byly velmi rozsáhlé a později se staly základem pro nově vytvořené Naturhistorisches Museum ve Vídni.

Sbírky těchto panovníků jsou známy často pouze částečně a dnes jsou rozptýleny v různých světových muzeích, což je způsobeno také tím, že se v té době ne vždy dbalo na podrobné a kompletní seznamy a inventáře. Chybí i podrobnější popis sbírek od případných návštěvníků, jelikož mnohé sbírky byly přístupné pouze výjimečně.

2.5 Éra muzeí

Éra muzeí se datuje od 19. století po současnost. V tomto období se většina soukromých, omezeně zpřístupňovaných sbírek změnila na veřejně přístupná muzea a jejich správa a financování přešla na stát či (v méně etatistickém prostředí) na neziskový sektor. Mnoho nových muzejních budov bylo postaveno poblíž sídel

panovníků na důkaz spojení s panovnickým rodem (např. velký muzejní komplex v Berlíně, známý jako Museumsinsel).

Nejstarší muzeum založené v roce 1802 v českých zemích se nyní nachází na území Polska. Bylo to Šeršníkovo muzeum v Těšíně (dnes Muzeum Těšínského Slezska). Roku 1814 ale následovalo Gymnazijní muzeum v Opavě (přejmenováno na Slezské zemské muzeum), které je dnes považováno za první muzeum u nás.

„Sbírky mohou sloužit jako nástroj budování vztahu k vlasti, národu, jeho historii a úspěchům. Muzea se v 19. a 20. století stávají nástroji nacionalismu. (…) Výsledkem tohoto fenoménu jsou národní muzea v různých zemích“ (Holman, 2010, s. 56). Také v Praze bylo roku 1818 založeno Vlastenecké, posléze dnešní Národní muzeum.

První regionální muzea byla zakládána v 70. a 80. letech 19. století v průběhu velkých změn Rakousko-Uherska. Objevil se nový fenomén – lokální patriotismus, který přispěl k poptávce po institucích zachycujících historii a kulturní dědictví regionu. Druhá vlna zakládání regionálních muzeí probíhala v první polovině 90. let v souvislosti s národopisným hnutím. Do konce 90. let vzniklo více než 50 dalších regionálních muzeí. Na sklonku 19. a 20. století představovala hustá síť 150 muzeí v českých zemích vyjímečný fenomén evropského kontextu. (Šebek, a další, 2000, s. 7)

3 Muzejní legislativa

Právní normy upravující postavení, činnost a správu sbírek muzejní povahy existují ve všech evropských zemích. První legislativní normou věnovanou čistě této problematice byl v Československu zákon č. 54/1959 Sb., o muzeích a galeriích, který přinesl profesionalizaci muzeí a galerií. Ten byl zrušen zákonem č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, zkráceně „muzejní zákon“, který nabyl účinnosti dne 12. května 2000 a stal se základním kamenem muzejní legislativy.

Muzejnictví dále také upravují následující zákony a vyhlášky:

- Vyhláška Ministerstva kultury č. 275/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů;
- Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 101/2001 Sb., o navrácení nezákonně vyvezených kulturních statků;
- Zákon č. 2014/2002 Sb., o vývozu některých kulturních statků z celního území Evropských společenství;
- Zákon č. 186/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Celní správě České republiky.

Dále Ministerstvo kultury vydalo několik metodických pokynů, které se týkají zajišťování správy, evidence a ochrany sbírek muzejní povahy, činností souvisejících s tvorbou sbírek, péčí o sbírky a vývozem sbírkových předmětů do zahraničí a z celního území Evropských společenství, Centrální evidence sbírek, zajištění průkaznosti evidence sbírkových předmětů a stanovení režimu zacházení se sbírkou. (Šebek et. al., 2010, s. 86, 110)

Muzejnictví se týkají samozřejmě ještě další právní předpisy související s oceňováním předmětů v oblasti kultury, s archeologickými nálezy, zákony upravující archivnictví a spisovou službu, knihovnictví, rozpočtová pravidla, nařízení o ochraně osobních údajů a v neposlední řadě i autorský zákon. (Asociace muzeí a galerií ČR, 2019)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (známé pod zkratkou GDPR) zasáhlo i do činnosti muzejních institucí, a to často ve velké míře. Především rozpočty menších muzeí zasáhlo značně, a to v řádu několika desítek tisíc korun ročně, jelikož v souvislosti s jeho plněním byli nuceni najmout externí firmy.

Počet právních předpisů upravujících muzejní činnost stále roste, čímž se zvyšuje čas, který je nutné věnovat na ostatní činnosti v provozu muzea a rostou i požadavky na jednotlivé zaměstnance muzejních institucí i výdaje s nimi spojené.

4 Sbírky muzejní povahy

Sbírka muzejní povahy (dále jen sbírka) je „soubor předmětů patřících k sobě," který má být dlouhodobě (trvale) uchováván, je „ve své celistvosti významná pro prehistorii, historii, umění, literaturu, techniku, přírodní nebo společenské vědy, tvoří ji soubor sbírkových předmětů shromážděných lidskou činností a je zapsána v Centrální evidenci sbírek." (Žalman, 2002, s. 7)

Hodnota (finanční, kulturní či vědecká) běžným způsobem shromážděných věcí je většinou součtem hodnot jednotlivých předmětů, ale při vytváření sbírky vzniká zcela nová, daleko vyšší, „kulturní hodnota". Na sbírku pohlížíme jako na celek, každý jednotlivý předmět ji zhodnocuje. Všem sbírkovým předmětům je před zákonem přiznán stejný význam, neexistuje tedy předmět druhořadý. Sbírkotvorná činnost muzea tedy není pouhé sbírání věcí, ale je to tvorba sbírky, pro niž jsou potřeba kvalifikovaní odborníci, kteří správně rozhodnou, zda daný předmět sbírku zhodnocuje, anebo naopak poznají jeho přebytečnost. Charakteristickým znakem muzea je, že získává předměty záměrně a účelně, nikoli náhodou. Pouze, a právě díky důsledné záměrné práci může vznikat kvalitní sbírka.

Smyslem sbírkotvorné činnosti muzeí je získávat relevantní poznatky (ze sbírky jako celku) o přírodě, společnosti, resp. o světě a ty zprostředkovávat veřejnosti a pomáhat tak zodpovědět tzv. věčnou otázku „Kdo jsme, odkud přicházíme a kam směřujeme?".

Často se můžeme setkat s pojmem „podsbírka", který zjednodušuje odbornou komunikaci. Nelze ho najít v zákoně, ani vyhlášce, ale přesně a jednoslovně vystihuje podstatu věci při dělení sbírky na jednotlivé obory. Můžeme se setkat např. s podsbírkou botanickou, geologickou, archeologickou, etnografickou, zoologickou, paleontologickou a podobnými. (Žalman, 2002, s. 22)

4.1 Nabytí předmětu do sbírky

Muzea a galerie získávají věci movité a nemovité buď úplatně (např. koupí) nebo bezúplatně, a to zejména vlastním vyhledáváním a výběrem ze zdrojů (sběr přírodnin), náhodnými sběry, dary, přebíráním dědictví či pozůstalostí, převodem od jiných právnických osob, záměrným vytvářením dokladů s vypovídající hodnotou o přírodě a společnosti nebo vytvářením tzv. živých sbírek pěstební nebo chovatelskou činností.

Věc movitá či nemovitá se stává sbírkovým předmětem až v momentě pořízení evidenčního záznamu a zapsání do CES. (Žalman, 2002, s. 22–23)

4.2 Evidence sbírek

Počátky moderní správy sbírek se datují vznikem prvních muzeí. Obecně lze na správu sbírek nahlížet ze dvou hledisek – správa sbírek jako správa zvláštního majetku a odborná správa sbírek.

Sbírky, jako ostatně každý jiný majetek, je nutno zjistit, evidovat a řádně se o ně starat. Zapsání všech předmětů, které sbírku tvoří, do sbírkové evidence se z nich stávají předměty sbírkové a dále se s nimi zachází dle zákona. Řádnou péči o sbírky chápeme

jako nakládání, které zajistí účel a smysl shromažďování a uchovávání tohoto majetku (jejich vypovídací schopnost o světě).

Zvláštním majetkem jsou sbírky protože:

a) nejde o majetek určený ke spotřebě, ale k trvalému uchovávání;
b) jeho hodnota se nesnižuje, ale naopak s časem zpravidla roste (není oceňován a veden v účetní evidenci);
c) hospodaření s ním je dáno režimem, stanoveným zvláštním právním předpisem.

Zvláštní režim nakládání se sbírkou nazýváme jako odbornou správu sbírek. Základní principy tohoto režimu jsou stanoveny zákonem a vyhláškou. (Žalman, 2002, s. 26–27)

Podle současné legislativy rozlišujeme dvě formy evidence sbírek. První formou je evidence sbírkových předmětů vedená vlastníkem nebo správcem sbírky, která se dále dělí na chronologickou a systematickou. Druhou formou je evidence sbírek muzejní povahy, tedy souborů sbírkových předmětů, vedená Ministerstvem kultury České republiky jako Centrální evidence sbírek.

4.3 Centrální evidence sbírek (CES)

Zákon poskytuje vlastníkům nebo správcům sbírek právo na určité služby, zajišťuje jim přístup k finančním prostředkům z veřejných rozpočtů a další jiné výhody. Za to jim ukládá množství povinností. Jednou z nich je požádat o zapsání sbírky do Centrální evidence sbírek (dále jen CES), což je jednorázový úkol, ale vyplývá z něj povinnost oznamovat CES všechny změny původního záznamu, a to už je práce trvalá.

Podle zákona č. 122/2000 Sb., je CES veřejnosti přístupným informačním systémem s dálkovým přístupem, který vede Ministerstvo kultury. Obsahuje seznam sbírek, které jsou uchovávány, doplňovány, spravovány a využívány ve veřejném zájmu, jejich pojmenování, charakteristiku a údaje o vlastníkovi a správci sbírek. Jsou zde uváděna i evidenční čísla sbírkových předmětů (inventární), případně čísla chronologické evidence (přírůstková). (Žalman, 2010, s. 37)

„Elektronická podoba centrální evidence přináší v textech a fotografiích základní seznámení se specifickým kulturním bohatstvím, které dále může být poznáváno prostřednictvím stovek expozic a výstav v muzeích a galeriích, případně sbírkách soukromých nebo právnických osob po celé České republice“ (CES, 2019).

5 Významné odborné instituce českého muzejnictví

V této kapitole jsou přiblíženy nejznámější spolky a instituce zabývající se historií, legislativou, podporou a vývojem českého muzejnictví.

5.1 Asociace muzeí a galerií České republiky, z. s.

Asociace muzeí a galerií České republiky (dále jen AMG) je nejvýznamnější reprezentativní dobrovolné nevládní neziskové profesní sdružení muzeí, galerií a osob činných v oboru muzejnictví na území České republiky. Zaměřuje se zejména na propagaci a popularizaci činnosti muzeí v České republice, pořádání konferencí a seminářů, ediční činnost a vzdělávání muzejních pracovníků. (AMG, 2019)

AMG usiluje o rozvoj muzejnictví a zajištění svobodné tvůrčí práce v muzeích a galeriích; hájí společné zájmy a práva muzeí a galerií, sdružených v AMG, v duchu principů stanovených Etickým kodexem ICOM. (AMG, 2014)

Pro širokou veřejnost je pravděpodobně nejznámější akcí AMG během roku Festival muzejních nocí, který si během své existence získal výraznou popularitu nejen veřejnosti, ale i medií. Tento festival je pravidelně pořádán od roku 2005.

5.2 Rada galerií České republiky

Rada galerií České republiky (dále jen RGČR) je profesní unií českých muzeí umění (tzn. galerií), které reprezentuje a sdružuje za účelem koordinace a profesionalizace jejich činnosti při tvorbě, správě, ochraně, rozšiřování a zveřejňování uměleckých sbírek jako nenahraditelné části národního movitého kulturního dědictví. (RGČR, 2017)

Ve spolupráci s orgány samosprávy a státní správy také usiluje o zlepšení podmínek k práci a existenci českých muzeí umění. (RGČR, 2014)

5.3 Český výbor Mezinárodní rady muzeí (ICOM)

Mezinárodní rada muzeí (International Council of Museums, dále jen ICOM) je mezinárodní nevládní nezisková profesní organizace, která byla založena v roce 1946 a má statut konzultanta UNESCO. Členy ICOM nejsou jen muzejní instituce, ale i instituce příbuzného zaměření (např. botanické a zoologické zahrady aj.).

V roce 1986 byl na 15. valném shromáždění ICOM v Buenos Aires jednomyslně přijat Profesní etický kodex Mezinárodní rady muzeí, který stanovuje minimální normy chování a profesionálního jednání pro muzea a jejich pracovníky. Kodex odpovídá prohlášení o profesních a etických zásadách muzeí uvedených ve Statutu ICOM. Tento kodex obsahuje zásady, které jsou celosvětově přijímány odbornými muzejními pracovníky. Členství v ICOM znamená zároveň uznání tohoto kodexu. (Profesní etický kodex ICOM pro muzea, 2006)

Česká republika je zastoupena v Mezinárodní radě muzeí tzv. Českým výborem (dále jen ČV ICOM), který byl založen jako nástupnická organizace Československého výboru v roce 1994. Posláním ČV ICOM je podpora zapojení muzejních pracovníků z ČR do globální mezinárodní komunity, podpora účasti na konferencích

a mezinárodních výborech ICOM v zahraničí či jejich pořádání v ČR, výstavní a publikační aktivity s mezinárodním přesahem. (ICOM Czechia, 2010)

5.4 Český svaz muzeí v přírodě, z. s.

Účelem Českého svazu muzeí v přírodě (dále jen ČSMP) je podpora muzeí v přírodě v České republice jako moderních prezentačních institucí včetně jejich prezentace na národní a mezinárodní úrovni. (ČSMP, 2016)

Muzea v přírodě si kladou za cíl zachovávat a prezentovat hmotnou i nehmotnou kulturu lidových vrstev tvořících významnou část národní kultury ve specifickém prostředí.

5.5 Český komitét Modrý štít

Český komitét Modrý štít je neziskovou národní společností Mezinárodního komitétu Modrý štít (International Committee of the Blue Shield, dále ICBS) na území České republiky.

Posláním Českého komitétu Modrý štít je preventivní ochrana, zmírňování rizik a pomoc při záchraně kulturního dědictví ohroženého přírodní katastrofou, selháním člověka či ozbrojeným střetnutím. Český komitét Modrý štít shromažďuje a šíří informace, koordinuje akce a doporučuje a napomáhá realizaci nezbytných opatření v případě výjimečných situací v ČR nebo prostřednictvím ICBS mimo její hranice všude, kde je zapotřebí pomoci. (Smlouva o založení a působení Českého komitétu Modrý štít, 2000)

6 Regionální kultura

Regionální kulturu můžeme popsat pomocí jejích projevů a atributů, kterými jsou např. úroveň vzdělání v regionu, identita a mentalita obyvatel, regionální hmotné kulturní dědictví, specifické způsoby chování či místní tradice. Regionální kultura v sobě nese prvky tradiční, lidové, populární i masové a jiné kultury.

Kulturní regionalizaci lze sledovat na základě jednoho či více regionálně a historicky podmíněných kulturních prvků, vyskytujících se pouze na omezeném území (tzn. v určitém regionu).

Dle zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, později novelizovaném zákonem č. 298/2015 Sb., je region definován jako „územní celek, vymezený územními obvody krajů a obcí, jehož rozvoj může být podporován podle tohoto zákona." Pojetí regionu se však může lišit – většinou se dělí na všeobecné a specifické pojetí (např. hledisko plánovací, ekonomické, socioekonomické apod.).

6.1 Kulturní region

Kulturní region je na základě definice kultury samotné (kterou v tomto případě považujeme za časově a prostorově konkrétně definovatelný a odlišitelný systém hodnot, forem života a fungování společnosti) odlišitelný zejména díky vztahu ke konkrétnímu území, tj. k regionu. Takovýto region je třeba vnímat jako „časoprostorový průsečík či průnik minulých a současných společenství a jejich kultur" (Patočka & Heřmanová, 2008, s. 113).

Každý kulturní region, vymezený na základě různých principů, v sobě často obsahuje mnoho kulturních vrstev, pozůstatků a vlivů zavádění nových kulturních vzorců a jejich následného rozšiřování.

Vymezení kulturních regionů komplikuje volba konkrétních znaků a principů. Samotné pojetí hranice může být objektivní (historické), administrativní, ale i subjektivní, tj. mentální. Mezi regiony se často vyskytuje tzv. tranzitivnost (přechodnost) a mnohovrstevnatost zbytků kulturních vzorců a hodnot minulých společností, což dělá vymezení ještě složitějším.

Jako homogenní region chápeme stejnorodý celek, jenž je vymezen vnitřní strukturální podobností a zároveň i významnou odlišností od okolního prostředí. Působí zde tedy shodně a rovnoměrně intenzivně vybrané kulturní a sociologické charakteristiky či jevy. Naopak u heterogenního regionu, založeného na zcela jiném vidění a odlišování územních celků, je důraz kladen na vnitřní organizovanost, propojení a funkčnost daného území. Jsou tedy socioekonomicky a většinou i přírodně různorodé a mohou mít i více center.

Region chápaný sociologicky vlastně spojuje koncepci homogenních a heterogenních regionů. Měl by splňovat následující charakteristiky: relativní vnitřní sociokulturní homogenitu obyvatelstva, vnitřní integritu (provázanost) sociálních subjektů, existenci pocitu regionální identity a nodalitu (tj. existence hlavního centra). (Patočka & Heřmanová, 2008, s. 114–115)

6.1.1 Destinace turismu

V rámci vymezení kulturního regionu je třeba zmínit jeho vztah s destinací turismu, která může být určena kombinací podobných přístupů jako region, a to podle:

- administrativní hranice;
- soustředění poptávky (vzdálenost a motivace);
- míry zásahu veřejného sektoru do tvorby a fungování systému;
- strategie indukce, dedukce či centralizace;
- vybraných indikátorů rozvoje turismu. (Palatková, 2011, s. 13)

Region či místo jsou pro návštěvníka destinací, kterou vnímá, nakupuje a spotřebovává. Ovšem ne každé místo nebo region je doopravdy destinací turismu tak, jak je vnímána návštěvníkem. Nabídka destinace turismu je souhrn zboží, služeb a volných statků, které přináší daná destinace na trh turismu. Destinace by měla mít danou strategii rozvoje a měla by tedy být komplexně řízená, propojená a vytvářet tzv. produkt destinace (turismu). Destinace sama o sobě tvoří produkt, který je složen z mnoha dalších dílčích produktů (např. menších destinací). Tak je tvořena hierarchie destinací „národních – regionálních – místních“. (Palatková, 2011, s. 11, 49)

6.2 Lokální a regionální identita

Důsledkem existence kulturních regionů a následné tvorby tzv. mikroklimatu v nich dochází k přijímání relativně odlišných hodnot, preferencí, životních stylů, sociálních a kulturních norem i tradic, což vede k vnitřnímu pocitu příslušnosti k danému územnímu společenství nebo i k území samotnému, tj. k pocitu regionální či lokální identity. Tento proces identifikace obyvatel s územím může být řadou faktorů posilován, urychlován, ale stejně tak i oslabován. Čím delší dobu lidé na určitém území kontinuálně žijí, tím spíše se s danou lokalitou ztotožňují. Další významnou roli hraje i odlišnost od okolních regionů, ať už se jedná o jedinečný historický objekt či kulturní památku nebo o lidovou i moderní architekturu, o spjatost místa se slavnými osobnostmi, tradicemi atd. Pevně zakotvená lokální identita se může vyvinout až v tzv. lokální patriotismus. (Patočka & Heřmanová, 2008, s. 122–123)

6.3 Regionální muzea

Regionální muzea mají důležitou roli v síti muzeí České republiky. Jsou výsledkem více než stoletého historického vývoje muzejnictví v českých zemích. Nejčastěji se jedná o muzea tzv. vlastivědná neboli všeobecná, podle jejich regionální působnosti také označována jako oblastní nebo na vyšší úrovni muzea krajská. Tato muzea shromažďují doklady vývoje člověka a přírody v dané oblasti – regionu. Dříve se expozice regionálních muzeí často vzájemně podobaly. Zobrazovaly regionální historii od pravěku do současnosti a své expozice doplňovaly dalšími výstavami např. přírodovědnými. V současné době se tento trend pomalu mění a muzea se daleko častěji zaměřují na to, co je pro danou oblast typické a jedinečné.

6.3.1 Funkce

Regionální muzea vytváří, dokumentují, uchovávají a zpřístupňují muzejní sbírky, které mapují vývoj přírody a společnosti daného regionu. Právě tato činnost a snaha komplexně zdokumentovat vývoj přírody a společnosti, dělá z regionálních muzeí svébytný fenomén a vytváří pramennou základnu vědy a zároveň, při prezentaci sbírek i vědomí soudržnosti s regionem a s tradicemi.

Díky zaměstnávání odborníků z různých oborů mají muzea ve srovnání s jinými institucemi ideální předpoklady pro poskytování komplexní informační soustavy o vývoji přírody a společnosti daného regionu (v návaznosti na sbírkovou dokumentaci, kterou vytvářejí). Protože poptávka veřejnosti po vysvětlení různých přírodních jevů a procesů stoupá, je důležité, že tyto informační soustavy muzea zprostředkovávají přímo tam, kde o ně vzniká největší zájem, jinými slovy v daném konkrétním regionu.

V souvislosti s globálními trendy, je velmi žádoucí i snaha regionálních muzeí o uchování a rozvíjení tradic lidové kultury. Různá muzea tedy pořádají množství akcí, jakými jsou např. masopustní průvody, velikonoční výstavy, tradiční řemeslné dílny atd., které podporují zájem širší veřejnosti a jejich povědomí o místních tradicích. Muzeum by mělo dokumentovat hmotné i nehmotné projevy tradiční lidové kultury a umění i výrobu a řemesla, a stejně tak spolupracovat s institucemi či sdruženími, které tyto činnosti uchovávají, prezentují a zhodnocují.

Regionální muzea jsou vědeckovýzkumná pracoviště, která se zaměřují na poznání vývoje přírody a společnosti regionu. V některých oblastech je muzeum jedinou takovou institucí zajišťující a koordinující výzkumy. Ty pak umožňují komplexní pohled na vývoj regionu, a to díky víceoborovému personálnímu zajištění (archeolog, etnograf, historik a další pracovníci jednotlivých přírodovědných disciplín).

Regionální muzea se dále podílí na výkonu státní správy (např. při územním řízení), kdy vypracovávají posudky, rešerše, koordinují archeologické výzkumy apod.

Jsou také důležitým článkem soustavy kulturních, osvětových a vzdělávacích institucí v regionu. Pro správné plnění tohoto úkolu je v muzeu zaměstnán muzejní pedagog, který má na starost edukační koncepci muzea. Podílí se na přípravě výstav i expozic, vytváří vzdělávací a doprovodné programy, školí dozorce a průvodce atd.

V neposlední řadě by regionální muzea měla také určitým způsobem reprezentovat region a podporovat cestovní ruch. Jsou to právě muzea, kam často návštěvníci města a turisté míří. (Šebek, a další, 2000, s. 58–60)

Podle Žalmana (2016, s. 242) je velká výhoda regionálních muzeí právě ve víceoborové dokumentaci vývoje přírody a společnosti daného území, jelikož „skýtá mimořádné možnosti pro realizaci muzeality“. Jedná se o tradiční typ českých, moravských i slezských muzeí a měl by být dle něj nejenže zachován, ale i dále rozvíjen.

7 Muzejní publikum

Muzeum otevřené široké veřejnosti je většinou institucí, která myslí takzvaně „na všechny“. Pod tím si lze představit tři hlavní kategorie: kohokoli z laické veřejnosti, ale i odborníky – vědce, kteří v muzeu mohou bádat a návštěvníky se speciálními zájmy.

Vědci nejčastěji využívají samotnou sbírku, knihovnu a možnosti diskuse s odbornými pracovníky. Pro laiky je nejdůležitější široká nabídka, která pokryje jejich zájmy a poskytne jim určitý zážitek. Návštěvníci se speciálními zájmy, mezi které patří i školní skupiny, vyhledávají informace k doplnění již nabytých znalostí. Především u relaxačních návštěvníků je důležitý sociální aspekt. Návštěvníky lze dále dělit například do následujících skupin:

- Skupiny s dětmi: využívají interaktivní prvky výstavy, vedou delší rozhovory, tráví zde více času, texty příliš nečtou, vzájemně si vysvětlují souvislosti;
- Individuální návštěvníci: interaktivitu výstav příliš nevyužívají, čtou si texty, kratší doba návštěvy;
- Dvojice: dlouhé návštěvy, často si prohlížejí samostatně, málo si povídají, obvykle diskutují až po prohlídce, čtou texty;
- Skupiny dospělých: rychlá, často pouze povrchní prohlídka, nečtou texty;
- Relaxační návštěvníci (většina): hledají zábavu, potěšení, tráví zde volný čas.

Každá z uvedených skupin má samozřejmě jinou představu o ideální expozici/výstavě. Z toho plyne, že úspěšné muzeum si nevystačí pouze s atraktivním tématem výstavy. Musí zohlednit také potřeby svých návštěvníků, přizpůsobit jim doprovodné programy, suvenýry, vydané publikace, exkurze i další akce a zároveň nezapomínat ani na zázemí. Návštěvníci jsou dnes zvyklí na jistý standard z jiných volnočasových zařízení, a proto je nutné, aby se i v muzeu cítili příjemně a měli chuť se sem vracet.

Pouze lidé s určitým vzděláním (školním) a s určitým způsobem myšlení dokážou porozumět muzejní prezentaci. Muzejní publikum lze rozlišit na 2 skupiny. Jsou jimi typičtí návštěvníci a typičtí „nenávštěvníci“. Typický návštěvník má nejčastěji načerpané znalosti o přírodě a historii z knih, oproti tomu typický „nenávštěvník“ se o těchto tématech dozvídá pasivněji, nejčastěji z televize, filmů a internetu. Toto rozdělení jde specifikovat díky dělení typických návštěvníků na vícenásobné návštěvníky, kteří do muzea přichází zpravidla samostatně a minimálně třikrát ročně a příležitostné návštěvníky, kteří mají širší zájmy, muzeum navštíví jednou až dvakrát ročně, přicházejí ve skupinách s rodinou či s přáteli a volný čas tráví sportem a výlety. (Šebek et. al., 2014, s. 125–127)

Specifickou skupinou návštěvníků muzeí jsou cizinci. Záleží na tom, jestli se jedná o muzeum s malým počtem cizojazyčných návštěvníků, nebo naopak o muzea často navštěvovaná cizinci. Pro cizince, i když by do muzea chodili jen zřídka, musí v muzeu existovat alespoň základní standard cizojazyčné komunikace a označení důležitých míst všeobecně srozumitelnými piktogramy. Ideální je mít doprovodné texty v několika jazykových mutacích a/nebo tištěný průvodce v cizím jazyce, v nejlepším

případě i zaměstnance (lektora), který hovoří daným cizím jazykem. Alternativou živého průvodce může být např. audio nahrávka dostupná k zapůjčení. (Šebek et. al., 2014, s. 152–157)

Zaměstnanci muzea by své publikum měli znát, přináší jim to mnoho cenných informací, které by měly být využity při přípravě výstav a expozic. Autoři v budoucnu úspěšných výstav by tedy měli mít znalosti i z oboru psychologie a ovládat teorii komunikace s návštěvníky.

Mezi potenciální muzejní publikum můžeme zařadit i občany, kteří muzeum nenavštěvují, ale přesto si uvědomují jeho společenské hodnoty a jsou rádi, že v jejich okolí taková instituce funguje. Frey (2003, s. 6–7) formuloval pět hodnot (užitků), které má muzeum i pro typické „nenávštěvníky". Jedná se o:

- užitek z možnosti navštívit muzeum kdykoli v budoucnu;
- hodnotu existence muzea, ačkoliv osoba muzeum sama nenavštěvuje;
- hodnotu odkazu, resp. jistoty, že jejich potomci a další budoucí generace budou moci mít užitek z existence muzea, pokud se jej rozhodnou navštěvovat;
- hodnotu prestiže, protože muzeum je uznáváno osobami žijícími mimo komunitu;
- vzdělávací hodnotu, lidé totiž vědí, že se muzeum podílí na utváření smyslu pro kulturu ať už pro ně samé nebo pro ostatní lidi.

Jak zmiňuje Žalman (2007, s. 9) muzea by se měla stále snažit připomínat veřejnosti, že jsou přátelskou institucí otevřenou pro veřejnost. To ovšem nelze zajistit pouhým pečováním o návštěvníky, ale je nutno se věnovat také práci s „nenávštěvníky". Muzea navštěvuje pouze okolo 20 % občanů. Muzea by se tedy měla snažit prezentovat sebe samotné i zbylým osmdesáti procentům obyvatel, aby i oni pochopili, že pro ně je muzeum v místě jejich bydliště také užitečné, přestože ho nenavštěvují. Fakt, že se často jedná o menší místní muzea, neznamená, že jsou méně významná, nemají kvalitní sbírky a své stále návštěvníky i typické „nenávštěvníky". Muzea zároveň disponují různými možnostmi oslovení široké veřejnosti a je jen otázkou, jak tyto možnosti využijí.

8 Oblastní muzeum v Litoměřicích

Oblastní muzeum v Litoměřicích se nachází v patrně nejvýznamnější stavební památce Litoměřic v budově tzv. Staré radnice, která je impozantní renesanční stavbou zapsanou na indikativním seznamu národních kulturních památek. Budova je situována na rohu Mírového náměstí a Dlouhé ulice. Otevírací doba muzea je od úterý do neděle 10–17 hodin.

Muzeum využívá ke své činnosti tyto nemovitosti:

- Depozitární budova
- Budova expozice – Mírové nám., č. p. 171/40
- Budova konzervátorské dílny – Dlouhá ul., č. p. 172
- Správní budova – Dlouhá ul., č. p. 173

Součástí muzea je i pobočka Máchův Památník – tzv. Máchova světnička, která je umístěna v nedalekém domě „Na Vikárce“. (Výroční zpráva Oblastního muzea v Litoměřicích 2017, 2018, s. 43)

Kromě stálé expozice, která popisuje geologický vývoj regionu, historii Litoměřic od pravěku, přes středověk až po rok 1945, a také řemesla, zemědělství a rybářství na Litoměřicku, mohou návštěvníci v muzeu ve dvou výstavních sálech pravidelně shlédnout krátkodobé výstavy z vlastních sbírek i výstavy zapůjčené z dalších muzeí.

Dopravní dostupnost muzea je velmi dobrá. Parkovat je možné za 10 Kč na 30 minut nebo 30 Kč za každou hodinu přímo na Mírovém náměstí. Autobusové a vlakové nádraží „Litoměřice město“ je vzdáleno 450 metrů (7 min chůze). Horní vlakové nádraží Litoměřice je od náměstí vzdáleno 1 km (14 min chůze).

V okolí muzea je k dispozici veškerá turistická vybavenost od informačního centra, přes penziony, hotely, mnoho restaurací, hospod až po nové cyklostezky vedoucí podél řeky Labe.

8.1 Historie muzea v datech

1874	Muzeum průmyslového spolku (sídlilo v domě Kalich)
1910	Založeno nové městské muzeum „Stadtmuseum“ (přesun sbírek nevyhovujících prostor bývalého muzea do prostor ve staré radnici).
1916	Několik dní před otevřením nového muzea došlo k neštěstí. V důsledku působení spodní vody se zřítil střední sloup podloubí, což přivodilo zřícení celé části průčelí. Otevřeno po opravách budovy až v r. 1927.
1945	Muzeum přechází do českých rukou, získává do svých sbírek předměty z konfiskací odsunutých německých obyvatel a zrušených muzeí. Z důvodu nedostatku místa musí část převést do depozitáře v Ploskovicích (v roce 1971).
1980–1982	Vytvoření stále expozice, která se v muzeu nachází dodnes.

2002	V souvislosti se zrušením okresů se muzeum stalo příspěvkovou organizací Ústeckého kraje a přejmenovalo se z Okresního vlastivědného muzea na Oblastní muzeum v Litoměřicích. (Oblastní muzeum v Litoměřicích, 2019)

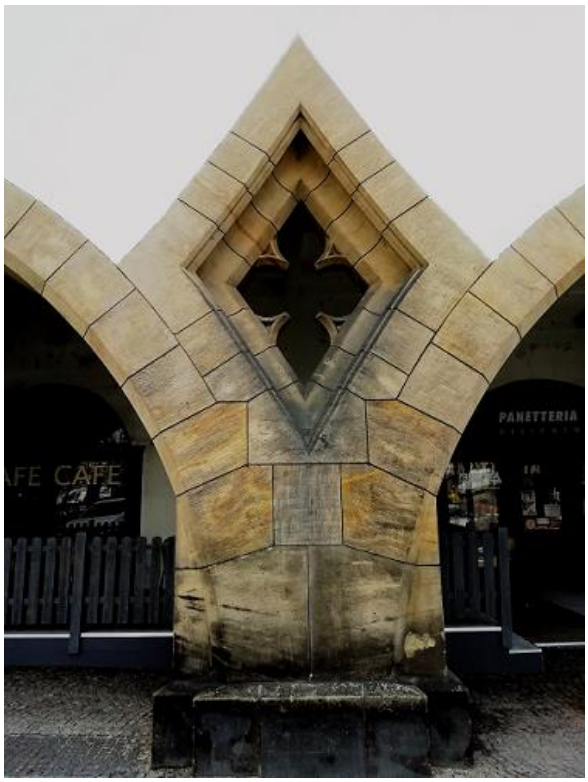
8.2 Současný stavebně-technický stav budovy

Poslední obnova fasády proběhla na konci osmdesátých let 20. století. V současné době působí památka stále velmi dobře, je o ni řádně pečováno a na litoměřickém Mírovém náměstí budí representativní dojem, ovšem momentální stavebně-technický stav budovy nevyhovuje jejímu účelu, a proto se chystá modernizace výstavních prostor, a oprava střechy. Modernizace má přinést zlepšení osvětlení, elektroinstalace či klimatizaci. Záměrem projektu je rozšířit i zázemí pro návštěvníky, jako jsou recepce, šatna a nové sociální zařízení.

Nejzajímavější částí interiéru je zasedací síň městské rady z 16. století s původním kazetovým stropem a dřevěným obložením stěn zdobeným mj. medailony českých králů. (Informační leták muzea, 2017)

Obrázek 1 Budova Staré radnice na Mírovém náměstí. Poprvé doložena roku 1397. V současnosti budova expozice Oblastního muzea v Litoměřicích.

Obrázek 2 Dochované tzv. Gotické okénko, které bylo odhaleno až při rekonstrukci budovy ve 20. století.

(Foto autorka, 29. 3. 2019)

8.3 Mobiliář

Sbírka muzejní povahy Oblastního muzea v Litoměřicích je dle muzejního zákona zapsána v CES. Ve sbírce muzea je celkem 75 277 předmětů rozdělených do několika podsbírek:

Archeologická podsbírka (34 543 předmětů)

- zahrnuje archeologické nálezy z Litoměřicka a širší oblasti Českého středohoří a dolního Poohří

Podsbírka Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média (8 510 předmětů)

- fotografie z období od roku 1890 po současnost

Podsbírka Přírodní vědy (4 289 předmětů)

- geologický vývoj oblasti a její mineralogická pestrost, paleontologický materiál a rozsáhlý herbář mechorostů, lišejníků, hub a cévnatých rostlin

Etnografická podsbírka (2 299 předmětů)

- kroje, lidové šperky, lidový nábytek, keramika, lidové malby na skle, kamenina, zlomky kachlů a keramiky (Levín a Hrádek), rybářství, kolovraty, zemědělské nářadí a ostatní předměty denní potřeby

Podsbírka společenské vědy (25 636 předmětů)

- obrazy, grafika z kamenotiskařských dílen 19. století, ale i volná tvorba autorů 1. poloviny 20. století, dále plastiky, pamětní desky, staré i nové tisky, sklo, porcelán a kamenina, řemeslné nářadí, nábytek, hudební nástroje, zbraně a zbroj, faleristika, numismatika, bankovky, odznaky, bohoslužebné náčiní a roucha, cínové nádoby, granátové šperky, mučicí nástroje a kovářské nářadí. (CES, 2019)

8.4 Zaměstnanci

Ředitelem muzea je od 20. 9. 2012 Tomáš Wiesner a jeho zástupkyní je Ivana Filousová, která zároveň vede i ekonomicko-provozní oddělení. Před ním byla ve vedení muzea Eva Štíbrová.[1] Při osobním rozhovoru s ředitelem (29. 3. 2019) bylo sděleno, že v roce 2018 pracovní kolektiv muzea tvořilo 17 zaměstnanců (včetně dohod), resp. 13,4 přepočtených úvazků.

Každá z pěti podsbírek muzea má svého kurátora, dále v muzeu pracuje restaurátor, propagační referentka, výstaváři, pokladníci, administrativní a spisové pracovnice, knihovnice, archivářka a správce památkových objektů. Několik zaměstnanců zajišťuje dohled v expozicích.

[1] Eva Štíbrová čelí obvinění z porušování povinnosti při správě cizího majetku. V Česku jde o ojedinělý případ. Podle policejního vyšetřování, které probíhalo od roku 2013, je počet chybějících exponátů v řádech tisíců kusů a vyčíslená škoda se pohybuje okolo 15 milionů Kč. Následná inventarizace trvala 3 roky a 4 měsíce. (Wiesner, 2018, osobní rozhovor)

8.5 Návštěvnost

Z rozhovoru s Pavlínou Gutovou (2018), která má v Litoměřickém muzeu na starost práci s návštěvníky, pedagogiku volného času, grafiku, propagaci, fotografování i některé výstavy, vyplynulo, že muzeum počítá a dělí návštěvníky pouze na základě prodaných vstupenek. Vstupenky jsou rozděleny na základní, snížené a volné vstupné. To bohužel umožňuje z návštěvníků vydělit pouze dospělé osoby (platící základní vstupné), už ale nelze z prodaných vstupenek zjistit, kolik přesně dětí, seniorů nebo např. studentů muzeum navštívilo, protože ti zakupují totožnou vstupenku. Stejná situace nastává v případě volného vstupného, které je společné pro děti do 6 let, pedagogický doprovod skupin, držitele průkazu ZTP/P, média a členy AMG.

Obrázek 3 Návštěvnost muzea v letech 2012 až 2018 (NIPOS, 2018 a osobní rozhovor s ředitelem muzea, 2019)

Návštěvnost v roce 2015 klesla o 30 %, ale hned v následujícím roce se začala vracet na svoji obvyklou hladinu. Čím byl tento pokles způsoben se od zaměstnanců muzea nepodařilo zjistit. Pokles v minulém roce (2018) byl zapříčiněn tím, že se budova až do dubna chystala k vyklizení před plánovanou revitalizací celého objektu. Následně bylo bohužel zjištěno, že v dotačním programu (IROP) došly finanční prostředky a momentálně se neví, kdy a zda vůbec projekt přijde na řadu. Obvyklý chod muzea byl obnoven až od května 2018.

Vstupné do muzea je rozděleno na:

- Základní: 25 Kč
- Snížené: 12 Kč (děti, studenti, důchodci, ZTP, členové KČT)
- Volné (děti do 6 let, pedagogický doprovod, ZTP/P, média, členové AMG)

Na vybrané doprovodné akce je zvýšené vstupné 35 Kč. (Oblastní muzeum v Litoměřicích, 2019)

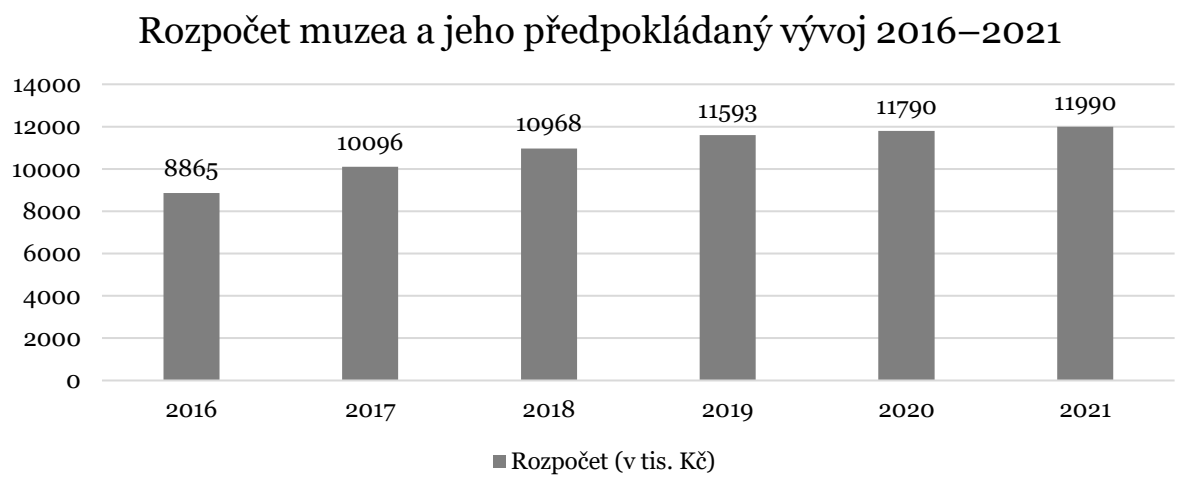
8.6 Akce a projekty

Litoměřické oblastní muzeum pořádá pro upoutání zájmu laické veřejnosti vycházky, besedy, výlety, přednášky, komentované prohlídky probíhajících výstav, přírodovědný

den, školní přírodovědné soutěže či tvořivé dílny. Každoročně se účastní celorepublikové akce s názvem Muzejní noc a o prázdniny ve dvou termínech organizuje letní týdenní muzejní dílnu pro děti. Tyto akce jsou pořádány vesměs přímo muzeem, často ve spolupráci s Oblastním archivem, okolními muzei, Knihovnou Karla Hynka Máchy, správou CHKO České středohoří a dalšími institucemi.

8.7 Ekonomika provozu

Vývoj rozpočtu Oblastního muzea v Litoměřicích je znázorněn v následujícím grafu. Rozpočet v roce 2018 činil 10 968 tis. Kč.

Obrázek 4 Rozpočet Oblastního muzea v Litoměřicích v letech 2016 až 2021
(vlastní zpracování, Zdroj: Střednědobý výhled rozpočtu příspěvkové organizace v letech 2020–2021, 2018)

Podíl vybraných nákladů na celkových nákladech* v % za rok 2017	
Mzdy + zákonné soc. pojištění	69,9
Služby**	11,5
Energie	5,5
Materiál	3
*9 873 tis. Kč **opravy a udržování, cestovné, reprezentace a ostatní	

Tabulka 1 Podíl nákladů za rok 2017: Oblastní muzeum Litoměřice

Podíl vybraných výnosů na celkových výnosech* v % za rok 2017	
Prodej služeb	1,3
Prodej zboží	0,3
Transfery	96,9
Pronájem	1,1
Ostatní výnosy z činnosti	0,5
*10 096 tis. Kč	

Tabulka 2 Podíl výnosů za rok 2017: Oblastní muzeum Litoměřice

(vlastní zpracování, Zdroj: Rozpočet na rok 2019, 2018)

Z uvedených tabulek vyplývá, že je muzeum financováno téměř kompletně z transferů, míra soběstačnosti se pohybuje kolem 3 %. Největší část nákladů Oblastního muzea v Litoměřicích tvoří mzdy společně se sociálním pojištěním.

Současný ředitel organizace se snaží o efektivní řízení muzea. Zaměstnanci společnými silami usilují o zvýšení návštěvnosti a zatraktivnění expozic pro laickou veřejnost.

Projekt Revitalizace objektu Staré radnice čp. 171 podaný Městem Litoměřice, byl loni Ministerstvem pro místní rozvoj kladně hodnocen. Ovšem pro nedostatek finančních prostředků byl zařazen pouze na čekací listinu, protože kladně hodnocených projektů bylo více než uvolněných financí. (Výroční zpráva Oblastního muzea v Litoměřicích 2017, 2018)

Na počátku roku 2019 muzeum zavedlo moderní sledování teploty a vlhkosti. „Nyní máme 22 depozitárních místností a v nich od firmy Comet čidla sledovaná bezdrátově přes cloud. V systému můžeme sledovat, jak čidla pracují, případně i posílají varovné SMS zprávy atd., to výrazně usnadňuje vstup do depozitáře. Ještě je v plánu pokrýt depozitář bezdrátovým internetem a zakoupit nové neprůsvitné žaluzie.“ Modernizace byla financována z muzejních provozních prostředků. (Wiesner, 2019, osobní rozhovor)

8.8 Komunikace

Online komunikace probíhá prostřednictvím webových stránek muzea, které byly zmodernizovány v roce 2018 a jsou nyní přehledné, dobře graficky zpracované a pravidelně aktualizované. Nové webové stránky umožňují budování databáze kontaktů, přes přihlášení se k odběru novinek a muzeum tak může využívat nástrojů přímého marketingu. Počet návštěv na webu ke dni 27. 3. 2019 dosáhl 285 169 přístupů. Toto číslo je sledováno od 15. 5. 2008. Od provedené modernizace se průměrná návštěvnost webu zvyšuje.

Placenou formu reklamy využívá muzeum ve smyslu vylepování tištěných plakátů s informacemi o probíhajících výstavách a inzercí na elektronickém banneru na Litoměřickém náměstí. Organizace pořádá vernisáže a další eventy, které jsou součástí public relations. Dalším nástrojem, který muzeum využívá, jsou media relations, do kterých spadá tvorba tiskových a výročních zpráv, dále rozhovory s médii, přednášky a další veřejně přístupné akce. Výroční zprávy má muzeum za každý rok podrobně zpracované a doplněné fotografiemi. Jejich tvorbu zavedl současný ředitel muzea Tomáš Wiesner v roce 2012.

Oblastní muzeum v Litoměřicích spravuje od roku 2016 vlastní facebookovou stránku, která se (k 3. 4. 2019) líbí 811 lidem. V lednu 2019 v souvislosti se zahájením nové výstavy „Za orchidejemi Českého středohoří“, bylo na tuto stránku přidáno 9 příspěvků. V ostatní měsíce, kdy muzeum nezahajuje žádné takové akce, se průměrný počet přidaných příspěvků pohybuje okolo pěti za měsíc. Na každou pořádanou akci muzeum vytváří samostatné události, které pomáhají šíření povědomí veřejnosti o akcích muzea. Na YouTube se objevují videa z různých kanálů, které se týkají především výstav. Samotné muzeum svůj YouTube kanál nemá.

Při rozhovoru s Pavlínou Gutovou bylo zjištěno, že muzeum buduje vlastní databázi kontaktů na školy a pedagogy ve městě a okolí. Když je představena nová výstava vhodná pro děti základních nebo mateřských škol a připraveny odpovídající doprovodné programy, pracovní listy apod., rozesílá jim nabídku daných novinek a programů emailem. Tato forma propagace je v případě muzea nejefektivnější.

9 Oblastní muzeum v Lounech

Oblastní muzeum v Lounech leží v centru města kousek od Mírového náměstí. Muzeum využívá ke své činnosti muzejní areál v Pivovarské ulici (budovy čp. 28, 43 a 189). Historické expozice se nacházejí v domě Sokolů z Mor, ten je architektonicky výraznou stavbou s mohutným gotickým arkýřem vystupujícím do ulice a v přízemí má dochovanou klenutou gotickou síň. V sousedním domě přes uličku je umístěna expozice přírodovědná. Dům nazývaný „Bývalé Krakešovo truhlářství" se v restituci vrátil dědicům původního majitele a muzeum ho dnes využívá v nájmu. Historická budova bývalé lékárny U Bílého jednorožce slouží jako správní sídlo muzea s hlavními depozitáři. Jsou zde kanceláře, konzervátorská dílna a další provozní části muzea. Budova má gotický sklep, kde se konají akce pro veřejnost např. projekce filmů. Další depozitáře jsou pak v ulicích Žatecká a Na Valích (čp. 4 a 5). Muzeum má také externí depozitář v obci Obora. Tento depozitář je ale z řady důvodů nevyhovující pro muzejní sbírky, takže by měl vzniknout nový v ulici Poděbradova čp. 599 v Lounech.

Otevírací doba muzea je v úterý – pátek od 9 do 17 hodin a o víkendech nebo státních svátcích od 10 do 17 hodin. V pondělí má muzeum zavřeno. Zajímavostí je volný vstup do muzea o Štědrý den.

K muzeu náleží také pobočka Archeologického skanzenu Březno u Loun. Skanzen byl založen v roce 1981. Návštěvníky seznamuje s výsledky experimentů týkajících se způsobu života našich dávných předků. Pořádá množství akcí pro veřejnost, většina z nich je zaměřená na děti školního věku.

Bylo zde zrekonstruováno několik objektů z období pravěku a raného středověku:

- slovanská polozemnice s vyplétanými stěnami kultury pražského typu,
- středověký srub z devátého století,
- zahloubená chata z doby stěhování národů,
- dlouhý dům z mladého eneolitu,
- raně středověká keramická pec. (Kuna, 2015, s. 69–72)

Stálá historická expozice Oblastního muzea v Lounech se věnuje husitským válkám. V březnu roku 2017 vystřídala starou přírodovědnou expozici s názvem Krajina v srdci Evropy nová interaktivní expozice Stepi Lounského středohoří, která by zde podle plánu měla zůstat až do konce roku 2027. Nabídka krátkodobých výstav, probíhajících během celého roku, je rozšiřována o výstavy výtvarné i výstavy převzaté z jiných muzeí. (Muzeum Louny, 2019)

Parkovat lze kousek od muzea přímo na Mírovém náměstí v Lounech. První půlhodina je zdarma, druhá za 10 Kč, každá následující hodina za 20 Kč. Při cestě do muzea vlakem je možné vystoupit na zastávce Louny–město (13 min chůze) nebo Louny–střed (12 min chůze), obě zastávky jsou od muzea vzdáleny zhruba 1 km. Autobusové nádraží se nachází v podobné vzdálenosti od muzea.

V okolí muzea nalezneme restaurace, cukrárny, kavárny, hotely, obchody, zkrátka veškerou turistickou vybavenost. Na náměstí pak najdeme i městské informační centrum a nedaleko, směrem k řece také cyklostezku vedoucí podél řeky Ohře, která

spojuje Louny nejen s Libochovicemi a Litoměřicemi, ale i s Žatcem, Kadaní a dalšími městy až po Cheb.

9.1 Historie muzea v datech

1868	První zmínky o muzeu v nové škole v Lounech s převážně přírodovědnými sbírkami. Školní kabinet otevřen širší veřejnosti.
1889	Založeno městské muzeum.
1955	Změna městského muzea na okresní
1966	Osamostatnilo se oddělení umění – vznik Galerie Benedikta Rejta
1985	Dokončena rekonstrukce budovy U Bílého jednorožce. Přestěhovala se sem administrativa muzea.
1994	Součástí muzea se stal Archeologický skanzen Březno u Loun.
2003	V souvislosti s legislativními změnami muzeum převedeno pod správu kraje a přejmenováno na Oblastní muzeum v Lounech, p. o. (Webové stránky Oblastního muzea v Lounech, 2019)

9.2 Současný stavebně-technický stav budovy

V roce 2017 byla dokončena projektová dokumentace na rekonstrukci bývalé Střední zemědělské technické školy v Poděbradově ulici čp. 599 v Lounech na nový depozitář muzea. Zatím se stále nezačalo se stavební realizací akce. Vedení muzea se ale snaží ve věci zůstat optimistické. Zároveň byla během roku započata a částečně skončena projekce rekonstrukce vnitřních prostor expoziční budovy čp. 43 v Pivovarské ulici v Lounech (dům Sokolů z Mor). Během realizace projektové činnosti se zjistilo, že stav objektu je nakonec mnohem horší, než bylo na první pohled zřejmé. Stavebně-technický stav budovy byl shledán jako naprosto nevyhovující. Následovat tedy bude muset, dle rozhodnutí zřizovatele, druhá etapa, ve které bude vyprojektován zbytek rekonstrukčních prací, jež se do první etapy nezahrnuly (kompletní rekonstrukce pláště objektu). Výsledkem tedy bude projektová dokumentace na generální rekonstrukci celého domu, které je muzeum již velmi blízko. Po rekonstrukci objektu nebude nic bránit v realizaci nové historické expozice, která je už také částečně zpracována. (Výroční zpráva Oblastního muzea v Lounech 2017, 2018)

Obrázek 5 Dům Sokolů z Mor, budova expozice Oblastního muzea v Lounech. (Foto autorka, 4. 4. 2019)

9.3 Mobiliář

Skladbou sbírek patří Oblastní muzeum v Lounech k muzeím vlastivědným, nemá konkrétní specializaci. Jeho sbírky jsou bohaté s vysokou dokumentační a vypovídací hodnotou. (Výroční zpráva Oblastního muzea v Lounech 2017, 2018) Sbírka muzejní povahy Oblastního muzea v Lounech je dle muzejního zákona zapsána v CES. Celkem je ve sbírkách muzea zapsáno 27 588 předmětů v několika podsbírkách:

Geologická podsbírka (2376 předmětů)

- smíšená kolekce vzorků hornin, nerostů a zkamenělin z Lounska, Žatecka a Podbořanska

Botanická podsbírka (1694 předmětů)

- herbářové položky převážně cévnatých rostlin, houby hlavně z rodu Geastrum

Zoologická podsbírka (736 předmětů)

- brouci, převážně z vlastních sběrů, motýli a další hmyz, dermoplastické preparáty

Archeologická podsbírka (2952 předmětů)

- kvalitní soubor celých a rekonstruovaných nádob z různých období pravěku a středověku, dále přírůstky ze záchranných výzkumů z lokalit lounského regionu, materiálově: keramika a její zlomky, zvířecí a lidské kosterní pozůstatky a kamenné, kovové (bronz, železo) a kostěné předměty

Etnografická podsbírka (586 předmětů)

- soubor malovaných almar, drobné předměty denní potřeby, perníkové formy, kraslice, soubor krojů; sbírka doposud odborně nezpracována etnografem, zatím jsou předměty označeny starými inventárními nebo přírůstkovými čísly

Numizmatická podsbírka (4968 předmětů)

- platidla: mince, bankovky, nouzovky, poukázky, a další
- drobná plastika: odznaky, medaile, vyznamenání, medailony, svátostky, plakety, známky, chmelové známky, a jiné

Další podsbírky:

- Regionální knihovna Lunensií (1126 předmětů)
- Sbírková knihovna Oblastního muzea v Lounech, p. o. (2785 předmětů)
- Historie (3038 předmětů)
- Historická fotografie (2346 předmětů)
- Dějiny současnosti (4981 předmětů) (CES, 2019)

9.4 Zaměstnanci

Ředitelem muzea je od 1. 3. 2014 Jiří Matyáš a jeho zástupkyní je Jana Husáková, která je zároveň ekonomkou muzea. V roce 2018 pracovní kolektiv tvořilo 24 zaměstnanců, resp. 21,4 přepočtených úvazků. Z tohoto stavu bylo 12,2 odborných pracovníků.

V muzeu pracuje konzervátor, asistent konzervátora, výstavní technik, archeologický dělník, historik starších dějin, kurátoři podsbírek, botanik, geolog, knihovnice, historik novějších dějin, archeolog, dále pak technický pracovník, mzdová účetní, pokladní, dokumentátorka, uklízečka, pokladní v expozici a 4 průvodkyně v expozicích (s polovičním úvazkem). V Archeoskanzenu Březno u Loun je zaměstnán vedoucí skanzenu, muzejní pedagog, odborný garant (úvazek 0,2) a pokladní (zároveň průvodce a údržbář).

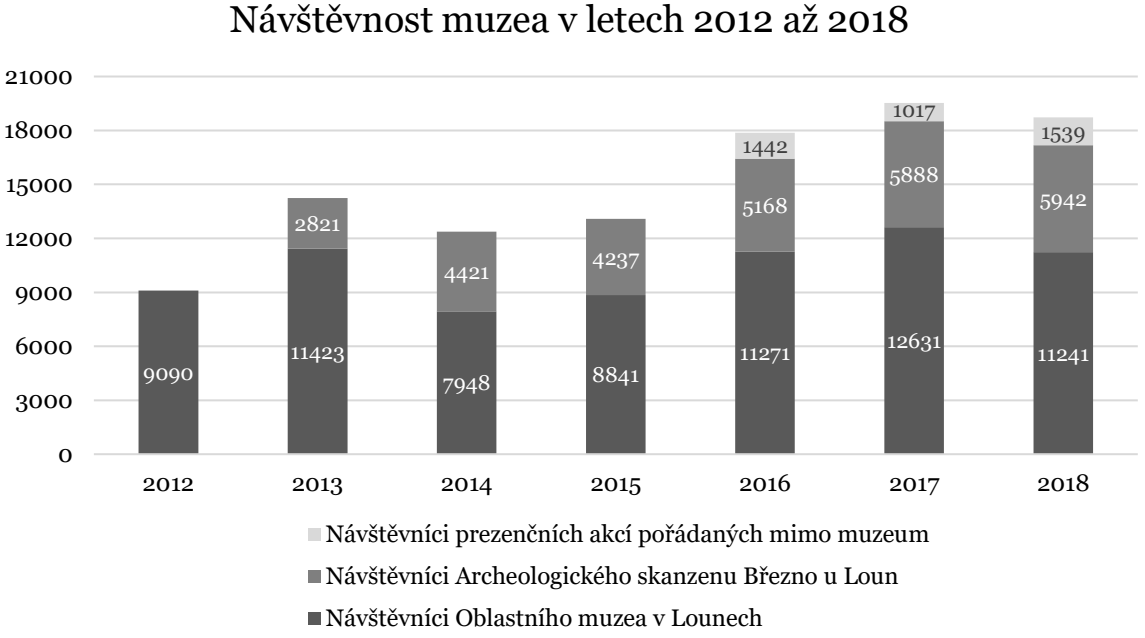
Podstatnou úlohu v Archeologickém skanzenu v Březně u Loun hraje spolupráce s dobrovolníky. Dle informací z rozhovoru s ředitelem muzea Jiřím Matyášem (osobní rozhovor, 2019) jich bylo v roce 2018 zapojených do práce ve skanzenu celkem 180. Dobrovolníci za rok odpracovali celkem 1263 hodin.

9.5 Návštěvnost

Oblastní muzeum v Lounech dělí v současné době celkový počet návštěvníků ve výročních zprávách na 3 skupiny:

- návštěvníci Oblastního muzea v Lounech;
- návštěvníci Archeologického skanzenu Březno u Loun;
- návštěvníci prezenčních akcí pořádaných mimo prostory muzea.

V roce 2012 se toto dělení ještě nepoužívalo. Od roku 2013 do roku 2015 byli návštěvníci děleni pouze na návštěvníky muzea a skanzenu a teprve od roku 2016 se zvlášť sleduje i počet návštěvníků prezenčních akcí konaných mimo prostory muzea.

Obrázek 6 Návštěvnost muzea Louny v letech 2012 až 2018 (NIPOS, 2018 a osobní rozhovor s ředitelem muzea, 2019)

Lounské muzeum v návštěvnosti sleduje zvlášť počty dětí, seniorů a dospělých osob. Dále je rozděluje na návštěvníky příchozí jednotlivě a hromadně. Ředitel muzea si vedle toho vede statistiku o návštěvnosti akcí s volným vstupem, aby věděl, zda má volný vstup vliv na jejich atraktivitu. Zvlášť je zaznamenána návštěvnost každé akce, což je vhodné i pro meziroční srovnávání úspěchu muzea. Ředitel muzea v rozhovoru dodal: „Asi by mě nebavilo chodit pracovat do muzea, které nikoho nezajímá a nikdo do něj nechodí“ (Matyáš, J., osobní rozhovor, 2019).

Od půlky roku 2014 je od května do konce září pro návštěvníky muzea zdarma přístupná odpočinková zóna na dvorku expoziční budovy tzv. „Posezení pod věží“. Je zde zřízen koutek z dřevěných křesel a stolů se slunečníky. Nechybí ani další doplňkové aktivity, jako např. bohatě osázené záhonky, písek pro děti, noviny pro dospělé aj. Je zde možnost občerstvení kávou, čajem či jinými nealkoholickými nápoji (k dostání v pokladně muzea). Chodí si sem odpočinout i náhodní kolemjdoucí, kteří vnitřní prostory muzea běžně nenavštěvují. Místo je vhodné pro rodiny s dětmi. Dvoreček muzea byl pro poučení návštěvníků doplněn bylinkovým záhonem stočeným do spirály, kde se pěstují různé druhy bylinek a léčivek. (Výroční zpráva Oblastního muzea v Lounech 2017, 2018)

Plné vstupné do muzea činí 20 Kč, snížené pro děti, studenty a seniory pak 10 Kč. Zvlášť za 20 Kč se platí přednášky a za stejnou cenu lze zakoupit i fotografování uvnitř expozice. Zdarma je muzeum otevřeno pro děti do 6 let, pedagogický doprovod žáků a studentů, držitele průkazu ZTP/doprovod ZTP, členy různých odborných sdružení muzejních institucí, novináře a držitele karty "Gotické srdce Loun – zážitkový balíček“. (Muzeum Louny, 2019) Jednou za měsíc jsou v muzeu tzv. volné čtvrtky, při kterých je vstupné do muzea zdarma.

9.6 Akce a projekty

V roce 2017 proběhly výstavy věnované např. Emilu Holubovi, Karlu Rozumovi (etnograf Podřipska), přírodě, ptákům, slabikářům nebo hornickým lokalitám Krušnohoří.

Muzeum kromě výstav pořádá také mnoho doprovodných programů a jiné (i venkovní) akce, jako jsou workshopy (tvůrčí rukodělné dílny), přednášky na různá témata, autorská čtení, exkurze, besedy, historické procházky, filmové projekce, masopustní průvod, Den Země v muzeu, Slavnosti stepí, Muzejní noc, Noc kostelů, netradiční prohlídky formou živých obrazů, Vánoční trhy a další.

Mimo prostory muzea kurátoři pořádají v závislosti na své specializaci osvětové přednášky po školách, spolcích (např. Spolek rodáků a přátel města Loun) a kulturních institucích (Městská knihovna Louny, místní lidové knihovny v regionu) i pro oficiální delegace Města Louny.

Zaměstnanci muzea vedou také dva zájmové kroužky pro děti. Jedná se o přírodovědný kroužek Mladý badatel a kroužek ručních prací zaměřený na háčkování a pletení.

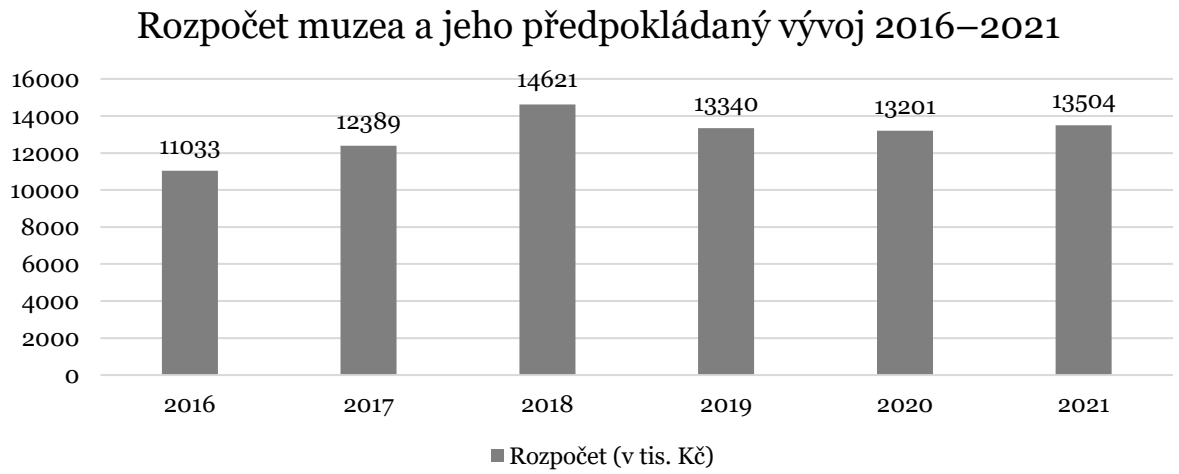
Mezi pilíře činnosti muzea patří oblast environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty. V souvislosti s tím se v muzeu od roku 2017 projevuje tzv. Semínkovna, která slouží

ke sbírání semínek zeleniny, bylinek, květin atd., jež vlastnoručně vypěstovali amatérští zahrádkáři. Semínka se bezplatně poskytují dalším zájemcům a ty je pak příští sezónu vrací zpátky, nebo poskytnou semínka jiných druhů. Projekt má úspěch, o Semínkovnu mají zájem i média (proběhla reportáž ČT pro regionální zpravodajství). (Výroční zpráva Oblastního muzea v Lounech 2017, 2018)

Archeoskanzen Březno u Loun pořádá především zážitkové programy pro školní a zájmové skupiny mládeže a prezentační akce pro veřejnost. Hojně navštěvované bývají např. Vynášení Morany, Jarilo (jaro v duchu slovanské tradice), Železná noc (večer s Kelty), dětský den, festivaly na různá témata, prázdninové dílny nebo Mezinárodní den archeologie.

9.7 Ekonomika provozu

Vývoj rozpočtu Oblastního muzea v Lounech je znázorněn v následujícím grafu. Rozpočet v roce 2018 činil 14 621 tis. Kč, příspěvek zřizovatele dosáhl výše 12 847 tis. Kč. Muzeu se oproti plánované skutečnosti v roce 2018 podařilo získat více dotací, grantů a příspěvků, takže se rozpočet nakonec příznivě navýšil.

Obrázek 7 Rozpočet Oblastního muzea v Lounech v letech 2016 až 2021
(vlastní zpracování, Zdroj: Střednědobý výhled rozpočtu příspěvkové organizace v letech 2020–2021, 2018)

Podíl vybraných nákladů na celkových nákladech* v % za rok 2017	
Mzdy + zákonné soc. pojištění	70,4
Služby**	16,5
Energie	3,3
Materiál	2,3
*11964 tis. Kč **opravy a udržování, cestovné, reprezentace a ostatní	

Tabulka 3 Podíl nákladů za rok 2017:
Oblastní muzeum v Lounech

(vlastní zpracování, Zdroj: Rozpočet na rok 2019, 2018)

Podíl vybraných výnosů na celkových výnosech* v % za rok 2017	
Prodej služeb	1,5
Prodej zboží	1,8
Transfery	96
Pronájem	0,1
Ostatní výnosy z činnosti	0,7
*12 389 tis. Kč	

Tabulka 4 Podíl výnosů za rok 2017:
Oblastní muzeum v Lounech

Muzeum je financováno z převážné části transfery. Lounské muzeum bylo v roce 2017 úspěšné při získávání příspěvků, dotací a grantů z veřejných rozpočtů. Celkem získalo z těchto zdrojů 523 tis. Kč. Největší částka (107 tis. Kč) byla získána od Ministerstva kultury ČR v rámci dotačního titulu Regenerace městských památkových rezervací a zón na opravu fasády a nové fasádní nátěry domu U Bílého jednorožce. Muzeum v roce 2017 vybralo na vstupném od návštěvníků 182 tis. Kč a z prodeje upomínkových a propagačních předmětů utržilo 218 tis. Kč, což tvoří dle slov ředitele „nezanedbatelnou částku, kterou lze následně využít například pro placenou formu propagace“. Největší nákladovou položku tvořily osobní náklady společně se zdravotním a sociálním pojištěním.

Zdá se, že už letos by se mohlo začít s obnovou expoziční budovy. Finanční prostředky jsou již vyčleněny. Čeká se pouze na stavební povolení. Cílem oprav je rehabilitovat objekt, protože poslední oprava z 80. let v sobě nese ještě odlišné názory tehdejší památkové péče. Dnes je snahou vrátit se k poslednímu historicky a architektonicky hodnotnému vzhledu domu. Arkýř se plánuje pokrýt břidlicovou střechou namísto dnešní plechové a střecha budovy bude z pálených tašek. Obnova bude tedy představovat i návrat ke vzhledu z konce 19 století. V plánu je také bezbariérový přístup. (Matyáš, J., osobní rozhovor, 2019)

9.8 Komunikace

Muzeum komunikuje především prostřednictvím svých webových stránek. Web lze částečně přepnout do anglického a německého jazyka. Základní informace o ceně vstupného, otevírací době a historii muzea jsou tedy dostupné i pro zahraniční návštěvníky. Stránky jsou propojené s webem Archeologického skanzenu, který je samostatný, takže má vlastní stránky jiného, pro něj výstižného, vzhledu. Skanzen se v posledních letech těší stále větší oblibě a daří se mu postupně zvyšovat návštěvnost.

Každoročně muzeum vydává výroční zprávy, které se podrobně věnují především programu muzea v uplynulém roce, ale nejsou bohužel doplněny fotografiemi. Muzeum má od roku 2014 i vlastní facebookovou stránku, kde prezentuje aktuální informace o programu. Běžně se na stránce objeví okolo šesti příspěvků za měsíc. Facebooková stránka muzea se ke 3. 4. 2019 líbila 521 lidem.

Placenou formu reklamy muzeum využívá v rámci plakátovacích ploch města Louny. Pravidelně se program muzea objevuje v Lounském kulturním a sportovním měsíčníku, kde má muzeum půl stránky zdarma. Zpravidla bývá jeho program delší, a tak si doplácí stránku celou. Jednorázové akce muzea se objevují v regionálních novinách (např. Žatecký a lounský deník nebo Lounský Press).

Muzeum spravuje vlastní databázi kontaktů, díky které může využívat přímého marketingu v podobě emailů s nabídkou aktuálních programů, nejčastěji pro školní skupiny. Ze strany návštěvníků dochází také k neformálním způsobům propagace. Většinou se najdou nadšenci, kteří akce muzea pravidelně navštěvují a fotografie či videa z nich umisťují na svůj web.

10 Město Litoměřice

Nadmořská výška: 136 m

Katastrální výměra: 17,99 km²

Počet obyvatel (2018): 24 045

Litoměřice leží v severních Čechách na západním okraji Polabské nížiny na soutoku řek Labe a Ohře v Ústeckém kraji. Litoměřicím zároveň dodává na kráse i okolní malebná krajina Českého středohoří. Město je pro svou úrodnou polohu nazývané Zahradou Čech a každoročně se zde také koná známá stejnojmenná zahrádkářská výstava nadregionálního významu.

„Historickou slávu královských Litoměřic jako němí svědkové připomínají gotické, renesanční i barokní stavby chráněné v městské památkové rezervaci vyhlášené roku 1978, z nichž některé postavili věhlasní italští architekti – otec a syn Broggiové. Z 256 objektů je jich 104 zapsáno na státním seznamu nemovitých kulturních památek a téměř všechny je naleznete v historickém městském jádru, které je ohraničené z velké části dochovaným gotickým opevněním.“ (Výroční zpráva města 2017, 2018)

Ve městě konají různé kulturní a sportovní akce. Občané i návštěvníci mohou zavítat do galerie, muzea, divadla, kina, vyzkoušet řadu sportovišť, včetně moderně upraveného zimního stadionu, krytý plavecký bazén i letní koupaliště u Labe nebo relaxovat v parcích, na Střeleckém ostrově či se svézt na výletní lodi Porta Bohemica a kochat se okolní krajinou. Vede tudy i cyklostezka Roudnice – Litoměřice – Ústí nad Labem – Děčín. Litoměřice jsou také lídrem Národní sítě Zdravých měst a Fairtradovým městem podporujícím spravedlivý obchod.

„Litoměřice mají svou vizi. Chtějí být energeticky soběstačným městem s vysokou kvalitou života. (…) poskytují lidem dotace na instalaci solárních kolektorů. Podporují obnovitelné zdroje energie, budují nové vědecko-výzkumné centrum a usilovně pracují na unikátním geotermálním projektu.“ (Výroční zpráva města 2017, 2018)

Město při rozhodování spolupracuje s občany, umístilo se mezi 7 nejdemokratičtějšími městy v celostátním průzkumu 101 největších měst v ČR.

Celých 92,5 % dotázaných občanů v rámci měření standardizovaných ukazatelů udržitelného rozvoje používaných v České republice, tzv. ECI indikátorů, bylo v roce 2017 spokojených s celkovou kvalitou života ve městě. To je v porovnání s jinými městy České republiky skvělý výsledek. (Město Litoměřice, 2017)

Přestože Ústecký kraj patří ke krajům s největší nezaměstnaností v České republice, okresy Litoměřice a Teplice si v nezaměstnanosti ze všech okresů kraje vedou nejlépe. Dle Českého statistického úřadu průměrný podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15 až 64 let) v Ústeckém kraji k 31. 3. 2019 činí 4,61 %. V okrese Litoměřice je to pouze 3,28 %.

10.1 Historie města

Ideální poloha Litoměřic lákala k trvalému osídlení již od mladší doby kamenné (asi 4500 – 3600 let př. n. l.). Ve 4. – 1. stol. př. n. l. se zde usadili Keltové, kteří začali být později vytlačováni Germány. V 6. stol. n. l., při tzv. „stěhování národů“ přichází do Čech slovanští osadníci. V okolí Litoměřic se první slovanské osady objevují v 8. století.

Za vlády Přemyslovců v průběhu 9. a 10. století se celé severozápadní Čechy postupně stávaly raně feudálním státem. Na dnešním Dómském vrchu bylo Slovany vybudováno raně středověké hradiště. Přemyslovci ho užívali jako jedno z nejvýznamnějších správních center v Čechách. Východní část předhradí s kostelem sv. Štěpána sloužila litoměřické kapitule, založené knížetem Spytihněvem II. v roce 1057. Archeologické nálezy z území Litoměřic dokládají vytváření rozsáhlé sídelní aglomerace od 10. do 12. století. O vsi Litoměřice se našla zmínka z roku 1228. Nejednalo se však o pouhou agrární ves, ale o počátek vývoje vrcholně středověkého města.

V roce 1234 se setkáváme s doklady o vzniku města, i když už v letech 1219–1228 lze hovořit o přeměně ze sídelní aglomerace v město. Nejdříve se jednalo o opevněný areál dřevěných domů kolem náměstí. První gotické kamenné domy se nejspíše začaly stavět až později ve 2. polovině 13. století. Od roku 1233 zde sídlil františkánský a od roku 1239 i dominikánský klášter. Ve městě žilo množství řemeslníků, obchodníků a značné příjmy přinášela i labská doprava, na okolních svazích se pěstovala vinná réva. Odvolacím soudem pro měšťany nebyla Praha, ale Magdeburg (tzv. magdeburské, později litoměřické právo). Postupně toto právo přijalo více měst v Čechách, a odvolací stolicí se pro ně stal soud litoměřických kmetů. Litoměřice si díky tomu vysloužily mnoho výsad a privilegií a nabyly tak, oproti jiným městům, značného významu. (Město Litoměřice – Historie města, 2014)

Vláda Lucemburků znamenala další rozmach a růst města. Město bylo důkladně opevněno. Výhoda spočívala i v přednostní koupi z veškerých lodí či povozů, které zde musely vykládat zboží. Roku 1325 vstoupilo v platnost tzv. mílové právo, které zajišťovalo monopol na řemeslnou výrobu v okolí města (1 míle). Karel IV. daroval roku 1359 litoměřickým měšťanům vrch Radobýl i okolní pozemky, aby zde pěstovali vinnou révu, přičemž desetinu produkce mu museli odevzdávat. Vařilo se tu i nepříliš kvalitní pivo. Ve městě měl stále velký vliv německý patriciát. Vrcholně středověká litoměřická aglomerace měla přibližně 4000 obyvatel a řadila se tak k českým městům střední velikosti. (Kotyzová & Kotyza, 2011, s. 6, 18, 25)

Husitská revoluce znamenala přelom v dějinách Litoměřic. Hlavními šiřiteli husitství v Litoměřicích a okolí byli Zikmund Řepanský a Husův předchůdce Konrád Waldhauser. Kapitulním proboštem Litoměřic byl Zdislav ze Zvířetic, který byl Husův přítel a zastánce stejných idejí. Katolická reakce na sebe nedala čekat a byla silná. Došlo k zatýkání přívrženců kalicha, jejich následnému uvěznění, 24 mladých měšťanů bylo 30. května 1420 postupně utopeno v Labi. I na zmiňovaného probošta byl spáchán útok, ale podařilo se mu uniknout. Útok Jana Žižky z Trocnova byl odražen, ale pod hrozbou obležení města se Litoměřice v roce 1421 připojily k pražskému svazu

husitských měst a v tomto spojení zůstaly až do roku 1427. (Kotyzová & Kotyza, 2011, s. 25, 26)

Důsledkem husitských válek bylo oslabení katolické církve a růst významu městského stavu. Litoměřice se staly nejvýznamnějším městem na severu Čech a následně sehrály důležitou roli v období stavovských sporů.

Na konci patnáctého a 16. století rostlo bohatství měšťanů, s tím souvisela stavba nových kamenných domů, dodnes tvořících historické jádro města. Ke konci 15. století feudální panstvo usilovalo o snížení vlivu a moci královských měst. Litoměřičtí se v obavách o radikálnější vyústění sporů urychleně pustili do oprav a modernizace opevnění. Ke starým gotickým hradbám byla přistavěna vnější parkánová zeď s několika zaoblenými dělovými baštami. V následujících letech byla opevněna i některá předměstí. Cennou památkou postavenou po požáru města roku 1537 je renesanční městská radnice. Litoměřické školství si povýšilo díky nové latinské koleji založené roku 1549. (Město Litoměřice – Historie města, 2014)

Litoměřice se po Pražské defenestraci habsburských místodržících roku 1618 připojily k zahájenému odboji. Povstání zakončila porážka české armády na Bílé hoře v listopadu 1620, která způsobila zlom i ve vývoji města. Až 215 nekatolických rodin muselo město opustit. Město muselo vrátit konfiskovaný církevní majetek a měšťané byli násilím donuceni ke katolické víře.

Město poznamenala i třicetiletá válka, při které docházelo k neustálému střídání cizího i domácího vojska, protože Litoměřice sloužily jako výhodná základna. Po válce se počet obyvatelných domů v hradbách snížil téměř na polovinu a na předměstí jich zbyla pouhá čtvrtina. (Město Litoměřice – Historie města, 2014)

Po dlouhotrvajících vpádech nepřátel následoval nový rozmach spojený s výstavbou v barokním slohu. Pozvolna narůstal i počet obyvatel, poněmčování Litoměřic začalo v průběhu 2. poloviny 17. a pokračovalo v 1. polovině 18. století.

Město zůstalo sídlem krajských úřadů. Vývoj města byl posílen zřízením biskupství (vzniklo roku 1655) na Dómském vrchu. Rozvíjela se i umělecká tvorba, viditelná především na barokních stavbách přicházejících italských řemeslníků (bratři Broggiovi). Vzestup města urychlili i podnikaví měšťané. K tradiční produkci vína přibylo opět vaření piva, jež se stalo základem blahobytu města v době baroka.

Konec barokního rozkvětu města v 18. století učinily nové války o dědictví císařovny Marie Terezie. Do města proudili vojáci z Francie, Saska a Pruska s králem Fridrichem II. Vojenská střízlivost pevnostních a kasárenských staveb dokazovala nové cítění a myšlení. Výstavba 4 km vzdáleného pevnostního města Terezín, dávala Litoměřicím šanci na odčinění předešlých porážek. Na delší dobu se změnil i vkus měšťanských stavebníků v Litoměřicích, kteří začali uplatňovat střízlivý klasicismus.

Středověké hradby začaly být v 19. století městu těsné. Postupně byly zbourány čtyři městské brány a také některé části hradeb. Ani Litoměřicím se nevyhnuly politické události v revolučním roce 1848. Na počátku 2. poloviny 19. století byly Litoměřice stále menším městem, které čítalo i s pěti předměstskými čtvrtěmi a třemi

předměstími asi 700 domů a jen něco přes 6000 obyvatel. Roku 1868 klesl i jeho význam jako centra státní správy, když byl definitivně zrušen zdejší krajský úřad. Zachován byl jen krajský soud tehdy sídlící v nově opravené Staré radnici.

Průmyslová revoluce se nejdříve začala projevovat v potravinářském průmyslu. Bývalý městský mlýn na Střeleckém ostrově se rychle stal jedním z největších v Čechách. Svou roli si hájilo i pivovarnictví. V roce 1857 v Litoměřicích vznikl tzv. Labskozámecký pivovar. Změny zaznamenala i doprava. Zprovozněna byla železnice Praha – Drážďany (přes Lovosice). Od roku 1874 byla zavedena dráha do Litoměřic. Na konci 50. let 19. století proběhla výměna střední dřevěné části mostu přes Labe za železnou konstrukci. V roce 1872 bylo uvedeno do provozu plynové osvětlení ulic. Litoměřice si stále držely pozici významného kulturního centra. Důležitou roli hrálo divadlo a hudební život. Roku 1874 následovalo založení Muzea průmyslového spolku a v roce 1885 vzniklo i Diecézní muzeum. (Město Litoměřice – Historie města, 2014)

V souvislosti s budováním tzv. Severočeské transverzální dráhy v letech 1897-1900 (Lovosice – Litoměřice – Česká Lípa – Liberec) se město již od poloviny století začalo rozšiřovat hlavně severním a západním směrem. Centrum města a nové nádraží postupně začaly propojovat nové ulice s činžovními domy a vilová čtvrť, kde jsou výrazně viditelné vlivy secesní architektury.

Poloha města na česko-německé jazykové hranici s sebou nesla národnostní konflikty. Litoměřice se stávaly vojenským městem. Na začátku 20. století sem byla přemístěna dvě významná velitelství ovládající celé severní a východní Čechy. Ke konci 1. světové války se německým nacionalistům podařilo vyhlásit region zvaný Deutschböhmen neboli Německé Čechy. Vládu nad městem nakonec se štěstím v prosinci 1918 získal litoměřický Národní výbor. (Město Litoměřice – Historie města, 2014)

Situace se uklidnila až s prvními lety nově vzniklého státu, v němž byli náhle Němci menšinou (byť početnější než Slováci). V roce 1919 byla založena česká měšťanská škola a gymnázium. Pokračovala i výstavba města. Byly budovány nové vilové a činžovní domy. V Litoměřicích stále sídlila řada státních úřadů (např. okresní a finanční úřad, krajský i okresní soud).

Během hospodářské krize ve 30. letech se rozvíjely německé šovinistické organizace a politické strany s vedoucím postavením Henleinova hnutí. Rozsáhlé demonstrace podporující Hitlera se pořádaly i v Litoměřicích. Na začátku října 1938 patřily Litoměřice do Němci postupně obsazovaného území. Na začátku října se hromadně evakuovaly státní složky a přes 5000 českých obyvatel města. Následně do Litoměřic vstoupily nacistické jednotky a začalo zde působit gestapo.

V roce 1944 začali nacisté budovat na severozápadních svazích u Litoměřic podzemní továrnu Richard, kam se měla přesunout válečná výroba. Mnoho válečných vězňů pracovalo i přímo ve městě. (Město Litoměřice – Historie města, 2014)

Od března 1945 Litoměřice patřily k tzv. obrannému pásmu Praha. Čeští odbojáři se v dubnu seskupili v revoluční národní výbor a 8. května přišli do Litoměřic vyjednávat s velitelem nacistů o kapitulaci. Jednání bohužel nebyla úspěšná, došlo i na střelbu. Nacisté z města odešli v noci z 8. na 9. května. Sovětské jednotky, které měly

zajistit město, přišly až ráno 10. května. Velitelem města se následně stal gardový major F. N. Ševludčenko. Zápis do českých škol se konal už 3. – 5. června. Na podzim začalo fungovat divadlo a byly přejmenovávány Litoměřické ulice.

Odsun litoměřických Němců začal už 11. června 1945, hlavní fáze odsunu byla dokončena 13. října 1946. Během letních měsíců bylo z litoměřického okresu odsunuto téměř 40 tisíc osob. (Oberhel, 2008, s. 12, 17, 32)

Město bylo znovuosídleno českým obyvatelstvem přicházejícím hlavně z Poohří. Stopy po německém obyvatelstvu jsou dodnes viditelné hlavně na místní lidové architektuře, na hřbitovech a čas od času se pod omítkou domů objevují i zbytky německých nápisů.

10.2 Současná kulturní nabídka města Litoměřice

V této kapitole jsou popsány jednotlivé kulturní organizace působící ve městě. Nejdříve jsou popsány městské a následně krajské příspěvkové organizace. Za nimi následuje popis dalších významných kulturních institucí v Litoměřicích.

10.2.1 Příspěvkové organizace města

Nad rámec financování p. o. a jejich činnosti poskytuje město i přímou podporu na další široké spektrum jednorázových kulturních akcí a celoroční činnost kulturních subjektů ve městě, resp. pěveckých sborů, divadelních souborů, soukromých galerií a dalších. Podpora z rozpočtu města za rok 2016 dosáhla částky zhruba 2,5 mil. Kč. (Výroční zpráva města Litoměřice 2016, 2017)

Celá tato kapitola o příspěvkových organizacích města vychází z Výroční zprávy města Litoměřice 2017 (2018).

- Knihovna Karla Hynka Máchy

Knihovna sídlí přímo na Mírovém náměstí v Litoměřicích v nádherné secesní budově. Knihovna Karla Hynka Máchy je veřejnou knihovnou, pověřenou výkonem regionálních funkcí. Poskytuje svým uživatelům knihovnické a informační služby v návaznosti na systematicky budovaný knihovní fond a databáze knihovny. Podle možnosti zajišťuje přístup k dalším informačním systémům. V roce 2017 měla knihovna 104 151 návštěvníků, kteří si vypůjčili 186 630 knih, periodik a CD. V knihovně působí již několik let Klub aktivního stáří a Klub tvůrčího psaní pro seniory. Pořádá se pro ně také kurz angličtiny, trénování paměti, psychomotorická cvičení a tvořivé letní workshopy.

- Městská kulturní zařízení (MKZ)

Posláním MKZ je uspokojování kulturních a společenských potřeb obyvatel města a širšího okolí. Skladba programu a definování akcí probíhá tak, aby byly podchyceny zájmy jednotlivých věkových a sociálních skupin a zároveň byla zahrnuta různorodost jednotlivých oblastí kultury.

V roce 2017 MKZ hospodařila s rozpočtem 35 mil. Kč. Z toho 30 mil. Tvořila hlavní a 5 mil. vedlejší činnost. Mezi jejich činnosti patří pronájmy prostor, provozování

kinokavárny, reklamní činnost a výlep plakátů pro ostatní subjekty. Provozní příspěvek zřizovatele ve výši 15 mil. Kč pokryl v loňském roce 51 % nákladů organizace.

- Dům kultury (Kulturní a konferenční centrum)

Zásadním krokem v roce 2017 bylo pro město sloučení Domu kultury s objektem bývalého gotického hradu a vznik Kulturního a konferenčního centra. Tyto prostory slouží k pořádání akcí nejrůznějšího charakteru, jako jsou plesy, koncerty, a zábavné pořady, taneční kurzy pro mládež, akce pro děti i seniory, soutěže (Little star), výstavy, přehlídky (Škola 2017), diskusní fóra, degustace, semináře, workshopy a konference. V režimu pronájmu se zde konají akce jako např. mistroství ČR v tanci či kulturistice, Vinařské Litoměřice, různá školení, přednášky a řada konferencí. V roce 2017 se uskutečnilo celkem 263 akcí, které navštívilo 67 tisíc osob. Další službou poskytovanou veřejnosti je možnost návštěvy Expozice českého vinařství v 5. patře budovy hradu. Tu si v roce 2017 prohlédlo 759 osob.

- Kino Máj

Stěžejní aktivitou Kina Máj je promítání pro širokou veřejnost, a to komerčních a artových filmů, divadelních přenosů, festivalového a alternativního obsahu. Kromě těchto veřejných akcí probíhaly i akce pro uzavřené společnosti, a to buď formou pronájmů, nebo promítání pro školy a školky. Rok 2017 byl druhým nejúspěšnějším v novodobé historii kina. Odpromítalo se 1055 projekcí, které zhlédlo 70 738 diváků. Dětské publikum tvoří čtvrtinu z celkové návštěvnosti. V rámci služeb došlo k vybudování a otevření nové terasy, kterou si návštěvníci kina i kinokavárny ihned po otevření velmi oblíbili.

- Divadlo Karla Hynka Máchy

Divadlo Karla Hynka Máchy navštívilo v roce 2017 přes 15 000 diváků. Celkem se zde uskutečnilo 127 akcí, z toho 30 večerních, 47 pohádek pro děti, 10 výtvarných dílen, 12 představení pro střední školy, 19 koncertů, 2 taneční pořady a 7 slavnostních vernisáží. Návštěvnost divadla meziročně stoupá, průměrný počet diváků na jedno večerní představení dosáhl 172 návštěvníků (maximální kapacita je 240). Od roku 2017 jsou také nově nabízeny dvě předplatitelské skupiny pro abonenty, což má hned dvě pozitiva – nárůst počtu abonentů (ze 112 na 160) a více vstupenek pro ostatní návštěvníky.

- Venkovní akce

Nedílnou součástí nabídky společenského vyžití pořádaného MKZ jsou exteriérové akce, které navštívilo v roce 2017 asi 37 000 návštěvníků. Patří mezi ně především oblíbené Vinobraní, které je s 20 000 návštěvníky největší venkovní akcí. Koná se tradičně třetí víkend v září, trvá dva dny a pro veřejnost je zdarma. V létě to jsou Pivní slavnosti, přehlídka hlavně rodinných, malých až středních pivovarů, doprovázená festivalovým hudebním programem obvykle pro 4 000 návštěvníků. Dále to jsou tematické akce jako Rozsvícení vánočního stromu, Vánoční či Velikonoční jarmark, Masopust, nebo velký letní OpenAir koncert. Z běžné produkce se vymyká

mezinárodní hudební festival Litoměřické varhanní léto. Čtyři koncerty 27. ročníku navštívilo 470 posluchačů.

MKZ jsou spolupořadateli festivalu Alchymistické Litoměřice.

- Základní umělecká škola

Další příspěvkovou organizací města v oblasti kultury je ZUŠ Litoměřice, která byla zřízena městem k 1. 1. 1995. Ve školním roce 2016–2017 zde studovalo 986 žáků, od 1. září 2017 se zvýšil počet žáků na 991. Škola poskytuje umělecké vzdělání ve všech uměleckých oborech – hudebním, výtvarném, literárně dramatickém a tanečním. Činnost zajišťuje celkem 47 pracovníků. Během roku 2017 uspořádal hudební obor mnoho vlastních akcí – veřejné koncerty v Divadle K. H. Máchy, koncerty orchestrů v konferenčním sále Hradu Litoměřice, varhanní koncerty v kostele Všech svatých v Litoměřicích, řadu výchovných koncertů žáků ZUŠ Litoměřice pro jiné školy i koncerty pro seniory.

10.2.2 Krajské příspěvkové organizace (mimo Oblastního muzea)

- Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích

Sbírky Severočeské galerie výtvarného umění v Litoměřicích (SGVU) jsou zpřístupněny od roku 1958. Galerie se nachází v centru Litoměřic v Michalské ulici vedoucí přímo od Mírového náměstí. Expozice je rozdělena do několika sálů, v sále gotiky jsou vystavena díla nejvýznamnějších umělců z oblasti Litoměřicka a severozápadních Čech 14. – 16. století, zásadní význam má deskový oltář Mistra Litoměřického oltáře z doby po r. 1500. Renesance je zastoupena díly Mistra IW, žáka Lucase Cranacha st., Mistra Slavětínského oltáře, oltářem z Kerhartic a dalšími. V sále baroka se mohou návštěvníci seznámit například s mistrovskými díly Petra Brandla, Jana Kupeckého nebo Matyáše Bernarda Brauna. Závěr expozice tvoří umění vůdčích umělců české výtvarné scény z 19. a počátku 20. století. Kromě dlouhodobých expozic jsou prezentovány dočasné výstavy zaměřené převážně na současnou uměleckou tvorbu. (Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích, 2019)

V roce 2016 obsadila SGVU 24. místo dle statistiky NIPOS v pořadí galerií a muzeí podle počtu návštěvníků expozic a výstav.

10.2.3 Další kulturní instituce města Litoměřice

- ZAHRADA ČECH s. r. o. (výstaviště)

Zahrada Čech s.r.o., provozovatel největšího výstaviště na severu Čech, organizuje výstavy, veletrhy, kulturní, prezentační, společenské, komerční a sportovní akce. Nejvýznamnější akcí na výstavišti je Zahrada Čech – podzimní veletrh, kterou ročně navštěvuje až 85 000 nejen českých návštěvníků.

Mezi další pravidelné akce na výstavišti patří výstavy psů, Gastro food fest, Autosalon, Techdays, Den dětí, Den záchranářů, Farmářské trhy, Vánoční trhy, výstava Bydlení na Zahradě Čech a jarní Tržnice Zahrady Čech. (Zahrada Čech, 2019)

Ve městě se na kultuře podílí několik zapsaných spolků. Mezi nejznámější patří:

- Kinoklub Ostrov, z. s. (letní kino)

Spolek je neziskovou organizací, založenou v roce 1998, jež organizuje kulturní, především filmové akce. Kinoklub Ostrov provozuje letní kino ve spolupráci s jeho nájemcem – Agenturou Modrý z nebe. Od roku 2014 pravidelné promítání probíhá na digitálním projektoru, a to každoročně zhruba od konce května. Kino je zastřešeno, promítá se za každého počasí. Vstupné je nejčastěji okolo 100 Kč. Jeho provoz je podporován městem. Kinoklub připravuje již 19. ročník filmového festivalu, v letošním roce bude na téma „Touha a vášeň".

Mimo základní profilové akce spolek každoročně přichází s několika novými regionálně jedinečnými projekty a zapojuje se do spolupráce na dalších akcích (např. festival Incendio, Letní filharmonie, koncerty a jiné akce pro celé rodiny). (Kinoostrov, 2019)

- Dílna ručního papíru v Litoměřicích, z. s.

Spolek byl založen jako občanské sdružení v roce 2003 nadšenci, výtvarníky a technology s cílem předat celoživotní profesní i zájmové zkušenosti s tradiční výrobou ručního papíru. Dílna se nachází ve starobylé věži hradebního opevnění města Litoměřice. V dílně se pořádají besedy, workshopy a exkurze pro děti a studenty z místních a okolních škol, dále výstavy v malé galerii ve věži a letní tvůrčí dílny pro děti s rodiči i prarodiči a příměstské tábory. Cílem činnosti je zachovat kulturně řemeslné tradice nehmotného kulturního dědictví provozováním již zaniklého řemesla, a to díky výrobě ručního papíru tradiční technologií. (Výroční zpráva Dílny ručního papíru 2018, 2019)

11 Město Louny

Nadmořská výška: 185 m

Katastrální výměra: 24,27 km²

Počet obyvatel (2018): 18 446

Louny byly založeny v polovině 13. století rodem Přemyslovců na dvou důležitých dopravních tepnách řece Ohři a cestě z Prahy do Norimberku či Lipska. Urbanismus města představuje cenný soubor městské architektury uzavřené v hradbách. Často se městu přezdívá „Jižní brána Českého středohoří" nebo „Perla na řece Ohři". Lounský region, který byl odjakživa spíše zemědělský, proslul výrobou kvalitního chmele.

Louny jsou jedním z nejteplejších a nejsušších míst v České republice. Nacházejí se ve srážkovém stínu Krušných hor, kde průměrné roční srážkové úhrny činní pouze 30 – 50 cm.

Na kopci nad vlakovým nádražím ve východní části města stojí tzv. Kotěrova kolonie. Jde o první praktickou aplikaci teorie zahradního města v České republice. Vystavěna byla na počátku 20. století, aby v době velkého hospodářského vývoje pomohla zažehnat bytovou krizi. (ADART ed., 2017) Louny jsou známy především gotickou architekturou v historickém jádru města, kousek za hradbami s Žateckou bránou, stojí dominanta a chlouba města, chrám sv. Mikuláše. Jedná se o vrcholné dílo české pozdní gotiky od architekta Benedikta Rejta. Za zmínku stojí i barokní špitál, první nemocnice v Lounech. Pro milovníky technických staveb je jistě zajímavý 272 metrů dlouhý inundační most, dokončený v roce 1863. (Louny - památky, 2019)

Krom architektonických skvostů nabízí Louny také široké spektrum sportovně-kulturního vyžití. Najdeme tu sportovní halu, zimní stadion, tenisové kurty, koupaliště a saunu, bowling, ale také třeba Baseball club nebo Aeroklub Raná, navazující na místní bohatou tradici letů kluzákem. Ve výstavbě je také nový krytý plavecký bazén, který má být hotový v roce 2020. Oblíbená je zde i agroturistika. Okolí Loun láká k pěšímu poznávání a cykloturistice. Louny leží na cyklotrase podél řeky Ohře vedoucí od jejího pramene přes Karlovy Vary, Kadaň, Žatec, Louny, Libochovice až do Litoměřic.

I během dotazníkového šetření si někteří občané přímo postěžovali, že jim ve městě chybí nemocnice, o kterou město posupně přicházelo již od roku 2003, kdy byla zrušena porodnice a dětské oddělení, v roce 2010 pak i interní a chirurgické oddělení, včetně pohotovosti. Lidé z Loun musí do nemocnice dojíždět do Mostu, Chomutova, Žatce či Slaného.

Dle vize města by Louny měly být „atraktivní město pro plnohodnotné žití a setkávání všech generací, město pro sport i kulturu, město otevřené vzdělanosti a podnikání, město zeleně, zdravého životního stylu a čistého životního prostředí, město sebevědomé, zodpovědné a bezpečné, centrum občanského a turistického života regionu s výbornou dostupností Prahy." (Tesař, 2016, s. 23)

11.1 Historie

Dle archeologických nálezů se historie Lounského regionu začala formovat již ve starší době kamenné. Tyto nálezy dokládají výskyt loveckých tlup ještě před příchodem zemědělského obyvatelstva. Mezi lety 5000–4000 př. n. l. hospodařili první zemědělci na velmi úrodné a dostupné půdě hlavně v okolí řeky Ohře. Keltům se přikládá následné vytváření sítí sídlišť a hradišť ve Stradonicích a Libčevsi a také vznik menhirů v Orasicích a Slavětíně. Keltové byli vytlačeni Germány okolo roku 500 př. n. l., v době stěhování národů přicházejí do území Slované.

Kolem roku 1000 je budována síť pevných hradišť kmenem Čechů. (Roedl ed., 2005, s. 22–33)

Je udáváno, že v 11. – 12. století stávala na místě dnešního kostela sv. Petra ves Luna. Tato ves po založení města nezanikla, ale stalo se z ní Žatecké předměstí. S rozlohou 10,5 ha ve vnitru hradeb se Louny řadí k nejmenším královským městům. (Webové stránky pruvodce.com, 2006)

Město založil v roce 1253 Přemysl Otakar II. Příznivá poloha a úrodná půda v okolí řeky Ohře umožnily rozvoj vinařství, chmelařství a obilnářství, což předurčilo budoucí prosperitu města. Příjmy v podobě celních poplatků městu poskytovalo i výhodné umístění na zemské cestě z Prahy do Saska ve směru na Norimberk. Zboží, hlavně dřevo, se dopravovalo i po řece Ohři.

Do českých dějin se Louny zapsaly za husitských válek. Vojska žatecko – lounsko – slánského svazu bojovala na straně husitů v mnoha významných bitvách. Neblahým důsledkem husitských válek bylo časté ničení statků značné kulturní hodnoty. Husité například v květnu 1420 vypálili klášter v Postoloprtech, včetně jeho knihovny. (Louny – Turistický průvodce, 2013)

Období od konce 15. století až do poloviny 16. století je považováno za dobu největšího hospodářského rozkvětu města. Ve městě v té době žilo asi dva tisíce lidí. Rozvoj nezastavil ani rozsáhlý požár v roce 1517, jímž bylo zasaženo téměř celé historické centrum města. Louny se díky němu naopak pyšní chrámem svatého Mikuláše od architekta Benedikta Rejta. Z konce 16. století pochází další dochované lounské památky např. hradby s baštami a Žateckou bránou, kostelík Matky Boží a také současné sídlo expozice Oblastního muzea – dům Sokolů z Mor. (Muzeum Zkamenělý les – Průvodce po Česku, 2006)

Třicetiletá válka a s ní související drancování města vojskem Albrechta z Valdštejna znamenaly pro Louny období temna. Obyvatelstvo města bylo v průběhu války zredukováno na polovinu a trvalo staletí, než se z této rány vzpamatovalo. Klesla životní úroveň, zaniklo vinařství a město se zadlužilo. Až 19. století a rozšíření vynálezu parního stroje do průmyslové výroby znamenaly pro Louny vzestup. Tomuto rozkvětu pomáhaly především rozlehlé železniční dílny a lehký průmysl. Počátkem 19. století byla na místě původní radnice z roku 1398 postavena budova dnešní městské knihovny v empírovém slohu. (Historie města Louny, 2019)

Devatenácté století bylo také dobou rozvoje spolkového života. Vznikl ochotnický soubor, vzdělávací spolky a sportovní aktivity jako Sokol nebo veslařský klub. Louny se na přelomu 19. a 20. století staly železničním uzlem mezi Prahou, Mostem, Žatcem, Libochovicemi a Rakovníkem. Rozvoj města opět přerušil rok 1914, začátek první světové války. Horšila se hospodářská situace. Po kapitulaci Rakouska-Uherska převzal politickou a vojenskou správu okresu Okresní národní výbor v Lounech. Obyvatelé města, z většiny Češi, nadšeně přijali vznik samostatného Československa. Město poté procházelo modernizací. Vystavěn byl nový vodovod, otevřeny veřejné lázně, zavedeno pravidelné čištění ulic, proběhla instalace veřejného osvětlení atd. Započala výstavba činžovních a rodinných domů v nově vytyčených ulicích. Zemědělská půda v některých případech musela ustoupit obytným zónám. Roku 1931 vzniká v parkovém areálu města výstaviště, jehož součástí je pavilon od architekta Chocholy. Tuto dobu připomíná také dodnes stojící, i když nedokončená, Kotěrova kolonie čítající 53 domů.

I přes umístění na tzv. jazykovém rozhraní si Louny zachovaly svůj jednoznačně český charakter po celou dobu své historie. Např. Postoloprty, vzdálené jen 8 km západně od Loun, byly německé už v 18. století. (Louny – Turistický průvodce, 2013) Po roce 1945 v Lounech začaly vyrábět velké továrny (Elektroporcelán, Praga, mlékárna a masokombinát). Došlo také k demolici Žateckého předměstí a výstavbě nového panelového sídliště.

11.2 Současná kulturní nabídka města Louny

V této kapitole jsou nejdříve popsány dvě městské a následně krajské příspěvkové organizace. Za nimi následuje popis dalších významných kulturních institucí města.

11.2.1 Příspěvkové organizace města

Město spravuje dvě kulturní příspěvkové organizace. Jednou z nich je Městská knihovna a druhou Vrchlického divadlo.

- Městská knihovna Louny

Knihovna v Lounech není zaměřena pouze na výpůjčky knih, byť by to zůstává její hlavní náplní, ale soustředí se na budování komunity. Své „aktivity směřuje k rozvoji kultury, občanského života, přispívá ke kvalitnímu životu seniorů, podporuje dětské čtenářství, naslouchá potřebám vzdělávacích institucí.“ (Výroční zpráva Městské knihovny Louny za rok 2017, 2018) Knihovna je také organizátorem programu celoživotního vzdělávání Třetí věk.

Za svou činnost byla knihovna už několikrát oceněna. Získala např. cenu Městská knihovna roku v kategorii měst od 10 do 20 tisíc obyvatel nebo Hlavní cenu a titul Kamarádka knihovna. Návštěvnost knihovny se pohybuje přes 150 tisíc návštěvníků ročně a má přes 4,5 tisíce registrovaných čtenářů. Knihovna ročně eviduje 260–290 tisíc vypůjčených knih.

- Vrchlického divadlo Louny

Jediná klasická scéna v Lounech nemá vlastní soubor, přesto nabízí pestrý program složený převážně z her hostujících souborů. Jezdí sem známější divadelní soubory,

především z Prahy, vystupují tu ale také amatéři. V programu divadla se čas od času objeví i koncerty, výstavy nebo taneční show. V letošním roce se v divadle konal již 15. ročník divadelního festivalu zvaného Lounské divadlení. V roce 2017 dorazilo na celkových 183 akcí divadla přes 33 tisíc návštěvníků.

Součástí divadla je i Galerie města Loun, kterou si v roce 2017 prohlédlo přes tisíc lidí a také KD Zastávka. Kulturní dům bavil ve stejném roce více než 20 tisíc návštěvníků. (Syrovátková, 2017)

- Základní umělecká škola Louny

Základní umělecká škola v Lounech má kapacitu 750 žáků, které vzdělává v oboru hudebním, výtvarném, tanečním i literárně-dramatickém. Od roku 2005 škola každé dva roky pořádá společné výstavy výtvarných prací žáků lounských škol. Dále pořádá koncerty, festivaly a spolupracuje s kulturními institucemi regionu i na dlouhodobých projektech. (ZUŠ LOUNY, 2019)

11.2.2 Krajské příspěvkové organizace (mimo Oblastního muzea)

V okrese Louny se kromě Oblastního muzea v Lounech a Galerie Benedikta Rejta nachází ještě jedna příspěvková organizace Ústeckého kraje a tou je Zámek Nový Hrad. Předtím, než se tento zámek stal samostatnou příspěvkovou organizací, patřil pod lounské Oblastní muzeum.

- Galerie Benedikta Rejta

Galerie se nachází v moderně přestavěné budově bývalého městského pivovaru od architekta Emila Přikryla. Od roku 2009 však objekt devastují závažné technické problémy. Došlo ke zvýšení hladiny podzemní vody a statickým poruchám. Z toho důvodu musela být galerie nějaký čas kompletně uzavřena. Sbírky jsou zaměřené na konstruktivismus, neoplasticismus, funkcionalismus, futurismus a směry umělecké avantgardy 20. století až do současnosti. Současná expozice je zaměřená na díla umělce Emila Filly. Návštěvnost galerie dosáhla za pololetí roku 2017 pouze 1212 návštěvníků. (Výroční zpráva Galerie Benedikta Rejta 2017, 2018)

11.2.3 Další kulturní instituce města Louny

- Loutkové divadlo

Divadlo provozuje Spolek loutkářů v Lounech, který byl založen v roce 1909. Jedná se o nejstarší stálé loutkové divadlo v České republice a možná i v Evropě. Dnes divadlo pravidelně každou neděli odpoledne hraje představení určená především dětem, někdy i večerní představení pro dospělé. Jednotné vstupné na představení činí 30 Kč, ale děti do 2 let mají vstup zdarma. (Loutkové divadlo Louny, 2018)

- Kino Svět

Kino má v Lounech dlouholetou tradici. Po roce 1989 procházelo postupnou rekonstrukcí a stalo se moderním kinem vybaveným špičkovou digitální technologií s 3D projekcí. V kině se promítá 2 – 6× denně všechny dny v týdnu. Provozování kina je finančně podporováno městem Louny. (webové stránky kinolouny.cz, 2019)

- Diamant Expo spol. s r. o. (výstaviště)

Na lounském výstavišti, které se nachází v areálu Masarykových sadů, se každoročně pořádá několik výstav a akcí různého typu. Letos se konal již 26. ročník všeobecné stavební výstavy Dům 2019. Dále jsou zde již tradiční výstavy jako Autosalon, Rodina a volný čas a jiné akce např. Běh s kočárky, Memoriál Karla Reise, Okresní soutěž mladých zdravotníků nebo Letní lounské vábení. Od roku 1994 spravuje výstaviště společnost Diamant Expo.

Hlavní pavilón výstaviště z roku 1931 v roce 2018 prošel kompletní obnovou a vrátil se tak do své prvorepublikové podoby. (Výstaviště Louny | Diamant Expo, 2019)

- Muzeum Zkamenělý les

Muzeum se nachází v jedné ze dvou kamenných hradebních bašt, na západním okraji historického centra v Lounech. Sbírka muzea se specializuje na fosilní rostlinstvo. Je mu věnována celá expozice, kterou najdeme v přízemí a prvním patře bašty. Mezi exponáty nalezneme zkamenělé stromy, listy a plody, konkrétně např. třetihorní strom s hnízdními otvory datlovitého ptáka, kmen třetihorního jehličnanu nalezeného v řece Ohři nebo české jantary. Expozice je doplněna příklady pravěké flóry a ukázkami zkamenělých dřev ze zahraničí. Provozní doba muzea je celoročně po předchozí domluvě. K vybudování tohoto muzea přispěla velká sbírka zkamenělých dřev shromažďovaná téměř 50 let místním sběratelem MUDr. Zasadilem. (Muzeum Zkamenělý Les | Zkamenělá dřeva, 2013)

12 Dotazníkové šetření

Cílem dotazníkového šetření bylo podat přehled o informovanosti občanů Litoměřic a Loun o místních oblastních muzeích, jejich návštěvnosti a vnímání výše hladiny vstupného. Dotazník byl zaměřen i na kulturní preference a návyky obyvatel.

12.1 Sběr dotazníků

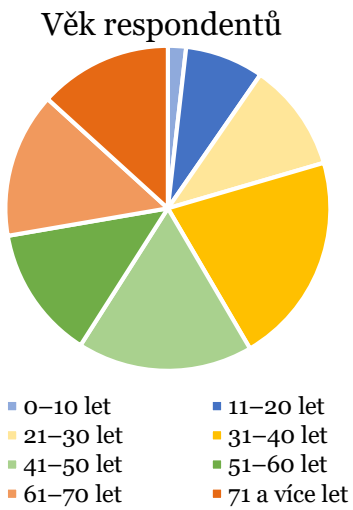
Dotazníkové šetření mezi občany Litoměřic bylo prováděno na tamním výstavišti v průběhu tradiční jarní výstavy Tržnice Zahrady Čech ve dnech 10. – 14. 4. 2019. Nejdříve bylo přímým oslovením zjištěno, zda se jedná o občany Litoměřic a pokud ano, byli požádáni o vyplnění krátkého anonymního dotazníku.

Obdobným způsobem probíhal i sběr dotazníků v Lounech. Byl realizován na výstavišti Diamant Expo v průběhu jarní výstavy Dům a zahrada Louny ve dnech 18. – 21. 4. 2019.

12.2 Vyhodnocení dotazníků

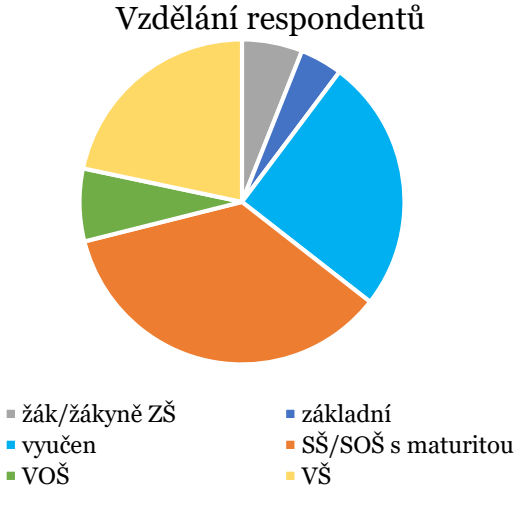
V některých otázkách měly dotazníky v Litoměřicích a Lounech odlišné znění upravené na míru danému oblastnímu muzeu a městským kulturním institucím (vizte dotazníky v příloze, kapitola 14.5 a 14.6).

Celkem bylo získáno 166 dotazníků, z toho 82 v Litoměřicích a 84 v Lounech. Z celkového počtu respondentů bylo 68 mužů (41 %) a 98 žen (59 %). Respondenti byli rozděleni do osmi věkových kategorií. Podařilo se získat přibližně stejný počet respondentů ve věkových kategoriích 21–40 let (32 %), 41–60 let (31 %) a 61 a více let (28 %). Nejméně respondentů bylo v prvních 2 věkových skupinách <20 let (10 %).

Obrázek 8 Věk respondentů

(Zdroj: vlastní dotazníkové šetření)

Obrázek 9 Vzdělání respondentů

(Zdroj: vlastní dotazníkové šetření)

Respondenti měli nejčastěji dosažené středoškolské vzdělání (36 %) nebo byli vyučeni (25 %). Vysokoškolské vzdělání mělo 22 % oslovených občanů a méně pak vyšší odborné vzdělání (7 %). Nejméně jich mělo základní vzdělání (4 %) a 6 % z nich ještě bylo žáky základních škol.

12.2.1 Výsledky Litoměřice

1. otázka – Víte, kde se nachází Oblastní muzeum v Litoměřicích?

Většina respondentů (87 %) věděla, kde se muzeum nachází. Nejčastěji odpovídali „na náměstí“ nebo „na Mírovém náměstí“.

2. otázka – Jak často navštěvujete toto muzeum?

Nejčastější odpověď byla „Byl/a jsem zde pouze jednou/dvakrát v životě“ (32 %). Více než pětina respondentů uvedla, že muzeum nenavštěvuje vůbec (23 %) a stejný počet občanů označil odpověď „méně než 1× ročně, ale muzeum jsem navštívil/a více než 2×“ (23 %). Muzeum navštěvuje pravidelně, alespoň 1–2× ročně pouze 15 % občanů a zbylých 7 % do něj chodí minimálně 3× ročně.

3. otázka – Navštěvujete jiná muzea (např. při poznávání jiných měst) v ČR?

U této otázky byla nejčastější odpověď „Pravidelně alespoň 1–2× ročně“ (33 %). Celých 27 % dotázaných uvedlo, že byli v jiném muzeu pouze jednou/dvakrát v životě. Občas, ale nepravidelně navštěvuje jiná muzea 23 % respondentů a pravidelně, minimálně 3× ročně pouze 10 % oslovených občanů. Jiná muzea vůbec nenavštěvuje 7 % dotázaných.

4. otázka – Která z akcí Vás nejpravděpodobněji přiláká k návštěvě Oblastního muzea v Litoměřicích?

Obrázek 10 Litoměřice – odpovědi na otázku č. 4 (Zdroj: vlastní dotazníkové šetření)

Nejčastěji byla uváděna komentovaná prohlídka expozice či výstavy a jako druhá stálá expozice nebo běžná výstava. Celkem 4 respondenti vybrali odpověď „jiná“ a vepsali odpovědi: vánoční tématika; keramický workshop; archeologická výstava; akce pro seniory.

5. otázka – Kolik podle Vás stojí plné vstupné pro dospělou osobu do Oblastního muzea v Litoměřicích?

Nejčastěji byla uváděna cena 40 – 60 Kč (41 %) a 61 – 80 Kč (27 %). Dokonce 12 % respondentů si myslí, že vstupné do Oblastního muzea v Litoměřicích je v rozmezí

100 – 120 Kč. Pouze 8 z celkových 82 dotázaných (10 %) předpokládalo nižší vstupné ve výši 0–20 Kč a stejný počet pak uvedl cenu 81 – 100 Kč.

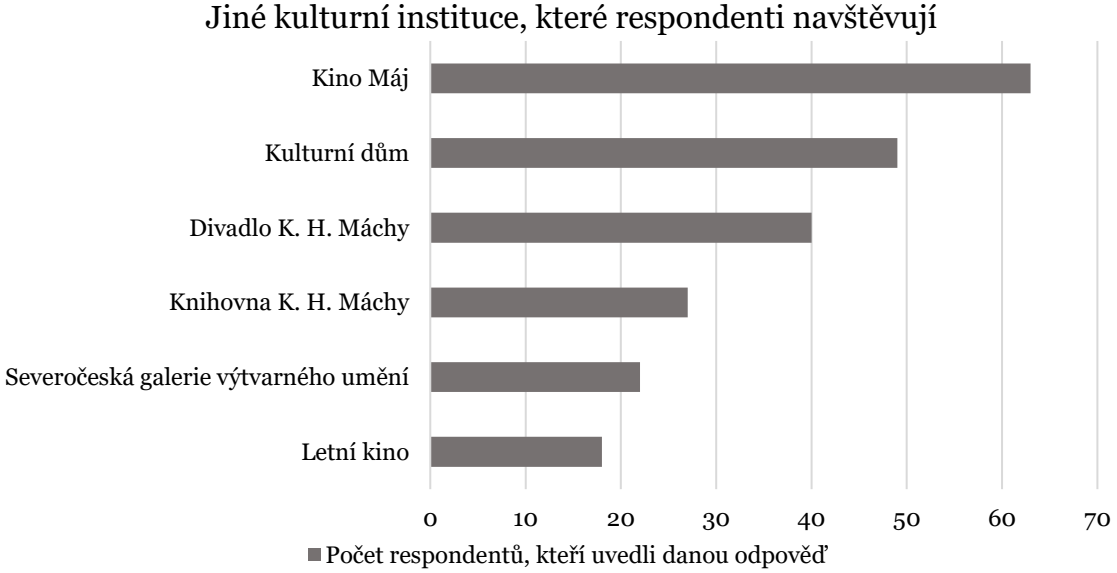
Správnou odpověď (25 Kč) neuvedl žádný z respondentů. Může to být způsobeno i tím, že velká část z těch, kteří uvedli, že do muzea chodí pravidelně a měli by tedy vědět, kolik stojí vstupné, jsou senioři a ti mají vstupné nižší (12 Kč).

6. otázka – Kolik byste byli maximálně ochotni zaplatit za vstupné pro jednu dospělou osobu do Oblastního muzea v Litoměřicích?

Celkem 27 respondentů (33 %) by bylo za vstup ochotno zaplatit až 80 Kč a 20 % dokonce více než 80 Kč. Maximální částku 40 Kč by bylo ochotno zaplatit 17 % dotázaných a 26 % pak uvedlo cenu 60 Kč.

Pouze jeden dotázaný uvedl, že by šel do muzea jen se vstupem zdarma. Jednalo se ovšem o žáka základní školy. Tři respondenti uvedli jako maximální výši vstupného 20 Kč. Byli to dva senioři a jeden žák základní školy.

7. otázka – Navštěvujete jiné kulturní instituce ve městě? Zakřížkujte, které (můžete vybrat i více odpovědí).

Obrázek 11 Litoměřice – odpovědi na otázku č. 7 (Zdroj: vlastní dotazníkové šetření)

Největší část dotázaných navštěvuje Kino Máj (77 %) a Kulturní dům (60 %), dále Divadlo K. H. Máchy (49 %) a Knihovnu K. H. Máchy (33 %). Severočeskou galerii výtvarného umění uváděli především ti, kteří i do muzea chodí častěji či pravidelně. Letní kino se až tak vysoké návštěvnosti netěší, přesto ho označilo 22 % dotázaných. Dva z respondentů uvedli, že navštěvují i jiné kulturní instituce. Jednalo se o výstavy Zahrady Čech či o hospůdky v okolí náměstí. Předpokládá se ale, že výstaviště navštěvují všichni z respondentů, protože právě tam bylo dotazníkové šetření prováděno.

12.2.2 Výsledky Louny

1. otázka – Víte, kde se nachází Oblastní muzeum v Lounech?

Většina respondentů (82 %) věděla, kde se muzeum nachází. Nejčastější odpověď zněla „v Pivovarské ulici“ nebo „u náměstí pod kostelem“.

2. otázka – Jak často navštěvujete toto muzeum?

Největší část dotázaných muzeum navštěvuje „méně než 1× ročně, ale muzeum navštívili více než 2×“ (32 %). Více než čtvrtina respondentů uvedla, že v muzeu byli pouze 1–2× za život (26 %) a téměř čtvrtina občanů (24 %) muzeum nenavštěvuje vůbec. Muzeum navštěvuje pravidelně, alespoň 1–2× ročně, pouze 12 % respondentů a 6 % do něj chodí minimálně 3× ročně.

3. otázka – Víte, že Archeologický skanzen Březno u Loun je pobočka Oblastního muzea v Lounech?

Tento fakt před vyplněním dotazníku znalo 62 % dotázaných. Polovina respondentů, kteří Archeoskanzen již v minulosti navštívili, nevěděla, že je pobočkou Oblastního muzea v Lounech.

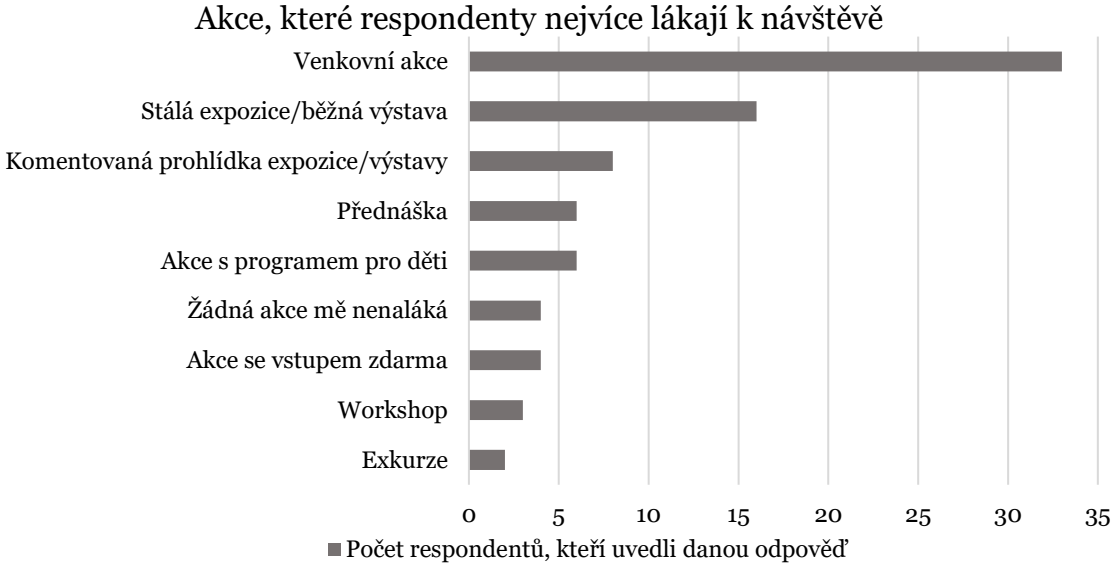
4. otázka – Navštívili jste někdy Archeoskanzen v Březně u Loun?

Archeoskanzen již navštívilo 64 % oslovených občanů.

5. otázka – Navštěvujete jiná muzea (např. při poznávání jiných měst) v ČR?

U této otázky byla nejčastější odpověď „Nepravidelně, méně než 1× ročně, ale jiná muzea občas navštěvuji“ (40 %). V jiném muzeu bylo za svůj život pouze jednou nebo dvakrát 18 % respondentů a stejný počet (18 %) navštěvuje muzea minimálně 3x ročně. O něco méně, 1–2× ročně, pak muzea navštěvuje 13 % dotázaných a 11 % účastníků výzkumu v Lounech jiná muzea nenavštěvuje vůbec.

6. otázka – *Která z akcí Vás nejpravděpodobněji přiláká k návštěvě Oblastního muzea v Lounech?*

Obrázek 12 Louny – odpovědi na otázku č. 6 (Zdroj: vlastní dotazníkové šetření)

V Lounech je vysoké povědomí o akci s názvem Vánoce v muzeu, kterou doprovází Vánoční trhy a kde běžná návštěvnost přesahuje 1500 lidí. To nejspíše způsobuje, že dotázaní nejčastěji volili odpověď „venkovní akce“ (39 %). Následovaly již s menším zastoupením stálá expozice/běžná výstava (19 %) a komentovaná prohlídka expozice/výstavy (10 %). Pouze 5 % respondentů uvedlo, že je do muzea nepřiláká, žádná ze zmíněných akcí. Dva z dotázaných vepsali, že by je do muzea přilákala jiná akce a to výstava bylinek a speciální povídání o muzeu.

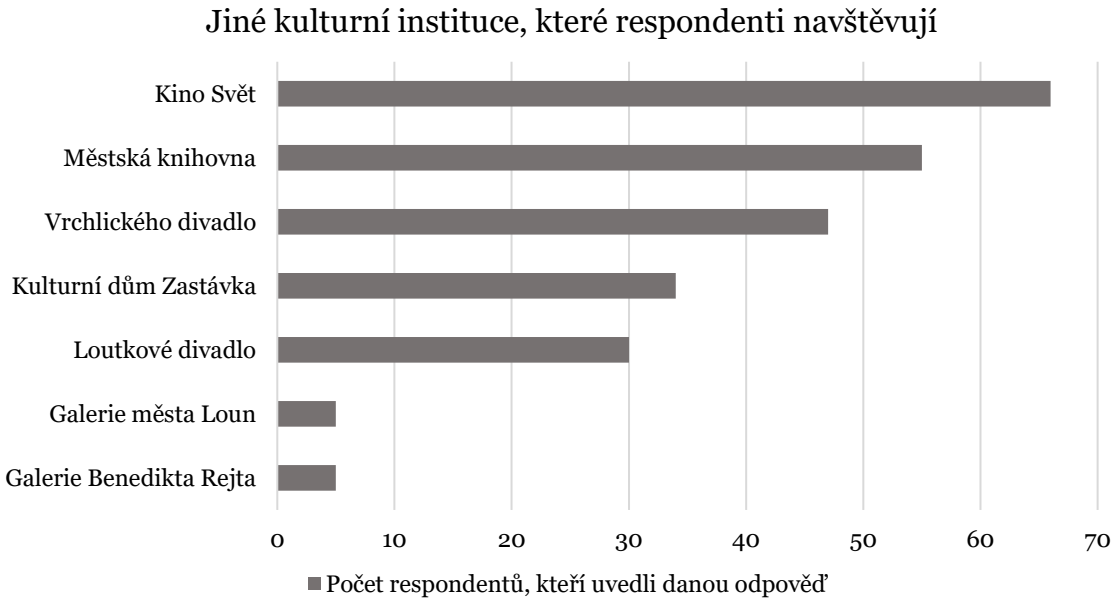
7. otázka – Kolik podle Vás stojí plné vstupné pro dospělou osobu do Oblastního muzea v Lounech?

Téměř polovina dotázaných odpověděla 40 – 60 Kč (49 %). Téměř stejný počet respondentů (11 – 14 %) pak uvedl ceny 0 – 20 Kč, 21 – 40 Kč, 61 – 80 Kč a 81 – 100 Kč. Jeden z oslovených občanů si myslel, že je vstupné vyšší než 100 Kč.

8. otázka – Kolik byste byli maximálně ochotni zaplatit za vstupné pro jednu dospělou osobu do Oblastního muzea v Lounech?

Nejčastější odpovědi byly 60 Kč (33 %) a 80 Kč (31 %). Následovala odpověď 40 Kč (18 %). Celých 12 % respondentů by bylo ochotno za vstupné zaplatit i více než 80 Kč. Pouze 4 respondenti uvedli, že by za vstup zaplatili maximálně 20 Kč. Z toho byli 2 žáky základní školy a 2 senioři. Jeden respondent by do muzea nešel ani zdarma, jelikož zaškrtl odpověď 0 Kč a v předchozích odpovědích uvedl, že ho žádná ze zmiňovaných akcí do muzea nenaláká, místní ani jiná muzea vůbec nenavštěvuje a nenavštěvuje ani žádné jiné kulturní instituce.

9. otázka – Navštěvujete jiné kulturní instituce ve městě? Zakřížkujte které (můžete vybrat i více odpovědí).

Obrázek 13 Louny – odpovědi na otázku č. 9 (Zdroj: vlastní dotazníkové šetření)

Respondenty je nejvíce navštěvované Kino Svět (uvedlo ho 79 % z dotázaných), hned na druhém místě se umístila Městská knihovna (65 %), následně Vrchlického divadlo

(56 %) a kulturní dům Zastávka, který navštěvuje 40 % respondentů. Poměrně vysoký počet odpovědí zaznamenalo i Loutkové divadlo (36 %). Hůře pak dopadly Lounské galerie. Každou z nich navštěvuje pouze 6 % z účastníků dotazníkového šetření.

12.2.3 Obecné výsledky

V Litoměřicích i Lounech vyšlo, že téměř stejná část občanů (13 a 14 %) dává přednost místnímu oblastnímu muzeu před jinými a navštěvuje ho častěji. Stejně často místní muzeum navštěvuje 38 % dotázaných z Litoměřic a 48 % dotázaných z Loun. Jiná muzea preferuje a častěji navštěvuje 49 % respondentů z Litoměřic a 38 % z Loun.

Do muzea chodí častěji ženy. V případě otázky týkající se místního muzea celkem 53 % žen uvedlo, že v muzeu byly více než 2x nebo, že chodí pravidelně. Oproti tomu 60 % mužů uvedlo, že do muzea nechodí buď vůbec, nebo že zde byli pouze jednou/dvakrát v životě. Na otázku zaměřenou na návštěvy jiných muzeí odpovědělo 73 % dotázaných žen a 63 % mužů, že muzea navštěvují občas až pravidelně. Konkrétně 18 % žen a jen 7 % mužů uvedlo, že jiná muzea navštěvují alespoň 3x ročně.

Odhad výše vstupného do místního muzea se u mužů a žen výrazně nelišil. Ženy v průměru uváděly cenu 55,1 Kč a muži 56,2 Kč. Ženy jsou maximálně ochotné zaplatit za návštěvu muzea v průměru 68,2 Kč, což je o 3,50 Kč více než muži, kteří průměrně uváděli částku 64,7 Kč.

Při rozdělení respondentů na mladší (do 40 let) a starší (41 a více let) nebyly zjištěny příliš velké rozdíly v četnosti návštěv místního muzea. Bylo zjištěno, že 56 % mladších a 50 % starších respondentů nechodí do muzea vůbec nebo zde byli pouze jednou/dvakrát v životě. Jediný větší rozdíl byl pozorován v případě poslední odpovědi. Muzeum navštěvuje alespoň 3x ročně 10 % starších a jen 1,5 % mladších respondentů. V otázce týkající se návštěv jiných muzeí byl již vidět patrnější rozdíl. Do jiných muzeí občas až pravidelně chodí více starší věková skupina (77 %), z mladších tyto odpovědi vybralo méně (57 %) dotázaných. Největší rozdíl byl pozorován v první odpovědi, kterou vybírali respondenti, kteří jiná muzea nenavštěvují vůbec. Tuto odpověď zaškrtlo 19 % respondentů z mladší a jen 2 % ze starší věkové kategorie.

Odhad výše vstupného byl u starší věkové kategorie nižší o 3 Kč (54,3 Kč) než v případě mladší kategorie (57,3 Kč). Starší respondenti jsou maximálně ochotni zaplatit v průměru (67,6 Kč) což je o 2,1 Kč více než mladší (65,5 Kč).

Respondenti s vyšším vzděláním (SŠ/SOŠ s maturitou a vyšším) chodí do místních i jiných muzeí častěji než respondenti s nižším vzděláním (základní/vyučen). Celkem 52 % respondentů s vyšším vzděláním bylo v místním muzeu více než 2x nebo chodí pravidelně, oproti tomu respondenti s nižším vzděláním do místního muzea ze 63 % nechodí vůbec nebo zde byli pouze jednou/dvakrát v životě. Jiná muzea občas až pravidelně navštěvuje 77 % dotázaných s vyšším a 56 % s nižším vzděláním.

Průměrný odhad výše vstupného se v závislosti na vzdělání respondentů lišil minimálně. Za vstup do muzea jsou v průměru více ochotni zaplatit respondenti s vyšším (70 Kč) než respondenti s nižším vzděláním (65,6 Kč).

13 Výsledky rozhovorů

Z rozhovorů s řediteli muzeí vyplynulo, že Oblastní muzeum v Lounech pořádá doprovodné akce většího rozsahu, což má samozřejmě vliv na jeho návštěvnost. Ředitel muzea Jiří Matyáš v osobním rozhovoru (2019) uvedl odhadovanou návštěvnost na poslední akci Vánoce v muzeu na 1800 návštěvníků. Což podstatně zvedá celkovou návštěvnost muzea, ale má na ni vliv více faktorů např. již zmiňovaný Archeoskanzen Březno u Loun, který svým programem v posledních letech ročně láká přes 5 tisíc návštěvníků. Důležité je zmínit i to, že byla šetřením prokázána funkčnost strategie vlastního marketingu pro Archeoskanzen. Ten má oddělené, jinak graficky zpracované webové stránky než muzeum a tak případný návštěvník ani nemusí zaregistrovat, že je skanzen jeho pobočkou. Větší zájem ze strany návštěvníků o lounské muzeum se projevuje i během muzejní noci, kdy ho navštíví 300–400 lidí a litoměřické muzeum zaznamenává pouze okolo 180 návštěvníků. Ředitel litoměřického muzea ještě doplnil, že „návštěvnost dané akce je jeden z lehce sledovatelných, ale zároveň zavádějících ukazatelů." (Wiesner, T., osobní rozhovor, 2010).

V Oblastním muzeu v Litoměřicích mají úspěch tzv. vycházky. „Jsou nekomplikované, téměř bez nákladů a na poslední, pořádané ke konci výstavy ´Za orchidejemi Českého středohoří´, dorazilo 160 lidí." (Wiesner, T., osobní rozhovor, 2019) To je na jednu vycházku opravdu vysoká návštěvnost. O tento druh akce „v přírodě" je mezi občany města velký zájem.

Pro pořádání velkých venkovních akcí je pro lounské muzeum klíčová úzká spolupráce s městskou samosprávou, konkrétně s místostarostou Vladimírem A. Honsem, který má na starost kulturní záležitosti a muzeu vychází vstříc. „Spolupráce je na velice dobré úrovni. Je to i proto, že nejen s panem Matyášem, ale i s ostatními kluky – muzejníky, jsme dlouholetí přátelé (..). Byť (…) oni patří pod kraj a my jsme město Louny, ale když si zažádají o nějakou dotaci na výstavu, tak přes kulturní komisi město vychází vstříc." (Hons, V., osobní rozhovor, 2019) Spolupracují např. na akcích Vánoce v muzeu, Noc kostelů nebo Dny evropského dědictví.

Oproti tomu litoměřické muzeum s městem v takové míře nespolupracuje, což potvrdila vedoucí odboru školství, kultury, sportu a památkové péče Městského úřadu v Litoměřicích Andrea Křížová. „Od doby, co je tam nový pan ředitel Wiesner, se nám spolupracuje dobře. Popsala bych to ale tak, že jedeme vedle sebe. Nemáme žádné pracovní porady, neinformujeme se vzájemně o programech, prostě neladíme kulturní program ve městě organizovaně." (Křížová, A., osobní rozhovor, 2019)

Jak uvedla Křížová, litoměřické kulturní instituce mohou žádat o podporu z městských zdrojů více způsoby. „Existuje tzv. podpora z rozpočtu města na celoroční činnost, kterou činí částka 700 tisíc Kč a ta se rozděluje mezi jednotlivé subjekty pomocí určitých kritérií. Dále je podporujeme i prostřednictvím grantů na jednotlivé kulturní akce." (Křížová, A., osobní rozhovor, 2019) Město také umožnuje publikovat akce přes městský kalendář akcí, spravuje výlepové plochy a na tři akce do roka má jedna kulturní instituce výlep zdarma.

Obě muzea jsou zástupci města pozitivně hodnocena. Muzeum dotváří městský kulturní program, je atraktivitou pro turistu, nejen pro občana, je vizitkou a vstupní branou do města. (Křížová, A., osobní rozhovor, 2019) „(…) je to v podstatě násobená nabídka lidem, kteří tu bydlí. (…) i pro školy je to přínosem, protože kromě středních škol, všechny mateřské a základní školy jsou naše příspěvkové organizace. A i pro ty nejmenší je v muzeu program“ (Hons, V., osobní rozhovor, 2019)

Ve městech neprobíhá společné plánování kulturního kalendáře tak, aby se akce nekryly. „Byly zde snahy od městské knihovny o společný kalendář akcí v její správě. Zde se pak ale nabízely otázky jako: Kdo by měl přednost v zabírání termínů a kdo by se naopak musel přizpůsobovat? Z toho důvodu se nápad nesetkal s uznáním od nás, ani od ostatních kulturních institucí.“ (Matyáš, J., osobní rozhovor, 2019)

Z rozhovorů vyplynulo, že obě muzea nejsou spokojena se spoluprací s místními galeriemi. V Litoměřicích je problém se zápůjčkou předmětů, které chce nyní galerie získat do vlastních sbírek, aby je mohla vědecky zkoumat. „Je to naprosto nekolegiální a nestandardní postup.“ (Wiesner, T., osobní rozhovor, 2019) V Lounech se pro změnu galerie potýká s technickými problémy a je mnohdy úplně uzavřená, tudíž s ní spolupráce neprobíhá. Naopak jako nadstandardní uvedli oba ředitelé spolupráci s místními archivy (Státním okresním archivem v Lounech a Státním oblastním archivem v Litoměřicích).

Oba ředitelé v rozhovorech uvedli, že po plánované obnově budov plánují o něco zvýšit vstupné do muzea, zároveň ale uvádějí, že to nebude žádné velké zvýšení. „Myslím si, že i 40 Kč je hodně, 25 je akorát.“ (Wiesner, T., osobní rozhovor, 2019) Lounské muzeum experimentuje na některých akcích se zaváděním dobrovolného vstupného. „Výtěžek při hodnocení bývá opravdu vyšší, než když bychom dali běžné vstupné. Samozřejmě projde i někdo, kdo nedá nic, ale většinou lidé přispějí“ (Matyáš, J., osobní rozhovor, 2019)

Závěr

Tato bakalářská práce se věnovala dvěma regionálním muzeím zřizovaným Ústeckým krajem – Oblastnímu muzeu v Litoměřicích a Oblastnímu muzeu v Lounech.

V práci byla porovnána i kulturní nabídka obou měst. Většinu běžných kulturních institucí jako je kino, knihovna, kulturní dům, divadlo a další mají obě města na podobné úrovni. Město Louny má štěstí na velice aktivní působení Městské knihovny, která kromě výpůjček pořádá mnoho doprovodných programů, kterými často přesahuje do programové náplně i jiných kulturních institucí. Litoměřice mají výhodu v novém kulturním a konferenčním centru, vzniklém propojením kulturního domu a bývalého gotického hradu. Prostory jsou vhodné pro konání velkých akcí a kongresů a působí velmi reprezentativním dojmem. Takové místo bohužel v Lounech budeme hledat marně, přestože Kulturní dům Zastávka svůj účel plní, protože ho také uvedl větší počet respondentů v dotazníkovém šetření. Z výsledků dotazníků vyplynul i neblaze známý fakt, že městu Louny chybí dobře fungující galerie. Město se částečně snaží suplovat činnost Galerie Benedikta Rejta, kterou trápí technické problémy, pomocí vlastní Galerie města Loun, ta se ale svými prostory ani sbírkami nemůže vyrovnat větší galerii.

Obě muzea poskytují běžně podobný program pro své návštěvníky. Oblastní muzeum v Lounech, ale pořádá větší venkovní akce jako jsou např. Slavnosti stepí nebo Vánoce v muzeu. Povědomí o těchto akcích lze vysledovat v dotazníkovém šetření, kdy velká část respondentů uvedla, že by je právě venkovní akce nejpravděpodobněji přilákala k návštěvě tohoto muzea. Muzeum spolupracuje třeba i na lounských ozvěnách festivalu Jeden svět a v jeho sklepních prostorách se koná promítání jednoho z filmů. Lounské muzeum více využívá možnosti městských dotací na větší akce. Muzeum by je nedokázalo samo financovat bez podpory z městských zdrojů. Spolupráce muzea s městem je proto velmi důležitá. Velkou výhodu zde má lounské muzeum v přátelských kontaktech s místostarostou, který je spolupráci s muzeem velmi nakloněný.

Další faktor, který zvyšuje návštěvnost lounského muzea je jednoznačně Archeoskanzen Březno u Loun, kde se každoročně pořádá hned několik akcí a programů, které jsou oblíbené mezi rodinami s dětmi a školními skupinami. Větší zájem veřejnosti o lounské muzeum se projevuje i během muzejní noci, kdy ho navštíví 300 – 400 lidí a litoměřické muzeum zaznamenává pouze okolo 180 návštěvníků.

Následuje vyhodnocení v úvodu stanovených hypotéz.

H1: Návštěvníci obou muzeí jsou ochotni zaplatit vyšší vstupné, než jaké je stanoveno Oblastními muzei v Litoměřicích a Lounech.

Tato hypotéza byla potvrzena dotazníkovým šetřením v obou městech. V Litoměřicích bylo celkem 33 % respondentů ochotno zaplatit za vstup až 80 Kč a 20 % dokonce i více. V Lounech pak byla nejčastější odpověď 60 Kč (33 % dotázaných) a 80 Kč (31 %).

Nejde jen o to, že jsou návštěvníci ochotni zaplatit více, ale i jejich povědomí o cenové hladině vstupného do muzea je vyšší. Pohybuje se v průměru mezi 50 – 60 Kč. Přitom

současné plné vstupné pro dospělou osobu do muzea v Litoměřicích činí 25 Kč a do muzea v Lounech 20 Kč.

H2: Občané měst Litoměřic a Loun navštěvují muzea v jiných městech České republiky stejně často nebo častěji, než muzeum v místě svého bydliště.

Stejně často místní muzeum jako jiná muzea navštěvuje 38 % dotázaných z Litoměřic a 48 % dotázaných z Loun. Častěji navštěvuje jiná muzea celkem 49 % respondentů z Litoměřic a 38 % respondentů z Loun. Místní muzeum v návštěvách preferuje jen 13 % dotázaných občanů z Litoměřic a 14 % z Loun. Hypotézu lze pokládat za částečně potvrzenou, většina občanů opravdu častěji navštěvuje muzea v jiných městech, ale jsou i tací, kteří preferují místní muzeum.

Z uvedených výsledků vyplývají následná doporučení pro Oblastní muzeum v Litoměřicích:

- Spolupracovat ve větší míře s městskou samosprávou. Aktivněji žádat o městské dotace na jednotlivé akce. Města ve většině případů žádostem vyhoví. Pokusit se o společné plánování kulturního programu.
- Nabídnout městu na oplátku možnost zanechání letáčků na jejich akce v prostorech muzea.
- Vycházky, které jsou již úspěšné, pořádat tradičně několikrát do roka na různá témata – botanika, architektura, historie, fauna apod. (jednu zopakovat např. 3× v jednom týdnu). Přilákalo by to ještě více návštěvníků (budou si moci zvolit termín, který bude nejvíce vyhovovat) a zvýšilo jejich zážitek (nutno omezit kapacitu tak, aby všichni viděli/slyšeli nebo pořídit reproduktor).
- Vzhledem k projevenému zájmu veřejnosti (v dotazníkovém šetření) o komentované prohlídky expozice a výstav se zaměřit na rozšíření nabídky těchto programů a jejich propagaci.
- Co nejvíce propagovat muzeum na společném městském programu a využívat možnosti výlepu plakátů zdarma.
- Vzhledem k vysoké oblíbenosti kina (případně i letního) se pokusit domluvit spolupráci na některém z festivalů a využít také společné propagace.
- Podrobněji sledovat návštěvnost akcí. Rozdělit návštěvníky do více skupin.
- Po plánované obnově budovy se nebát zvýšení vstupného, většina lidí to pravděpodobně ani nepostřehne, protože má stejně v povědomí vyšší vstupné.

A také doporučení pro muzeum v Lounech:

- Pokračovat v pořádání venkovních akcí a jejich případném rozšiřování. Občané o ně projevili velký zájem.
- Pokračovat v experimentování se vstupným. Stejně jako v Litoměřicích po obnově budovy neváhat s jeho zvýšením.
- Komunikovat s pravidelnými návštěvníky jejich preference ohledně programové skladby. V dotazníku se objevily zajímavé návrhy akcí.

- Spolupráce s vysoce navštěvovaným Kinem Svět by mohla do muzea přivést zcela nové návštěvníky.
- Oživit výroční zprávy. Nutnost grafické úpravy např. jako je tvoří Oblastní muzeum v Litoměřicích. Výroční zprávy by měly sloužit především veřejnosti, ačkoli je samozřejmě sporné, zda vůbec někoho z návštěvníků napadne si je vyhledat. K jejich zatraktivnění by přispěla lepší grafická úprava a doplnění např. o aktuální fotografie z proběhlých akcí. Zároveň na webu uvést zprávu, že vyšla nově zpracovaná výroční zpráva shrnující dění v muzeu za uplynulý rok.
- Častější aktualizace novinek na webu. Alepoň stejně často jako na facebookových stránkách muzea.
- Zavést možnost odběru novinek z webu na zadané e-mailové adresy. Přispělo by to i k budování databáze kontaktů.

Obě muzea se snaží se o rozmanitý program a spolupráci s různými institucemi. Obě zodpovědně vytváří, dokumentují, uchovávají i zpřístupňují muzejní sbírky, což je jejich hlavním účelem a díky tomu mapují vývoj přírody a společnosti litoměřického a lounského regionu. Podporují svou funkcí místní vědomí soudržnosti s regionem a s tradicemi. Reprezentují region, a nejen díky mnoha doprovodným programům zajišťují uchování a rozvíjení tradic lidové kultury.

Obě muzea v tom, co se od nich čeká nejvíce – kvalitní, moderní a zajímavá expozice, momentálně brzdí čekání na obnovu budov, ve kterých se expozice nachází. Snad se muzeím podaří plánované obnovy co nejdříve začít a zdárně dokončit, aby se mohli naplno pustit do plánovaných změn a modernizací jejich stálých expozic a stali se tak atraktivní pro co nejvíce nových návštěvníků.

Zdroje

Knižní zdroje

ADART (Editor). (2017). *Kotěrova kolonie*. Louny: Městské informační centrum.

Birnbaum, V. (1933). Karel IV. jako sběratel a Praha. V A. Rektorys, *Kniha o Praze : Pražský almanach* (stránky 287-295). Praha: Melantrich.

Frey, B. S., & Meier, S. (2003). The Economics of Museums. V Ginsburgh, & Throsby (eds.), *Handbook of the Economics of Art and Culture* (stránky 6-7). Zurich. Získáno 20. 3. 2019, z http://www.econ.uzh.ch/static/wp_iew/iewwp149.pdf

Holman, P. (2010). Dějiny sběratelství a muzejnictví. V Kolektiv autorů AMG ČR, *Úvod do muzejní praxe, učební texty základního kurzu Školy muzejní propedeutiky Asociace muzeí a galerií České republiky* (stránky 21-60). Praha: Asociace muzeí a galerií České republiky.

Informační leták muzea. (2017).

Johnová, R. (2008). *Marketing kulturního dědictví a umění*. (P. Mušálek, Editor) Praha: Grada Publishing, a. s.

Kotyzová, I., & Kotyza, O. (2011). *Litoměřice* (Zmizelé Čechy, Morava a Slezsko. vyd.). Praha - Litomyšl: Paseka.

Kuna, M. (2015). *Archeologický atlas Čech* (2. vyd.). Praha: Archeologický ústav AV ČR.

Palatková, M. (2011). *Marketingový management destinací*. Praha: Grada Publishing, a.s.

Roedl, B. (2005). *Louny. Historie, kultura, lidé*. (Dějiny českých měst. vyd.). Praha: NLN - Nakladatelství Lidové noviny.

Stránský, Z. Z., & Stránská, E. (2000). *Základy štúdia Muzeológie*. Banská Štiavnica: UMB Banská Bystrica.

Šebek, F., Fialová, D., Hýbl, F., Pavelka, K., Beneš, L., Frolec, I., . . . Štauber, B. (2000). *Regionální muzea v době reformy veřejné správy v ČR*. Praha: Asociace českých a moravskoslezských muzeí a galerií.

Šebek, F., Holman, P., Žalman, J., Frýda, F., Kuželka, V., Douša, P., . . . Jirásek, P. (2010). *Úvod do muzejní praxe*. Praha: Asociace muzeí a galerií České republiky.

Šebek, F., Novák, M., Žák, P., Josef, J., Jirásek, P., Žalman, J., . . . Holman, P. (2014). *Muzejní výstavnictví*. Praha: Asociace muzeí a galerií České republiky.

Waidacher, F. (1999). *Prírucka všeobecnej muzeológie*. Bratislava: Slovenské národné múzeum.

Žalman, J. (2002). *Příručka muzejníkova I*. Praha: Asociace muzeí a galerií České republiky.

Žalman, J. (únor 2007). Malá muzea. *Věstník AMG*, stránky 8-10. Získáno 29. 12 2018, z https://www.cz-museums.cz/UserFiles/file/vestnik%20AMG/Vestnik_AMG_2_07.pdf

Žalman, J. (2016). *Kapesní průvodce po muzeu a muzejnictví*. Praha: Národní muzeum.

Elektronické

Asociace muzeí a galerií České republiky, z. s. (2014). *Stanovy společnosti*. Získáno 5. 3. 2019, z https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=41225403&subjektId=737165&spis=322391

Asociace muzeí a galerií ČR. (26. 2. 2019). *AMG ČR*. Načteno z https://www.cz-museums.cz/web/amg/titulni

CES. (26.. 2. 2019). Načteno z Centrální evidence sbírek muzejní povahy on-line: https://www.cesonline.cz/arl-ces/cs/ces-uvod/

Český svaz muzeí v přírodě, z. s. (2016). *Stanovy společnosti*. Získáno 5. 3. 2019, z https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=42287621&subjektId=819143&spis=877756

Fialová, D. (2006). Typologie muzeí - V. běh Školy muzejní propedeutiky. Získáno 21. 2. 2019, z http://www.cz-museums.cz/UserFiles/File/propedeutika/zakladni%20kurs/Typologie%20muzei.ppt

Historie města Louny. (2019). Získáno 6. 4. 2019, z Infocentrum Louny: http://www.louny.eu/cz/historie-mesta-louny/297/

ICOM Czechia. (2010). *ICOM NATIONAL COMMITTEE CZECH REPUBLIC*. Získáno 5. 3. 2019, z http://network.icom.museum/icom-czech/

Kino Svět - Louny. (19. 2. 2019). Získáno 28. 4. 2019, z Kino Svět: http://kinolouny.cz

Kinoostrov. (2019). Získáno 22. 4. 2019, z Kinoklub ostrov: https://kinoostrov.cz/

Louny - památky. (2019). Získáno 25. 4. 2019, z Informační centrum Louny: http://www.louny.eu/cz/louny-pamatky/573/

Louny - Turistický průvodce. (2013). Získáno 30. 4. 2019, z Historie: http://www.louny.racx.cz/historieln.php

Loutkové divadlo Louny. (2019). Získáno 26. 4. 2019, z Loutkové divadlo v Lounech: http://loutkove-divadlo.cz/

Město Litoměřice - Historie města. (2014). Získáno 24. 4. 2019, z https://www.litomerice.cz/mesto/historie-mesta

Město Litoměřice. (květen 2017). *SPOKOJENOST OBČANŮ S MÍSTNÍM SPOLEČENSTVÍM V LITOMĚŘICÍCH 2007 - 2017*. Získáno 9.. 4. 2019, z www.litomerice.cz: https://www.litomerice.cz/images/strategicke-dokumenty/ECI_Indikator-Spokojenost_2017_vysledky_Litomerice.pdf

Muzeum Louny. (2019). Získáno 29. 3. 2019, z Muzeum Louny: https://www.muzeumlouny.cz/

Muzeum Zkamenělý les – Průvodce po Česku. (3. 9. 2006). Získáno 29. 4. 2019, z Muzeum Zkamenělý les: http://www.pruvodce.com/zkamenelyles/

Muzeum Zkamenělý Les | Zkamenělá dřeva. (24. 3. 2013). Získáno 28. 4. 2019, z Zkamenělá dřeva: http://www.zkamenela-dreva.cz/fotogalerie-zkamenely-les/

Oblastní muzeum v Litoměřicích. (2019). Získáno 19. 3. 2019, z https://www.muzeumlitomerice.cz/

Profesní etický kodex ICOM pro muzea. (leden 2006). Paříž. Získáno 18. 2. 2019, z http://www.mzm.cz/fileadmin/user_upload/dokumenty_mzm/eticky_kodex_ICOM.pdf

Rada galerií České republiky. (2014). (WordPress) Získáno 5. 3. 2019, z http://rgcr.cz/o-rade-galerii-cr/

Rada galerií České republiky. (2017). *Stanovy společnosti*. Získáno 5. 3. 2019, z https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=49019649&subjektId=739640&spis=324870

Rozpočet na rok 2019. (17. 10. 2018). Načteno z Oblastní muzeum v Litoměřicích: https://www.muzeumlitomerice.cz/assets/File.ashx?id_org=200065&id_dokumenty=1488

Rozpočet na rok 2019. (16. 10. 2018). Načteno z Oblastní muzeum v Lounech: https://www.muzeumlouny.cz/rozpocet-na-rok-2019-pdf-11981

Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích. (2018). Získáno 9. 4. 2019, z Galerie Litoměřice: https://galerie-ltm.cz/

Smlouva o založení a působení Českého komitétu Modrý štít. (21. 4. 2000). Získáno 5. 3. 2019, z Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky: https://www.skipcr.cz/odborne-organy/cesky-komitet-modry-stit/smlouva-o-zalozeni-a-pusobeni-ck-modry-stit

Střednědobý výhled rozpočtu příspěvkové organizace v letech 2020–2021. (18. 10. 2018). Načteno z Oblastní muzeum v Litoměřicích: https://www.muzeumlitomerice.cz/assets/File.ashx?id_org=200065&id_dokumenty=1489

Střednědobý výhled rozpočtu příspěvkové organizace v letech 2020–2021. (18. 10. 2018). Načteno z Oblastní muzeum v Lounech: https://www.muzeumlouny.cz/strednedoby-vyhled-rozpoctu-na-rok-2020-2021-pdf-11982

Syrovátková, M. (2017). *Vrchlického divadlo v Lounech*. Získáno 25. 4. 2019, z Tiskové zprávy: http://www.divadlolouny.cz/?s=recenze&id_recenze=338

Tesař, L. (2016). *Strategický plán města Loun*. Louny (2018): CityFinance. Načteno z https://www.mulouny.cz/cs/aktuality/strategicky-plan-mesta-loun.html

Výroční zpráva Dílny ručního papíru 2018. (17. 1. 2019). Získáno 22. 4. 2019, z http://www.rucnipapir.com/doc/vyrocni_zprava_2018.pdf

Výroční zpráva Galerie Benedikta Rejta 2017. (červen 2018). Získáno 26. 4. 2019, z gbr.cz: http://www.gbr.cz/txt/zpravy/2017.pdf

Výroční zpráva města Litoměřice 2016. (2017). Získáno 28. 4. 2019, z https://www.litomerice.cz/images/vyrocniZprava/vyrocniZprava2016.pdf

Výroční zpráva města Litoměřice 2017. (2018). Získáno 8. 1. 2019, z https://www.litomerice.cz/vyrocnizprava

Výroční zpráva Oblastního muzea v Litoměřicích 2016. (2017). Litoměřice. Získáno 20. 3. 2019, z https://www.muzeumlitomerice.cz/assets/File.ashx?id_org=200065&id_dokumenty=1408

Výroční zpráva Oblastního muzea v Litoměřicích 2017. (2018). Litoměřice. Získáno 20. 3. 2019, z https://www.muzeumlitomerice.cz/assets/File.ashx?id_org=200065&id_dokumenty=1456

Výroční zpráva Oblastního muzea v Lounech 2017. (25. 6. 2018). Načteno z Oblastní muzeum v Lounech: https://www.muzeumlouny.cz/vyrocni-zprava-2017-pdf-11494

Výstaviště Louny | Diamant Expo. (2019). Získáno 28. 4. 2019, z Výstaviště Louny: https://www.vystavydiamantexpo.cz

Zahrada Čech. (2018). Získáno 22. 4. 2019, z Zahrada Čech s. r. o.: http://www.zahradacech.cz/

ZUŠ Louny. (2019). Získáno 26. 4. 2019, z Základní umělecká škola Louny: https://www.zuslouny.cz/?s=o_skole

Ostatní

Zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, v platném znění. (7. dubna 2000). *Sbírka zákonů Čeké republiky*. Získáno 18. 2. 2019, z https://www.mkcr.cz/doc/dokumenty_file/zakon-c-122_2000-sb-o-ochrane-sbirek-muzejni-povahy-a-o-zmene-nekterych-dalsich-zakonu-v-platnem-zneni-582.pdf

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů. (9. 8. 2000).

Zákon, kterým se mění zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. (22. 10. 2015). Načteno z Předpis 298/2015 Sb.

Seznam obrázků a tabulek

Obrázek 1 Budova Staré radnice na Mírovém náměstí (Foto autorka, 29. 3. 2019) s. 26

Obrázek 2 Dochované tzv. Gotické okénko (Foto autorka, 29. 3. 2019) s. 26

Obrázek 3 Návštěvnost muzea v letech 2012 až 2018 (NIPOS, 2018 a osobní rozhovor s ředitelem muzea, 2019) s. 28

Obrázek 4 Rozpočet Oblastního muzea v Litoměřicích v letech 2016 až 2021 (vlastní zpracování, Zdroj: Střednědobý výhled rozpočtu příspěvkové organizace v letech 2020–2021, 2018) s. 29

Obrázek 5 Dům Sokolů z Mor, budova expozice Oblastního muzea v Lounech. (Foto autorka, 4. 4. 2019) s. 32

Obrázek 6 Návštěvnost muzea Louny v letech 2012 až 2018 (NIPOS, 2018 a osobní rozhovor s ředitelem muzea, 2019) s. 34

Obrázek 7 Rozpočet Oblastního muzea v Lounech v letech 2016 až 2021 (vlastní zpracování, Zdroj: Střednědobý výhled rozpočtu příspěvkové organizace v letech 2020–2021, 2018) s. 36

Obrázek 8 Věk respondentů (Zdroj: vlastní dotazníkové šetření) s. 51

Obrázek 9 Vzdělání respondentů (Zdroj: vlastní dotazníkové šetření) s. 51

Obrázek 10 Litoměřice – odpovědi na otázku č. 4 (Zdroj: vlastní dotazníkové šetření) s. 52

Obrázek 11 Litoměřice – odpovědi na otázku č. 7 (Zdroj: vlastní dotazníkové šetření) s. 53

Obrázek 12 Louny – odpovědi na otázku č. 6 (Zdroj: vlastní dotazníkové šetření) s. 54

Obrázek 13 Louny – odpovědi na otázku č. 9 (Zdroj: vlastní dotazníkové šetření) s. 55

Tabulka 1 Podíl nákladů za rok 2017: Oblastní muzeum Litoměřice (vlastní zpracování, Zdroj: Rozpočet na rok 2019, 2018) s. 29

Tabulka 2 Podíl výnosů za rok 2017: Oblastní muzeum Litoměřice (vlastní zpracování, Zdroj: Rozpočet na rok 2019, 2018) s. 29

Tabulka 3 Podíl nákladů za rok 2017: Oblastní muzeum v Lounech (vlastní zpracování, Zdroj: Rozpočet na rok 2019, 2018) s. 36

Tabulka 4 Podíl výnosů za rok 2017: Oblastní muzeum v Lounech (vlastní zpracování, Zdroj: Rozpočet na rok 2019, 2018) s. 376

Přílohy

Seznam příloh

I. Rozhovor s ředitelem Oblastního muzea v Litoměřicích, s. 67

II. Rozhovor s ředitelem Oblastního muzea v Lounech, s. 69

III. Rozhovor s vedoucí odboru školství, kultury, sportu a památkové péče MÚ v Litoměřicích, s. 73

IV. Rozhovor s místostarostou města Loun, s. 75

V. Dotazník Litoměřice, s. 79

VI. Dotazník Louny, s. 81

I. Rozhovor s ředitelem Oblastního muzea v Litoměřicích

Tazatel: Bayerová Michaela

Odpovídal: ředitel muzea Mgr. Tomáš Wiesner, 29. 3. 2019

1. Jakou máte zkušenost se spoluprací s jinými kulturními institucemi ve městě?

„Zkušenost máme dobrou, ale ne na pravidelné bázi. Jmenovitě máme pozitivní zkušenost se spoluprací s městskou knihovnou Karla Hynka Máchy, ale nejlepší spolupráci vedeme s Krajským oblastním archivem Litoměřice.[2] Archiv sice není přímo kulturní, ale spíše paměťová instituce."

„Nemáme příliš dobrou zkušenost se Severočeskou galerií výtvarného umění, která je zřizovaná také Ústeckým krajem. Galerie má vypůjčeno asi 50 špičkových sbírkových předmětů a část z nich vystavuje, ale teď se je pokouší získat do své správy, aby je mohli vědecky zpracovávat. Nedošlo by ke změně vlastnictví, ale došlo by k převodu do jiné sbírky muzejní povahy."

„Je to naprosto nekolegiální a nestandardní postup".

2. Plánujete program společně s jinými kulturními institucemi ve městě? Přizpůsobujete se/oni Vám, aby se vaše akce doplňovaly, případně nekryly atd.

„Klasickým případem je muzejní noc. Tam se plánuje intenzivně, jako zástupci institucí se scházíme několik měsíců dopředu a vše společně diskutujeme."

[2]Podle archivního zákona Litoměřice spadají pod Státní okresní archiv Litoměřice se sídlem v Lovosicích, ale většina výstavní činnosti je realizována právě ve spolupráci se Státním oblastním archivem v Litoměřicích.

3. Která z Vašich akcí pro veřejnost se setkává s největším úspěchem a proč myslíte, že tomu tak je?

„Mohu uvést Muzejní noc. Její přípravy jsou ale neporovnatelně náročnější, komplikovanější, dražší, trvají až půl roku, podílí se na nich třeba i 15 lidí, i oblastní archiv má stanoviště v budově atd. a návštěvnost nakonec je 160-190 lidí. Oproti tomu tzv. vycházky jsou nekomplikované, téměř bez nákladů a na poslední, pořádané ke konci výstavy ´Za orchidejemi Českého středohoří´, dorazilo 160 lidí."

„Ovšem návštěvnost dané akce je jeden z lehce sledovatelných, ale zároveň zavádějících ukazatelů."

4. Je dle Vás muzeum v Litoměřicích obecně přijímáno spíše kladně (a teď nemyslím jen pohled obyčejných občanů, ale i vedením města a dalšími kulturními institucemi)? Případně setkal jste se někdy s kritickým/negativním postojem někoho z města?

„Ano určitě, je přijímáno kladně. Z vedení města jsem se s kritickým názorem rozhodně nesetkal."

V závislosti na této otázce, jsem se ještě doptala na záležitost se Severočeskou galerií výtvarných umění.

„Je to spíše problém bublající pod povrchem. Řeší se na úrovni organizací a na úrovni zřizovatele, ale veřejnost to nepostřehne. Vlastně člověk by řekl jedno město, dvě organizace pod stejným zřizovatelem, prakticky nekonkurující si, protože galerie se zaměřuje především na moderní umění a my jsme všeobecné muzeum, přesto může, řekněme při ´zatmění mozku´ vedoucích, dojít k takovému konfliktu."

5. Dle zákona o krajích může kraj omezeně ovlivňovat kulturní dění. Zasahovat ale může pouze do programové skladby a činnosti zřizovaných organizací. Snaží se kraj nějakým způsobem ovlivňovat Vaši činnosti?

„Rozhodně ne, já si myslím, že kraj se i v tomhle směru chová velmi správně a profesionálně, neovlivňuje naši činnost. Samozřejmě drží ruku na ´penězovodu´, ale nezasahuje do programové skladby. Nesetkal jsem se s žádným tlakem, nikdy."

6. Ústecký kraj má všeobecně nízkou úroveň tradic a tradiční výroby. Pořádáte v muzeu akce na jejich podporu?

„My na tohle zaměřeni nejsme. Lidovým tradicím se více věnuje např. organizace typu skanzen v Zubrnicích. Na tuhle oblast nemáme žádné odborníky. Jsme zaměřeni na archeologii, máme archeologickou licenci. Vychází to i z profilu našich sbírek."

7. Máte téměř symbolické vstupné. Neplánujete jeho zvýšení?

„Myslím si, že i 40 Kč je hodně, 25 je akorát."

„Možná po plánované rekonstrukci budovy o něco málo vstupné navýšíme."

II. Rozhovor s ředitelem Oblastního muzea v Lounech

Tazatel: Bayerová Michaela
Odpovídá: ředitel muzea PhDr. Jiří Matyáš, 4. 4. 2019

1. Jakou máte zkušenost se spoluprací s jinými kulturními institucemi ve městě? S kým je spolupráce bezproblémová a s kým naopak horší?

„Paradoxně se sousední Galerií Benedikta Rejta (se stejným zřizovatelem), je spolupráce téměř nulová. Modely ke spolupráci by se i nabízely, člověka napadají, ale není zde o ně příliš zájem. V expozici od nich máme zapůjčené 2 exponáty, takže spolupráce zůstává na úrovni zápůjček výstavních předmětů, které si zaměstnanci galerie chodí každý rok kontrolovat, zda jsou v pořádku, zda je o ně v muzeu řádně postaráno."

„Dobrá spolupráce panuje s Městskou knihovnou Louny, ZUŠ Louny i ZUŠ Postoloprty, které chodí na naše vernisáže. S knihovnou řešíme především muzejní noc. Také spolupracujeme se Spolkem loutkářů z Loutkového divadla Louny. Spolupracujeme i s církvemi, např. s katolickou církví. Podílíme se třeba na noci kostelů s Městským informačním centrem, které zabezpečuje cestu autobusem po kostelech v okolí a my jako muzeum zprostředkujeme odborný výklad. Pro nás důležitá spolupráce je také se samosprávou města Louny, jejíž zástupce místostarosta Vladimír A. Honsa, je nám nakloněný."

„Větší projekty řeším právě přímo se samosprávou města."

„Jako nadstandardní, bych označil spolupráci se Státním okresním archivem v Lounech."

„Dále mohu jmenovat aktivní spolky např. filmové promítání ve sklepě muzea v rámci ozvěn festivalu Jeden Svět nebo i s aktivními jedinci příkladem je vznik Semínkovny."

„Pokud akce/nápad na kooperaci zapadá do zaměření muzea a specializace našich zaměstnanců – nebráníme se spolupráci ze žádné strany."

2. Plánujete program společně s jinými kulturními institucemi ve městě? Přizpůsobujete se/oni Vám, aby se vaše akce doplňovaly, nekryly atd.

„To, že se nám občas akce kryjí, se bohužel stává. Došel jsem k takovému vnitřnímu rozhodnutí, že ono to ukočírovat nejde. Občas se to sejde a já docházím k názoru, že s tím nejde nic moc dělat. Je tady spoustu aktivních institucí nebo i spolků a já bych si v tomhle množství nedokázal kooperaci představit – hlavně pak boj o nějaký termín. Např. oproti divadlu máme program posunutý, my začínáme v 17 hodin a divadlo v 19. Stává se, že někdy přijdou lidé k nám a zmíní se, že pak jdou ještě do divadla. Necháváme to tedy plynout, ale když se něco dozvíme, tak se program občas změní."

„Byly zde snahy od městské knihovny o společný kalendář akcí v její správě. Zde se pak ale nabízely otázky jako: Kdo by měl přednost v zabírání termínů a kdo by se naopak musel přizpůsobovat? Z toho důvodu se nápad nesetkal s uznáním od nás, ani od ostatních kulturních institucí."

3. Která z Vašich akcí pro veřejnost se setkává s největším úspěchem a proč myslíte, že tomu tak je?

„Z hlediska návštěvnosti je to jednoznačně akce ´Vánoce v muzeu´ – vánoční dílny a program k tomu jako jsou různá scénická vystoupení. Akce se koná v sobotu týden nebo 14 dní před Vánocemi, zpravidla okolo 17. 12. Stánky jsou rozmístěny po celé ulici, která je pro dopravu uzavřená. Celý den nám zde proudí lidé, těžko odlišit kolik lidí pouze projde a kolik dojde i na dvorečky a něco si vyrobí, jsou to stovky návštěvníků. Číslo návštěvnosti je tedy pouze odhadnuto. Na posledních Vánocích v muzeu byla odhadovaná účast 1800 lidí. Jedná se o masovou akci. Spolupracujeme dokonce s agenturou, která najímá umělce – sami bychom program nezvládali – je to i finančně náročné, město Louny přispívá 80 tisíci."

„Mezi návštěvníky jsou oblíbené i tzv. dílny k výstavám (workshopy), dále volnočasové skupiny zaměřené na ruční dovednosti apod."

„Když bych to měl vzít z hlediska inovace muzejní činnosti, tak to jsou zážitkové programy ve skanzenu např. Jak se staví dům, Jak se dělá jídlo nebo Jak na kámen. Ty se setkaly se s velkým úspěchem. Přihlásili jsme je i do soutěže a v pondělí 8. 4. 2019 si jedeme do Brna převzít Cenu Karla Absolona za popularizaci archeologie (Zlatý mamut)[3]. Ještě nevíme, za jaké místo ze tří. To nám nechtějí prozradit a drží nás v napětí. Takové ocenění naší práce je pro mě osobně úspěch a potěšení."

„Oblíbenou akcí, na které spolupracujeme s CHKO České středohoří, je akce s názvem Slavnosti Stepí. Koná se mimo Louny – na Rané, na úpatí přírodní rezervace. Jsou zde připravená stanoviště, která účastníci postupně obchází. Máme tam také jedno své. V loňském roce byla akce zaměřena na botaniku a geologii, téma se ale každý rok mění."

„No a v rámci muzejní noci přichází do muzea okolo 300 – 400 lidí."

4. Je dle Vás muzeum v Lounech obecně přijímáno spíše kladně (a teď nemyslím jen pouze pohled obyčejných občanů, ale i vedením města a dalšími kulturními institucemi)? Případně setkal jste se někdy s kritickým/negativním postojem někoho z města?

„Já myslím, že určitě je. I tím, jak deklarujeme, že rádi spolupracujeme na projektech, že jsme turistický cíl, tak i pro město je toto důležité."

Takže z města žádnou kritiku neslýcháte…

„Z města ne. S městem, co jsem tady, a i co byl můj předchůdce, vždycky byla spolupráce výborná. Stejně tak spolupráce s městem Postoloprty (na jejichž katastrálním území leží Archeoskanzen, pozn. autorky), kteří nám vychází vstříc nejen v boji o pozemky okolo skanzenu."

[3] Autoři edukačního programu – Žít pravěk (Karolína Klinecká a Jakub Klinecký) nakonec obsadili první místo v kategorii Muzejní cena.

„Jinak od návštěvníků člověk občas registruje negativní názory na stav budovy. Například že rekonstrukce měla přijít dříve, že přichází pozdě. Stává se, že nám tu lidé klepou na dveře, že se to za chvíli vyvalí do ulice a chtělo by to zapřít, ale kontrola statiků a stavařů samozřejmě proběhla. To vše odstraní blížící se rekonstrukce."

„Na základě problému s otevírací dobou, po stížnosti jednoho z návštěvníků, sledujeme návštěvnost v nově protažené otevírací době zvlášť, a tak to bude až do rekonstrukce. Pak se vyhodnotí, zda se rozšíření otevírací doby o víkendu osvědčilo a zda ji tak ponecháme."

5. Máte téměř symbolické vstupné. Nevybralo by se více při zavedení dobrovolného vstupu?

„Vstupné… Jak je vidět ve Velké Británii, kde jsou veřejná muzea zadarmo, vidíme, že je tam plno lidí, na druhou stranu oni jsou na tom provozně z hlediska financí velmi dobře. Vstupné u nás není zásadní část příjmů, ale je znát. Přece jen něco si na tom vstupném vyděláme a potom to můžeme dát např. do propagace apod."

„A myslím si, že vše, co tvoříme, má nějakou hodnotu, a to nejen finanční, že to něco stojí, ale i nápady, um atd. Takže aby to návštěvníci dostali úplně zadarmo… Nějaká nákladnost zde je a hodnotu to bezpochyby má. Až bude dům opravený, plánujeme o něco zdražit, ne zásadně, ale trochu upravit ceny směrem nahoru ano. Pro nás rozhodně finanční význam to vstupné má."

„Hrajeme si a experimentujeme s dobrovolným (doporučeným) vstupným – výtěžek při hodnocení bývá opravdu vyšší, než když bychom dali běžné vstupné. Samozřejmě projde i někdo, kdo nedá nic, ale většinou lidé přispějí."

6. Dle zákona o krajích, může kraj omezeně ovlivňovat kulturní dění, zasahovat může pouze do programové skladby a činnosti zřizovaných organizací. Snaží se kraj nějakým způsobem ovlivňovat Vaši činnosti?

„V zásadě si ani nevybavuju… nebo takhle, jeden případ si vybavuji v tom smyslu, ale ne, že bychom to dostali nakázáno, ale že by to bylo dobré jako propagace kraje a kraj to zaplatil, resp. náklady s tím spojené. Byla to výstava 15 let Ústeckého kraje 2003–2018, propagační akce. Výstava byla putovní – dělala to externí firma, přivezla, nainstalovala. Vše bylo v jejich režii. Byla nám doporučená účast, což člověk chápe, jsme krajská organizace, propagujeme kraj i tím, že fungujeme, ale nemám problém s takovou výstavou. Jinak je to čistě na nás, jak pracujeme směrem k veřejnosti, jsou zde legislativní mantinely, ale dál nám to nikdo nezužuje."

7. Ústecký kraj má všeobecně nízkou úroveň tradic a tradiční výroby. Pořádáte v muzeu akce na jejich podporu? Jaký mají úspěch?

„Tohle se prolíná i s jinými akcemi, např. k Velikonoční výstavě (letos opět netradičně pojaté) máme workshop na zdobení kraslic. Zde se můžeme bavit o nějaké tradici, ale to už není samozřejmě tradice živá. Ve skanzenu to může být Vynášení Morany (pohanské ´tradice´). Takže některé akce tímto způsobem přesahy mají."

8. Vaše muzeum je úspěšné v získávání příspěvků, dotací a grantů na různé kulturní akce nejen z rozpočtu města Loun. Mají tuto činnosti přidělenou konkrétní zaměstnanci, nebo co je ve vašem případě klíčem k úspěchu?

„O lecčem člověk ví, že má Ministerstvo kultury určitá dotační schémata, takže pak v zásadě já hledám, jakým způsobem se do nich můžeme zapojit. Něco jsou akce každoroční (např. dotační titul na restaurování u nás využívaný pro digitalizaci knihovních fondů) nebo jsme v loňském roce instalovali monitoring klimatu včetně výstavních prostor (v další fázi se chystá rozšíření i na budovy čp. 4 a 5). V novém depozitáři je to již součástí projektu. Sleduje se teplota, osvětlení a relativní vlhkost."

„Od města Loun jde finanční podpora přímo na akci Vánoce v muzeu. Ta má již svou kapitolu v městském rozpočtu a pak máme možnost se hlásit, a to také děláme, do dotačních titulů kulturního fondu města Loun a maximum, kterého můžeme dosáhnout je 100 tis. Kč, což se nám 2x za sebou povedlo. Budeme to samozřejmě zkoušet i dál."

„Také obec Postoloprty nám příspěvek postupně zvyšuje. Zde je to přímo na akce Skanzenu (katastr města Postoloprt) na letošní akce nám dají 20 tis. Kč. Pro nás je to také významná podpora."

„Zřizovatel (kraj) nám na určité akce posílá nějaké peníze mimo rozpočet, např. z toho muzeum zaplatilo projekt návrhu nové historické expozice v domě čp. 43, na práce architekta. Takto financované bylo i restaurování vrat budovy U Bílého jednorožce.„

„A pak ještě nesmím zapomenout na státní prostředky. Jedná se o příspěvky od úřadu práce na náklady se zaměstnáváním znevýhodněných osob (v roce 2017 asi 70 tis. Kč). Máme jedno pracovní místo dotované z dotačního titulu úřadu práce. Paní pracuje v konzervátorské dílně a dává z hlediska stavu do pořádku archeologické sbírkové předměty."

III. Rozhovor s vedoucí odboru školství, kultury, sportu a památkové péče MÚ v Litoměřicích

Tazatel: Michaela Bayerová

Odpovídá: Ing. Andrea Křížová, 5. 4. 2019

1. Přestože je Oblastní muzeum zřizováno krajem, jak se vám s nimi, jako městu, spolupracuje? Popište prosím stručně vaši spolupráci. Na jaké úrovni probíhá.

„Asi bych to řekla tak, že muzeum dotváří kulturní program ve městě. Tím, jak jednak má stálou expozici a pak výstavy, které obměňuje, participuje na našem kulturním programu města. Dotváří atraktivitu pro turistu. Nejen pro občana. Od doby, co je tam nový pan ředitel Wiesner, se nám spolupracuje dobře. Popsala bych to ale tak, že jedeme vedle sebe. Nemáme žádné pracovní porady, neinformujeme se vzájemně o programech, prostě neladíme kulturní program ve městě organizovaně."

2. Na jaké úrovni je město ochotno podporovat toto muzeum, přestože ho zřizuje kraj, slouží především občanům města (mám na mysli nejen finanční prostředky, ale i jiné druhy podpory). Co může muzeum od města očekávat?

„Samozřejmě jedna z oblastí je společná publicita akcí. Letos je rok mimořádný, protože město slaví 800 let od svého založení. Akce, které probíhají v muzeu, jsou součástí kalendáře kulturních akcí ve městě. Dále pravidelně, už asi 4 – 5 let zpět, běží projekt Litoměřické kulturní léto v kulturním kalendáři. Tímto tedy propagujeme akce, které muzeum dělá. Jsme pro ně i zdrojem PR v podobě našeho informačního centra. Turista tam vždy dostane informace o aktuálním programu muzea. Ještě, co se týče přímé finanční podpory, mohou se zúčastnit dotačních titulů vypsaných městem, až na 2 projekty ročně. Maximální výše dotace není určena. Napříč spolupracují i s naší knihovnou nebo se základními školami."

3. Co naopak město čeká od muzea?

„Kvalitní atraktivní program."

„Vizitkou a vstupní bránou do města je muzeum. Takže by mělo přibližovat dějiny města a mít něco nadčasového, klidně orientovaného na budoucnost. Mělo by být atraktivní pro turistu a edukativní, naučné pro místní občany."

4. Je nějaká akce, na které s muzeem spolupracujete/chystáte se spolupracovat?

„Oni si vytváří svůj vlastní program a my jim ho pomáháme propagovat. Větší projekt byl před 2 lety projekt na kompletní revitalizaci objektu z IROP (v rámci dotačního programu Revitalizace vybraných kulturních památek). Plánováno bylo i vybudování bezbariérového přístupu. Budova je ve vlastnictví města. Nájemní smlouvu město poskytuje za 1 Kč. Takže se dá říct, že tímto způsobem my, jako vlastník prostoru, podporujeme muzeum poskytováním prostor. Veškeré opravy budovy tím pádem financuje město. Oni by k tomu po plánované (a nutné) revitalizaci objektu přispěli

novou moderní expozicí. Proto jsme tento projekt realizovali, aby vyhovoval té nové expozici. Bohužel projekt nevyšel, přestože byl kladně hodnocen.“

5. Bude muzeum zapojeno do oslav 800 let Litoměřic? Jak?

„Dělá program, který vlastně cílí na dějiny města a mapuje je. Plus budou, jak už jsem řekla, jejich akce uvedeny na společném programu.“

6. Jste s fungováním muzea spokojení? Chtěla byste jim něco doporučit, poradit nebo vzkázat?

„Určitě jsme spokojení. Oni opravdu od doby, co mají nového pana ředitele, udělali obrovský pokrok. Mají nové expozice, muzeum žije, cílí do různých oblastí, expozice spojuje i s výlety do okolí. Propaguje tím město. To, co bychom ocenili, je nová moderní expozice. To by daleko více zvedlo prestiž muzea, ale to už není otázka managementu muzea – jeho kvality, ale je to otázka na zřizovatele. Protože je nutná vysoká finanční podpora realizace rekonstrukce budovy.“

7. Jak probíhá spolupráce s jinými kulturními institucemi ve městě? Nejen p. o. města, ale i jiných kulturních subjektů, např. pěveckých sborů, divadelních souborů, soukromých galerii a dalších.

„My máme vlastní příspěvkové organizace Městská kulturní zařízení (MKZ, to jsou Kulturní a konferenční centrum, Kino Máj a Divadlo Karla Hynka Máchy) a Knihovnu Karla Hynka Máchy. Tyto dvě p. o. podporujeme jako zřizovatel formou příspěvku na provoz platy a energie a snažíme se investovat do jejich prostor, aby pro uživatele přinášely stále větší komfort.“

„Ostatní zapsané spolky (dílna ručního papíru, litografická dílna atd.) jsou drobnější projekty, které dotvářejí kulturní program města. Existuje tzv podpora z rozpočtu města na celoroční činnost, kterou činí částka 700 tis. Kč a ta se rozděluje mezi jednotlivé subjekty pomocí určitých kritérií. Dále je podporujeme i prostřednictvím grantů na jednotlivé kulturní akce. Také jim umožnujeme publikovat akce přes městský kalendář akcí. Spravujeme výlepové plochy. Na tři akce do roka, má jedna kulturní instituce výlep zdarma. Jednoduše si jen donesou plakátky a my je vylepíme.“

8. Co pro Vás osobně znamená muzeum?

„Když pominu specializovaná muzea, jako například Muzeum Českého granátu v Třebenicích nebo Muzeum marionet, je pro mě muzeum místo, prostor, který má mít hodně edukativní charakter, který názorně za přispění exponátů zmapuje určitou historickou etapu. Jeho náplň je pro mě obecně vzdělávat a rozšiřovat obzory.“

9. Navštěvujete místní/jiná muzea? Které akce Vás nejvíce lákají?

„Navštěvuji muzea. Občas navštívím i ta specializovaná, vesměs když jedu na dovolenou např. o eurovíkendy. Muzeum je pro mě jednou z atraktivit města. Zajímá mě aktuální program muzeí a podle toho vybírám, co jsem ještě neviděla a co bych vidět chtěla. Řeknu to tak, ve své pozici jsem spíše konzument, než že bych to brala odborně, jaké muzeum je na co zaměřené a co zkoumá.“

10. Co Vás jako první napadne, když se řekne „práce muzejníka“?

„Ono záleží, jestli to je práce v depozitáři, jestli máte na starost péči o exponáty a musíte znát ten přesah, souvislosti. Musíte umět vytvořit sbírku, udělat z ní expozici. Všechny tyto znalosti a dovednosti v sobě musí odborný zaměstnanec muzea obsáhnout. Je to ta část shromažďování, dávání dohromady ucelených sbírkových předmětů, aby tvořili dobrou expozici, kterou mají představit návštěvníkům.“

IV. Rozhovor s místostarostou města Loun

Tazatel: Michaela Bayerová

Odpovídá: Mgr. Vladimír Antonín Hons, 17. 4. 2019

1. Přestože je Oblastní muzeum v Lounech zřizováno krajem, jak se vám s nimi, jako městu, spolupracuje? Popište prosím stručně vaši spolupráci. Na jaké úrovni probíhá.

„Spolupráce je na velice dobré úrovni. Je to i proto, že nejen s panem Matyášem, ale i s ostatními kluky – muzejníky, jsme dlouholetí přátelé a oni pro nás, když potřebujeme, pořádají výstavy nebo přednášky. Stejně tak, protože jsem vystudoval historii, tak se angažuju v tomto směru. Například teď v únoru tady měl Kamil Hilbert, který dostavěl svatovítskou katedrálu, 150. výročí narození. Takže jsem zase já udělal přednášku a muzeum tam poslalo své lidi. Na řadě dalších věcí jsme spolupracovali kupříkladu s panem doktorem Vostřelem, což je příbuzný legendárního fotbalisty Ladislava Nováka, který se zde narodil a byl kapitánem fotbalové jedenáctky, která se v 62. v Chile dostala do finále Mistrovství světa v kopané. Inicioval jsem pamětní desku, což díky úřadům a různé byrokracii chvíli trvá. Nakonec ve spolupráci s ním a s bývalým panem starostou jsme udělali pamětní desku a tady v Lounech na náměstí k tomu bylo takové komponované kratičké představeníčko. Ve stejnou dobu muzeum udělalo tady u radnice výstavu o životě Ladislava Nováka. Takže ta naše spolupráce, je skutečně v duchu takového přátelství a logicky i kdybychom nebyli přátelé, tak tím, že radnice je tady a muzeum je hned za rohem, tak by bylo nelogické, aby mezi námi spolupráce nebyla. Byť jste řekla jasně, že oni patří pod kraj a my jsme město Louny, ale když si zažádají o nějakou dotaci na výstavu, tak přes kulturní komisi město vychází vstříc. Protože je to v podstatě násobená nabídka lidem, kteří tu bydlí.“

Takže se zároveň programy doplňují. Například jak jste řekl, že vás něco napadne a oni k tomu udělají ještě jiný doplňkový program…

„Ano, přesně tak.“

„V neposlední řadě také propůjčujeme muzeu prostory radnice. Například při plánovaném 130. výročí muzea má muzeum rezervováno zasedací síň, která je obvykle pro zastupitele, ale město nemá problém s jejím propůjčením, když zrovna místnost není zabraná pro akci města. Oni mají ty prostory malé, a přeci jenom když jsou to větší ´taháky´, tak jen ať to vidí více lidí.“

2. S tím souvisí otázka, jestli kromě finanční podpory pro muzeum děláte, dejme tomu, nějakou propagaci nebo jiné formy podpory?

„Nevím, jestli vám už neukazoval pan ředitel Matyáš ten Lounský kulturní měsíčník, kde má muzeum půl stránku a město Louny dvoustranu, takže toto společně využíváme. To, že bychom někde propagovali akci muzea to ne, ale pokud je nějaká taková akce, která stojí za zmínku, tak na stránkách města se to objeví. Jednoduše pozveme naše občany, aby šli na tuto akci a zároveň pokud se tam děje akce a mají plakát – ten mají vždy a velice pěkně graficky zpracovaný, tak naše informační centrum ho vyvěsí. A stejně tak, když my máme nějakou akci, tak v předsálí muzea na stolečku nám muzeum umožňuje nechat naše letáčky."

3. Co naopak město čeká od muzea?

„Od muzea my čekáme, že bude osvětlovat našim občanům věci, na které můžeme být hrdí. Ta historie vždycky táhne, ty osobnosti tady nejen z historického, ale i uměleckého světa jsou. No, co se očekává? Oni to v podstatě plní, takže já vím, co od nich mohu očekávat. (smích) Pokud je nějaká výstava, oni zde dělají opravdu zajímavé výstavy. Já jsem ještě v říjnu učil tady na gymnáziu, a jakmile byla nějaká zajímavá výstava, tak jsem tam bral studenty. Takže i pro ty školy, pro nás je to přínosem, protože kromě středních škol, všechny mateřské a základní školy jsou naše příspěvkové organizace. A i pro ty nejmenší je v muzeu program. Takže já očekávám, když bych měl odpovědět přímo na tuto otázku, že to v tomhle duchu bude pokračovat a nemám důvod tomu nevěřit, protože takhle to, alespoň co tady já působím, funguje."

4. Je momentálně nějaká akce, na které s muzeem spolupracujete nebo se chystáte spolupracovat? Od pana ředitele mám informaci, že nejvíce se podílíte na akci Vánoce v muzeu, která by pro ně samotné byla velmi finančně náročná.

„Ano, je to finančně náročné. My máme ten advent udělaný tak, že první dvě adventní neděle a předtím, plus takové dokreslující akce jsou v režii města, ale ta třetí je v režii muzea. Lounští obyvatelé už si na to zvykli a berou to už jako celek. Takže proto i podporujeme tuto akci, byť je pod krajem, ale má tu úspěch. Je to taková gradace adventních akcí ve městě."

„Ještě bych uvedl dny Evropského dědictví. Tam je spolupráce potřeba. Muzeum spolupracuje se všemi objekty, o které má zájem. Pokud chce, aby byl otevřen nějaký kostel, tak to záleží na domluvě s nimi a stejně tak pokud muzeum projeví zájem, aby v rámci této akce byl zpřístupněn některý městský objekt, tak město souhlasí. V posledních letech to byla například vodárna nebo jiné objekty, kam se lidé běžně nedostanou, včetně třeba radnice. Loni v dubnu bylo 130 let lounské radnice a tam jsme se dohodli, že celkové prohlídky prostor radnice pro občany dělalo muzeum. Ta prohlídka trvala zhruba hodinu."

5. Všeobecně z našeho rozhovoru tedy vyplývá, že jste s fungováním muzea spokojeni. Je něco, co byste jim chtěl doporučit, poradit nebo vzkázat?

„Oni se chystají na velkou rekonstrukci, tak bych jim chtěl vzkázat, aby ji udělali co nejrychleji, aby dlouho lounští občané nepostrádali nabídku jejich akcí v takovém rozsahu. Ono to bude trvat, samozřejmě, protože přece jen se jedná o rekonstrukci, ke které muselo dojít. Naštěstí oni mají tu spodní budovu, ale shodli jsme se při pracovní schůzce, že se to budou snažit urychlit, protože sice mají sály ve vedlejší budově, které mohou využít, ale nachází se ve sklepení. V tu chvíli řada občanů, třeba seniorů a dalších, kteří jsou imobilní, se tam dostává velice špatně. Takže i v zájmu města bude, aby to proběhlo co nejrychleji. No ale nebude to na pár měsíců, bude to trvat."

Vy jste poznamenal „na pracovní schůzce" – to znamená, že se scházíte a řešíte věci společně?

„Protože to je do muzea právě takhle blízko… ale ono to zní samozřejmě nadneseně, ´pracovní schůzka´ je taková oficiální. Probíhá to tak, že buď já zvednu telefon, nebo je to asi dva týdny, co jsme zde takhle seděli s muži z muzea nebo já dojedu tam."

„Naposledy zde byli právě kvůli další akci, kterou je Noc kostelů. Zdejší obyvatelé si na tuto akci zase zvykli a muzeum logicky z toho kraje na tohle peníze nemá. Takže my zajistíme autobus, kde bude zhruba 46 míst. Víme, že bude obsazený. S penězi se v rozpočtu počítá, to není zase tolik, protože ten autobus jede skutečně jenom tady po regionu. Lidé se dostanou do kapliček a kostelů, které jinak nemají možnost navštívit no a příspěvek je symbolický. Myslím, že účastníci platí maximálně 50 korun. Výtěžek se potom dá na opravu jedné z navštívených kapliček."

6. Jak probíhá spolupráce s jinými kulturními institucemi ve městě? Nejen p. o. města, ale i jiných kulturních subjektů, např. s Galerií Benedikta Rejta, pěveckými sbory, divadelními soubory a dalšími.

„Naše příspěvkové organizace, ty jsou nám samozřejmě v dobrém slova smyslu podřízené, takže to není úplně spolupráce. Je tady divadlo, které má velikou návštěvnost, byť se třeba něco musí dotovat víc, např. klub vážné hudby, kde ta návštěvnost není až zase tak veliká. Hraje se tam klasika, činohra. Je tam teď nový pan ředitel, který chce zavést i nové věci jako je muzikál apod. Jsme s divadlem jako s příspěvkovou organizací spokojeni."

„Další je knihovna, která vyvíjí více akcí, než které by musela. Přechází to až do takového rozměru, kdy to není jen klasické půjčování knih, byť by to mělo být to nejdůležitější, ale jsou tam i výstavy, akce pro děti. Takže tam je to také naprosto v pořádku."

„Máme tu třeba také údajně nejstarší kamenné loutkové divadlo v Evropě. To poskytuje dlouhodobě nabídku těm nejmenším. Hrají pravidelně. Za rok bychom rádi divadlo k příležitosti jeho stého výročí více zviditelnili."

„Je tady Základní umělecká škola, se kterou hodně spolupracujeme. Například nám udělali program při odhalování pomníku T. G. Masaryka. Socha stála něco okolo

970 tis. korun a lounští na to ve veřejné sbírce vybrali 400 tis., což také svědčí o sounáležitosti. Nebo pomáhali při příležitosti výročí 100 let republiky, kdykoli bylo potřeba něco zahrát apod.“

„Ono to takhle vypadá jako idylka, ale ono to skutečně tady v té kultuře idylka je.“

„Problém je a vy jste na to narazila – ta Galerie Benedikta Rejta. To je zoufalost, která Louňáky trápí. Přitom je to galerie architektonicky pro 21. století. Když sem pak přijede třeba pan architekt Přikryl, protože to je jeho dítě, tak se zastaví a kouká na to… (smutně) Takové věci ale zajímají mě, vás, ale běžný občan vidí zavřené dveře. Ono je to tedy teď otevřené, ale jen to přízemí a je tam Filla, kterého Lounští znají, protože byl na Peruci, pak přesídlil sem a pak šel zase zpět. No tak tohle je trauma celého města. Protože já jako kluk (jsem Louňák od narození) si pamatuji, že jsme chodili na výstavy a v těch sbírkách, jsou skutečné skvosty našich malířů. Ale s paní ředitelkou galerie se spolupracuje velice dobře. Chystá v letošním roce výstavu k 30. výročí revoluce. Ale i ona je jen jedním kolečkem v tom soukolí a ať se nám to líbí nebo ne, tak prostě my jako okres jsme na to Ústí daleko. Nemůžu zase říct, že by nás kraj úplně zařízl, například jsme vysazovali strom k výročí republiky a 18. narozeninám kraje.“

A je to tedy tak, že se město trošku snaží suplovat činnost Galerie Benedikta Rejta tím, že si udělalo novou vlastní Galerii města Loun?

„Ano, je to tak. Ale tady je vedle radnice galerie, která skutečně je galerií s velkým G, kdežto tam v tom divadle je to galerie města, jsou tam dva menší výstavní sály, ale je to náhrada, to určitě.“

7. Co pro Vás osobně znamená muzeum?

„Muzeum pro mě znamená vzpomínku na studijní léta, protože v rámci studií jsme muzea často navštěvovali.“

8. Navštěvujete místní/jiná muzea?

„Pokud se dostanu někam ven, tak rád navštívím jiná muzea a zároveň, protože nás to učili naši letití profesoři historie, že máme navštěvovat i hřbitovy, že skutečně svědčí jednak o tom, jak se to město chová a je to jeho paměť.“

„Tady do lounského muzea chodím velice často, a když mě požádají, tak rád pomůžu. Přispíval jsem například do knihy k výstavě Legionáři Lounska a já teprve na té výstavě našel na fotce svého dědu. O tom, že byl legionář, jsem věděl, ale tuto fotku jsem neznal.“

„Takže do našeho muzea velice rád chodím, a i jiná muzea navštívím rád. Je to i trošičku abych mohl srovnat, co ještě bychom mohli vylepšit.“

9. Co Vás jako první napadne, když se řekne „práce muzejníka“?

„Co mě úplně jako první napadne, jako u psychologa? Prach. To mě teď skutečně napadlo jako první a stojím si za tím.“ (smích)

V. Dotazník Litoměřice

Dotazník č.

Dobrý den, jsem studentka Vysoké školy ekonomické v Praze a prosím vás o vyplnění tohoto anonymního dotazníku k bakalářské práci. Dotazník zjišťuje pohled občanů na činnost Oblastního muzea v Litoměřicích (LTM). Děkuji, Michaela Bayerová

1. Víte, kde se nachází Oblastní muzeum v Litoměřicích?
   (Pokud víte, napište, kde se nachází. Pokud nevíte, stačí napsat odpověď NE.)

   _____

2. Jak často navštěvujete toto muzeum?
   a) Vůbec
   b) Byl/a jsem zde pouze jednou/dvakrát v životě
   c) Méně než 1x ročně, ale muzeum jsem navštívil/a více než 2x
   d) Pravidelně alespoň 1–2x ročně
   e) Muzeum navštěvuji alespoň 3x ročně
3. Navštěvujete jiná muzea (např. při poznávání jiných měst) v ČR?
   a) Vůbec
   b) V jiném muzeu jsem byl/a pouze 1x nebo 2x v životě
   c) Nepravidelně, méně než 1x ročně, ale jiná muzea občas navštěvuji
   d) Pravidelně alespoň 1–2x ročně
   e) Muzea navštěvuji alespoň 3x ročně
4. Která z akcí Vás nejpravděpodobněji přiláká k návštěvě Oblastního muzea v LTM?
   a) Stálá expozice/běžná výstava
   b) Komentovaná prohlídka expozice/výstavy
   c) Přednáška
   d) Vycházka
   e) Exkurze
   f) Workshop (tvořivá dílna)
   g) Akce s programem pro děti/žáky ZŠ/MŠ
   h) Akce se vstupem zdarma (např. Muzejní noc)
   i) Do muzea mě žádná ze zmiňovaných akcí nenaláká
   j) Jiná: _____

Pokračujte, prosím, ve vyplňování na 2. straně, děkuji.

5. Kolik podle Vás stojí plné vstupné pro dospělou osobu do Oblastního muzea v Litoměřicích?

   a) 0–20 Kč d) 61–80 Kč

   b) 21–40 Kč e) 81–100 Kč

   c) 40–60 Kč f) 101–120 Kč

6. Kolik byste byli maximálně ochotni zaplatit za vstupné pro jednu dospělou osobu do Oblastního muzea v Litoměřicích.

   a) 0 Kč d) 60 Kč

   b) 20 Kč e) 80 Kč

   c) 40 Kč f) i více

7. Navštěvujete jiné kulturní instituce ve městě? Zakřížkujte, které (můžete vybrat i více odpovědí).
   - ☐ Knihovna K. H. Máchy
   - ☐ Divadlo K. H. Máchy
   - ☐ Kino Máj
   - ☐ Kulturní dům + Hrad (Kulturní a konferenční centrum)
   - ☐ Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích
   - ☐ Letní kino
   - ☐ Jiné: _____

Základní informace o Vás pro potřeby statistického zpracování: (kroužkujte vždy jen 1 správnou odpověď)

8. Jste: a) muž

   b) žena

9. Váš věk je:

   a) 0 – 10 e) 41 – 50

   b) 11 – 20 f) 51 – 60

   c) 21 – 30 g) 61 – 70

   d) 31 – 40 h) 71 a více

10. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:

    a) jsem žák/žákyně ZŠ d) SŠ/SOŠ s maturitou

    b) základní e) VOŠ

    c) vyučen f) VŠ

Děkuji mockrát za Váš čas. Pokud mi chcete něco vzkázat, můžete přímo zde:

VI. Dotazník Louny

Dotazník Louny č.

Dobrý den, jsem studentka Vysoké školy ekonomické v Praze a prosím Vás o vyplnění tohoto anonymního dotazníku k bakalářské práci. Dotazník zjišťuje pohled občanů na činnost Oblastního muzea v Lounech. Děkuji, Michaela Bayerová

1. Víte, kde se nachází Oblastní muzeum v Lounech?
   (Pokud víte, napište, kde se nachází. Pokud nevíte, stačí napsat odpověď NE.)

   _____

2. Jak často navštěvujete toto muzeum?
   a) Vůbec
   b) Byl/a jsem zde pouze jednou/dvakrát v životě
   c) Méně než 1x ročně, ale muzeum jsem navštívil/a více než 2x
   d) Pravidelně alespoň 1–2x ročně
   e) Muzeum navštěvuji alespoň 3x ročně
3. Víte, že Archeologický skanzen Březno u Loun je pobočka Oblastního muzea v Lounech?
   a) ANO, věděl/a jsem, že je skanzen detašované pracoviště muzea
   b) NE, nevěděl/a jsem to
4. Navštívili jste někdy Archeoskanzen v Březně u Loun?
   a) ANO, již jsem skanzen navštívil/a
   b) NE/nepamatuji se
5. Navštěvujete jiná muzea (např. při poznávání jiných měst) v ČR?
   a) Vůbec
   b) V jiném muzeu jsem byl/a pouze 1x nebo 2x v životě
   c) Nepravidelně, méně než 1x ročně, ale jiná muzea občas navštěvuji
   d) Pravidelně alespoň 1–2x ročně
   e) Různá muzea navštěvuji alespoň 3x ročně
6. Která z akcí Vás nejpravděpodobněji přiláká k návštěvě Oblastního muzea v Lounech nebo do Archeoskanzenu v Březně u Loun?
   a) Stálá expozice/běžná výstava
   b) Komentovaná prohlídka expozice/výstavy
   c) Přednáška
   d) Venkovní akce: např. Vánoční trhy, masopust, akce ve skanzenu apod.
   e) Exkurze
   f) Workshop (tvořivá dílna)
   g) Akce s programem pro děti z MŠ/žáky ZŠ/rodiny s dětmi
   h) Akce se vstupem zdarma (např. Muzejní noc, volné čtvrtky, Štědrý den)

i) Do muzea mě žádná ze zmiňovaných akcí nenaláká

j) Jiná: _____

Pokračujte, prosím, ve vyplňování na 2. straně, děkuji.

7. Kolik podle Vás stojí plné vstupné pro dospělou osobu do Oblastního muzea v Lounech?

a) 0 – 20 Kč
b) 21 – 40 Kč
c) 40 – 60 Kč
d) 61 – 80 Kč
e) 81 – 100 Kč
f) 101 – 120 Kč

8. Kolik byste byli maximálně ochotni zaplatit za vstupné pro jednu dospělou osobu do Oblastního muzea v Lounech.

a) 0 Kč
b) 20 Kč
c) 40 Kč
d) 60 Kč
e) 80 Kč
f) i více

9. Navštěvujete jiné kulturní instituce ve městě? Zakřížkujte, které (můžete vybrat i více odpovědí).

- ☐ Městská knihovna
- ☐ Vrchlického Divadlo
- ☐ Kino Svět
- ☐ Kulturní dům Zastávka
- ☐ Galerie Benedikta Rejta
- ☐ Galerie města Loun
- ☐ Loutkové divadlo
- ☐ Jiné: _____

Základní informace o Vás pro potřeby statistického zpracování: (kroužkujte vždy jen 1 správnou odpověď)

10. Jste: a) muž
b) žena

11. Váš věk je:

a) 0 – 10
b) 11 – 20
c) 21 – 30
d) 31 – 40
e) 41 – 50
f) 51 – 60
g) 61 – 70
h) 71 a více

12. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:

a) jsem žák/žákyně ZŠ
b) základní
c) vyučen
d) SŠ/SOŠ s maturitou
e) VOŠ
f) VŠ

Děkuji mockrát za Váš čas. Pokud mi chcete něco vzkázat, můžete přímo zde: